

Bundel - Beeldvormende raadsbijeenkomst van 18 januari 2023

- 1 INFORMATIEMARKT (wordt niet uitgezonden)
- 1.a 19.45 - 20.45 uur: Informatiemarkt
Tijdens deze informatiemarkt is er gelegenheid (ambtelijk) adviseurs technische vragen te stellen over de geagendeerde raadsvoorstellen.
- 1.b 20.45 - 21.00 uur: Pauze en gelegenheid voor ontmoeting
- 2 PLENAIRE BEELDVORMENDE RAADSBIJEENKOMST (wordt uitgezonden)
- 2.a 21.00 uur: Opening
- 3 BIJ DE RAAD AAN TAFEL
*Inwoners kunnen met de aanwezige raadsleden in gesprek over niet-geagendeerde onderwerpen of hun mening geven over de geagendeerde onderwerpen.
Aanmelding is vereist. Zie punt 6 voor meer informatie.*
- 3.a Niet-geagendeerde onderwerpen
*Inwoners kunnen met de aanwezige raadsleden in gesprek over onderwerpen die niet zijn geagendeerd, maar wel betrekking hebben op de gemeente Oldambt en haar taken. Hiervoor is maximaal drie kwartier beschikbaar; een kwartier per persoon.
Aanmelding is vereist. Zie punt 6 voor meer informatie.*
- 3.b Geagendeerde onderwerpen
*Inwoners kunnen hun mening geven over de onderwerpen die zijn geagendeerd. Hiervoor is maximaal een half uur beschikbaar; vijf minuten per persoon. Als er meer dan zes aanmeldingen zijn, zal de spreektijd per persoon evenredig worden verdeeld.
Aanmelding is vereist. Zie punt 6 voor meer informatie.*
- 4 Beeldvorming over voorliggende raadsvoorstellen
De aanwezige raadsleden en fractieondersteuners krijgen de mogelijkheid om de portefeuillehouder(s) beeldvormend te bevragen op de voorliggende raadsvoorstellen.
- 4.a Raadsvoorstel inzake Sloop St. Lucas (95330-2022)
 - 4a Raadsvoorstel inzake Sloop St. Lucas
 - 4a.1 Plattegrond en foto's locatie
 - 4a.2 Haalbaarheidsstudie Architectenbureau DAAD
 - 4a.3 Ambitiedocument
 - 4a.4 Beschikking Impulsaanpak kernwinkelgebieden
- 4.b Raadsvoorstel inzake Nota positieve gezondheid en sport 2023-2026 (82131-2022)
 - 4b Raadsvoorstel inzake Nota positieve gezondheid en sport 2023-2026
 - 4b.1 Nota positieve gezondheid en sport 2023-2026
 - 4b.2 samenvatting-integraal-zorgakkoord
 - 4b.3 Brief aan gemeenten inzake bundeling en oormerken middelen
- 4.c Raadsvoorstel inzake Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 (92113-2022)
 - 4c Raadsvoorstel inzake Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022
 - 4c.1 Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022
 - 4c.2 Positief advies participatieraad io op de verordening
- 4.d Raadsvoorstel inzake Benoeming leden Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit 2023 (101974-2022)
 - 4d Raadsvoorstel inzake Benoeming leden Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit 2023
- 4.e Initiatiefraadsvoorstel inzake Wijziging van het aanwijzingsbesluit van 19 december 2012 (3774-2023)
 - 4e Initiatiefraadsvoorstel inzake Wijziging van het aanwijzingsbesluit van 19 december 2012
 - 4e.1 Aanwijzingsbesluit VVGB 19 december 2012
- 5 VERVOLGPROCES betreffende de voorliggende raadsvoorstellen
Per raadsvoorstel wordt het vervolgproces bepaald. De keuzemogelijkheden zijn:
 - nogmaals beeldvormend behandelen (gemotiveerd)
 - agenderen voor het oordeelsvormende gedeelte van de raadsvergadering
 - agenderen voor het besluitvormende gedeelte van de raadsvergadering
- 5.a Vervolgproces raadsvoorstel Sloop St. Lucas
- 5.b Vervolgproces raadsvoorstel Nota positieve gezondheid en sport 2023-2026

- 5.c Vervolgproces raadsvoorstel Verordening Participatieraad gemeente Oldambt 2022
- 5.d Vervolgproces raadsvoorstel Benoeming leden Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit 2023
- 5.e Vervolgproces initiatiefraadsvoorstel Wijziging van het aanwijzingsbesluit van 19 december 2012
- 6 Sluiting

Wilt u "bij de raad aan tafel", dan kunt u zich tot één dag voor deze beeldvormende raadsbijeenkomst aanmelden bij de raadsadviseur Jeroen Bottema: griffie@gemeente-oldambt.nl onder vermelding van het onderwerp of agendapunt dat u wilt bespreken. Na aanmelding wordt u geïnformeerd over de werkwijze. De vergaderstukken kunt u bekijken op www.gemeente-oldambt.nl/gemeenteraad.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Sloop St. Lucas
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 januari 2023
Datum raadsvergadering	1 februari 2023
Zaaknummer	95330-2022:890677
Steller	Agnes Roeters
Portefeuillehouder(s)	Erich Wücker en Gert Engelkens
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	2022: Ambitiedocument Centrum Oldambt 2021: Actualisatie Detailhandelsvisie Winschoten 2021 2019: Aankoop ziekenhuis St. Lucas 2013: Winschoten Centrumvisie 2025
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: 1. Een krediet ter hoogte van € 3.300.000,- beschikbaar te stellen voor de voorbereiding en sloop van het St. Lucas. 2. Bouwdelen E en F en de archieftoren van het St. Lucasziekenhuis te behouden voor een herontwikkeling. 3. Deze voorbereidings- en sloopkosten te activeren. 4. Te zijner tijd een grondexploitatie te openen voor de herontwikkeling van het plangebied van het Lucasterrein waarin deze voorbereidings- en sloopkosten worden opgenomen als gedane uitgaven.
Samenvatting	In 2019 heeft de gemeente het ziekenhuisterrein St. Lucas met bijbehorende opstallen in eigendom verkregen. Het ziekenhuis staat sinds die tijd leeg en het beheer ervan vergt veel geld, tijd en energie. Om na te gaan wat de (on)mogelijkheden voor vervolgebruik en/ of herbestemming van de huidige gebouwen zijn, is door een architectenbureau onderzoek verricht. Parallel is er vanuit een breder verband nagedacht over het versterken van de binnenstad, dit mede in vervolg op de eerder vastgestelde actualisatie van de detailhandelsvisie en de woonvisie. Op basis van dit alles is in de afgelopen periode een gedragen ambitiedocument opgesteld voor de binnenstad en het centrum van Winschoten. De conclusies en aanbevelingen van dit document zijn richtinggevend voor wat betreft de toekomst van het ziekenhuisterrein. Nu

	het ambitiedocument door de gemeenteraad is vastgesteld, is de tijd daar om stappen te maken om tot een daadwerkelijke herontwikkeling van het ziekenhuisterrein te komen. Daartoe is nodig dat eerst de bestaande gebouwen gesloopt worden en de twee oudste delen van het ziekenhuis een nieuwe invulling krijgen.
Bijlage(n)	A. Plattegrond en foto's locatie B. Haalbaarheidsstudie architectenbureau DAAD C. Ambitiedocument D. Beschikking Impulsaanpak kernwinkelgebieden
AVG	De voorstellen en de bijlagen zijn AVG-proof.

TOELICHTING

Inleiding

In 2019 heeft de gemeente het St. Lucas in eigendom verkregen. Het gebouw staat al geruime tijd leeg en is afgesloten van nutsvoorzieningen. Het gebouw is qua beheer een uitdaging, niet alleen vanwege de omvang, maar ook vanwege de vele ingangen die het gebouw kent. Omdat het gebouw tegen het centrum aan staat en de beheersbaarheid/veiligheid het belangrijkste aandachtspunt is, hebben wij het gebouw in de hekken gezet en Bouwatch ingeschakeld om via camera's ons te helpen met het beheer en toezicht. De afgelopen jaren heeft het gebouw leeg gestaan, in afwachting van een visie op de herontwikkeling van deze locatie. Met het vaststellen van het ambitiedocument is helderheid verkregen in de toekomst van deze locatie en kan gestart worden met de voorbereidingen om tot herontwikkeling te komen. Dit maakt dat het voorstel thans is om tot sloop van de huidige opstallen over te gaan (met uitzondering van de karakteristieke delen).

Motivatie

Ad 1 Een krediet ter hoogte van €3.300.000,- beschikbaar te stellen voor de voorbereiding en sloop van het St. Lucas.

1.1 St. Lucaslocatie is als bronpunt voor het noordelijk deel van het kernwinkelgebied in het ambitiedocument opgenomen.

In de onlangs vastgestelde centrumvisie is opgenomen dat de St. Lucaslocatie een enorme impuls kan geven aan de Langestraat-Noord en de rest van het centrum. Daarvoor is een goede stedenbouwkundige opbouw nodig, waarbij er een goede aansluiting is van de St. Lucaslocatie op de Langestraat. Daarnaast is een passend programma nodig met de juiste mix van retail, horeca met terrassen, parkeren en wonen.

1.2 Het grootste gedeelte van de huidige opstallen van St. Lucas zijn minder geschikt voor nieuwe programma's.

Wij hebben een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren naar de mogelijkheden van hergebruik ten behoeve van een nieuw programma. Zie daartoe bijlage B. Haalbaarheidsstudie architectenbureau DAAD. Er is gekeken naar de bouwtechnische staat van de gebouwen, de ruimtelijke mogelijkheden om er een nieuw programma in onder te brengen, de architectonische kwaliteit van de gebouwen en ten slotte naar de financiële consequenties. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de recente bouwdelen bouwtechnisch in goede staat zijn, maar slechts met een zeer ingrijpende verbouwing geschikt zijn voor nieuwe programma's. De oudste bouwdelen lenen zich daartoe beter, alhoewel de bouwtechnische staat van die bouwdelen relatief slechter is.

1.3 Door de kelder thans buiten de sloop te houden kan in de toekomst een kostenbesparing gerealiseerd worden.

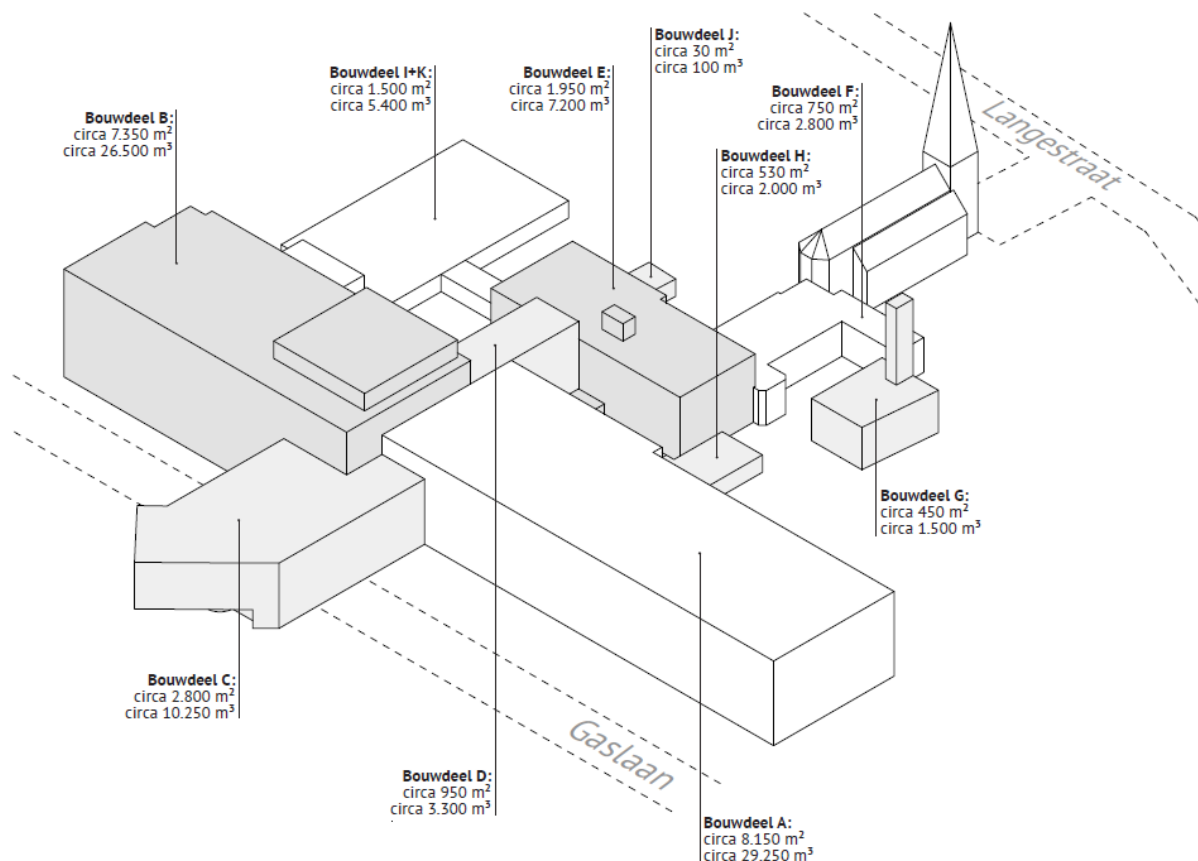
De kelder en fundering kunnen mogelijk hergebruikt worden en opgenomen worden in de plannen om tot een nieuwe invulling van de locatie te komen. Dit maakt dat we de kelder nu niet meenemen in de sloop, maar laten zitten, tot de besluitvorming over een nieuwe invulling is gevallen.

Mochten wij de kelder nu wel gaan verwijderen, betreft dit een extra kostenpost. Bovendien is veel grondtransport nodig om het gat dat ontstaat, op te vullen. Hierdoor zal de locatie voor lange tijd in de hekken moeten worden gezet, daar er een grote kans is op het (tijdelijk) ontstaan van drijfzand.

Ad. Besluitpunt 2: Bouwdelen E en F en de archieftoren van het St. Lucasziekenhuis te behouden voor een herontwikkeling.

2.1 De oudste delen zijn karakteristiek

Vanuit cultuurhistorische waardenstelling zijn de oudste delen als karakteristiek gemarkeerd. Dit maakt dat behoud van de oudste twee delen van meerwaarde kan zijn voor het aanzicht en functioneren van het centrum van Winschoten.

2.2. De oudste delen staan in verbinding met de St. Vituskerk

De oudste delen van het ziekenhuis hebben van oudsher een relatie met de St. Vituskerk. Niet alleen vanwege de nonnen die in de oudste delen verbleven, maar ook vanwege de fysieke verbinding tussen de kerk en de oudste gedeelten. Dit is een stuk historie dat waardevol is om te bewaren en in de toekomst mogelijk opnieuw tot een interessante functionele e/o ruimtelijke samenhang kan leiden.

2.3 Hiermee wordt gehoor gegeven aan de oproep van Stichting Oud Winschoten en het bestuur van de St. Vituskerk om het oudste deel te behouden

Het bestuur van de Geloofsgemeenschap St. Vitus en SOW hebben in 2021 de nadrukkelijke wens kenbaar gemaakt dat zij graag willen dat het nonnenhuis van sloop bespaard wordt. Met voorliggend voorstel wordt gehoor gegeven aan deze oproep.

Ad 3 Deze voorbereidings- en sloopkosten te activeren.

3.1 Daarmee wordt tijd gecreëerd om de grondexploitatie op te stellen

Met het activeren van de kosten worden deze uitgaven geboekt op de balans, zodat deze kosten in verhouding komen te staan tot de toekomstige opbrengsten uit subsidies en grondverkoop. Hiermee wordt dan ook ruimte gecreëerd om de grondexploitatie op te stellen.

Ad 4 Te zijner tijd een grondexploitatie te openen voor de herontwikkeling van het plangebied van

het Lucasterrein waarin deze voorbereidings- en sloopkosten worden opgenomen als gedane uitgaven.

4.1 In de grondexploitatie worden alle financiële aspecten voor het plangebied opgenomen

Voor de sloopkosten wordt een aanzienlijke investering gevraagd. Daarentegen zijn onlangs voor de aanpak van de projecten in het centrum tevens twee subsidies toegezegd.

Uit de impulsaanpak kernwinkelgebieden ontvangt de gemeente 3 miljoen euro van het Rijk om het winkelgebied in het centrum van Winschoten aantrekkelijker te maken. Dit wordt ingezet voor de revitalisering van Langestraat Noord (oostzijde), direct grenzend aan het Lucasterrein. Een bedrag van € 679.680,- hiervan is gereserveerd als bijdrage aan de sloopkosten van het ziekenhuis. Een belangrijke randvoorwaarde bij deze subsidie is dat de realisatie medio 2027 moet zijn afgerond.

Daarnaast is onlangs een subsidie van 3,6 miljoen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld voor de versnellingsopgave van de woningbouwontwikkeling in het centrum van Winschoten. Hiervan is 1,33 miljoen beschikbaar als bijdrage in de sloop- en ontwikkelingskosten voor het ziekenhuisterrein.

De beschikking van de Impulsaanpak kernwinkelgebieden is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. De beschikking van versnellingsopgave is ten tijde van het schrijven van dit voorstel nog niet ontvangen. Desgewenst kan dit nagezonden worden.

Betrokkenheid (externe) partners

Bij dit project zijn uiteenlopende partners betrokken. Naast de Provincie en het Rijk zijn onder andere ook omwonenden, wijkplatform, Stichting Oud Winschoten, City Club Winschoten, ondernemers, de toekomstige (sloop)aannemer en het Kerkbestuur St. Vituskerk betrokken.

Consequenties

De inzet is om de overlast voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. De sloop van het ziekenhuis zal dan ook secuur moeten plaatsvinden. De omliggende bebouwing staat op een aantal plekken zeer dicht op de te slopen delen. Daarnaast is de St. Vituskerk zelfs onderdeel van de oudbouw van het ziekenhuis. Tevens ligt de locatie langs een schoolroute. De afstemming met de naastgelegen school inzake de bereikbaarheid en veiligheid vergt een nadere afstemming met het Dollard College en de (sloop)aannemer.

Een volgende kanttekening betreft de hoogte van het krediet. De verwachting is dat de aanbesteding pas eind 2023 kan plaatsvinden. Gezien de recente marktontwikkelingen en prijsstijgingen kan niet met zekerheid worden gesteld dat de biedingen vanuit de markt eind volgend jaar aansluiten op het beschikbaar gestelde krediet.

Vervolg

Nadat krediet beschikbaar is gesteld om tot sloop over te kunnen gaan, wordt het aanbestedingstraject opgesteld, de benodigde onderzoeken uitgevoerd en de benodigde vergunningen en ontheffingen aangevraagd. Hierbij kan gedacht worden aan een asbestinventarisatieonderzoek, alsook een bodemonderzoek en een ontheffing op de Wet natuurbeheer.

Onze planning is dat wij in de tweede helft van 2023 het aanbestedingstraject kunnen starten en dat in 2024 gestart kan worden met de sloop. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat de sloopwerkzaamheden ongeveer een jaar in beslag kunnen nemen.

Winschoten 13 december 2022,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 december 2022

Besluit

1. Een krediet ter hoogte van € 3.300.000,- beschikbaar te stellen voor de voorbereiding en sloop van het St. Lucas.
2. Bouwdelen E en F en de archieftoren van het St. Lucasziekenhuis te behouden voor een herontwikkeling.
3. Deze voorbereidings- en sloopkosten te activeren.
4. Te zijner tijd een grondexploitatie te openen voor de herontwikkeling van het plangebied van het Lucasterrein waarin deze voorbereidings- en sloopkosten worden opgenomen als gedane uitgaven.

Datum raadsvergadering
1 februari 2023

Onderwerp
Sloop St. Lucas

Agendapunt

Zaaknummer
95330-2022

Winschoten, 1 februari 2023

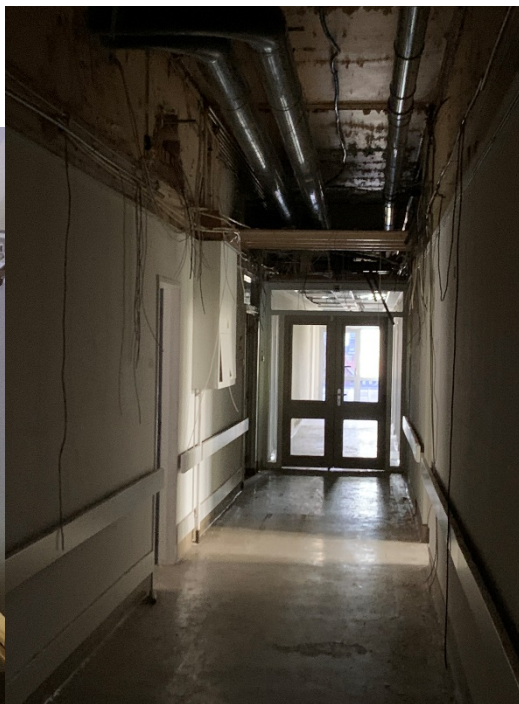
De raad van de gemeente Oldambt,

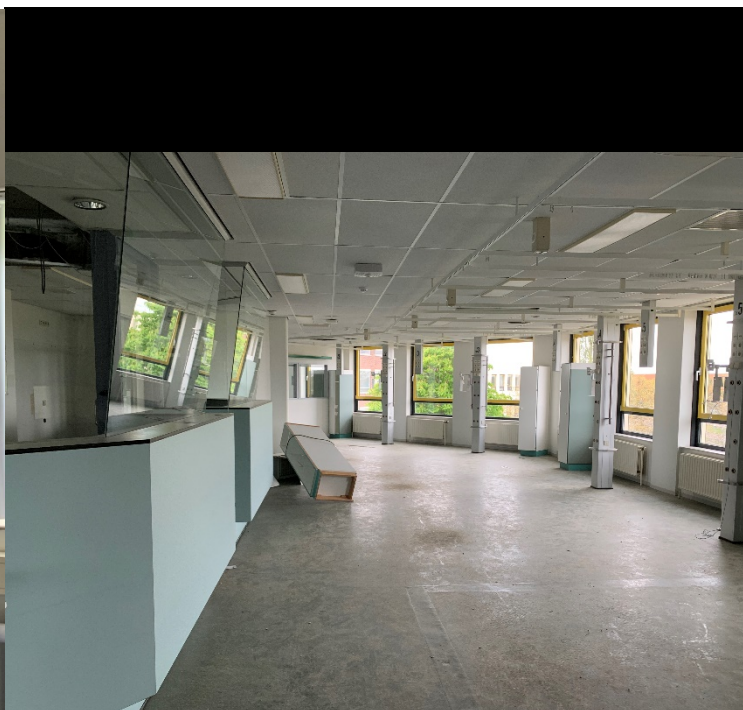
Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Foto's in- en extern

**DA
AD**

Haalbaarheidsstudie
St. Lucas Ziekenhuis
Winschoten
10.03.2022

Winschoten, St. Lucas Ziekenhuis

Haalbaarheidsstudie

St. Lucas Ziekenhuis

Winschoten

Inleiding

Het oude Rooms Katholieke Ziekenhuis in Winschoten opende zijn deuren in 1926. Hoewel de naam, het St. Lucas ziekenhuis, doet vermoeden dat deze vernoemd is naar de evangelist Lucas, dankt het zijn naam aan Lucas Fleerkamp. Het had weinig gescheeld of het ziekenhuis had Mattheus als naamdrager gehad. Mattheus en Lucas, twee broers, hadden de afspraak gemaakt beiden een schenking te maken voor de bouw van het ziekenhuis. Hierbij zou de meest gulle schenker zijn naam verbonden krijgen aan het ziekenhuis. Na telling van de donaties bleek Lucas de grootste schenking te hebben gedaan en zodoende kreeg het ziekenhuis de naam het St. Lucas ziekenhuis.

In 2008 fuseerde het St. Lucas met het ziekenhuis Delftzicht in Delfzijl tot Ommelander Ziekenhuis Groep OZG. Met de opening van het nieuwe ziekenhuis in Scheemda, is het ziekenhuis in 2018 definitief verdwenen uit het centrum van Winschoten.

Door het verhuizen van het ziekenhuis naar Scheemda is het voormalig ziekenhuis leeg komen te staan. Dit boekwerk bevat een haalbaarheidsstudie naar het mogelijk behoud van (verschillende bouwdelen van) het ziekenhuis. Omdat de overwegingen voor behoud of sloop dit onderzoek overstijgen, worden geen conclusies verbonden aan het onderzoek. Aan het eind van het boekwerk is een matrix opgenomen met daarin een waardetoekenning voor verschillende onderzochte onderwerpen. Dit betreft de historische waarde, herinneringswaarde, architectonische waarde, constructieve waarde (mate waarin flexibiliteit tot verbouw tot nieuwe functie mogelijk is) en geschiktheid voor commercieel programma en woonprogramma. Daarnaast is een indicatie van de verbouwkosten en totale sloopkosten opgenomen. Deze aspecten, in combinatie met de gemeentelijke (stedenbouwkundige) visie en toekomstvisie voor Winschoten bieden de gemeente de mogelijkheid om een weloverwogen keuze te maken voor behoud, gedeeltelijk behoud of sloop.

Het boekwerk is opgebouwd uit bovengenoemde onderwerpen. Omdat het gebouw zeer complex is, is het gebouw opgedeeld in verschillende bouwdelen. Deze bouwdelen zijn gebaseerd op duidelijk herkenbare ensembles en verschillende bouwperiodes. Zo kan kan een bouwdeel, zijnde een ensemble, bestaan uit meerdere bouwperiodes.

Vervolgens wordt van groot naar klein gekeken naar het gebouw. Beginnend bij de (historische) stedenbouwkundige context. Hierna volgt een globale historische analyse van het gebouw zelf. Vervolgens wordt gekeken naar de ontastbare waarden (karakteristieke-, herinnerings- en architectonische waarde). Daarna wordt het gebouw bouwkundig in beeld gebracht. Hierbij wordt gekeken naar de constructieve situatie van de bouwdelen en de huidige stand met betrekking tot brandrisico's en isolatie. Tot slot wordt gekeken hoe een nieuw programma in het gebouw kan landen. Hier worden tevens financiële cijfers aan verbonden om een globale inschatting te krijgen in de kosten voor transformatie. Ook worden enkele aandachtspunten ten behoeve van de sloop aangestipt.

Zoals vermeld sluit het boekwerk af met een matrix waarin alle verschillende waarden naast elkaar worden gezet. Hiermee hopen we een overzichtelijke tabel te creëren waaruit weloverwogen per bouwdeel de keuze tussen behoud of sloop gemaakt kan worden.

Inhoud

Opdrachtstelling	3
Overzicht	4-6
Historische analyse	7-9
Ontastbare waarden	10-11
Bouwtechnische analyse	12-13
Programmatistische analyse	14-18
Kostenanalyse	19
Matrix	20

Contactpersonen:

Alex Huisman
alex@daad.nl
Marcel Timmerman
marcel@daad.nl
Projectnummer:
22.004

DAAD Architecten B.V.
Paltz 21
9411 PM Beilen

+31 (0)593 582 450
info@daad.nl

www.daad.nl

< 1961, werkzaamheden op de bouwplaats tijdens één van de uitbreidingen van het ziekenhuis

Overzicht | locatie

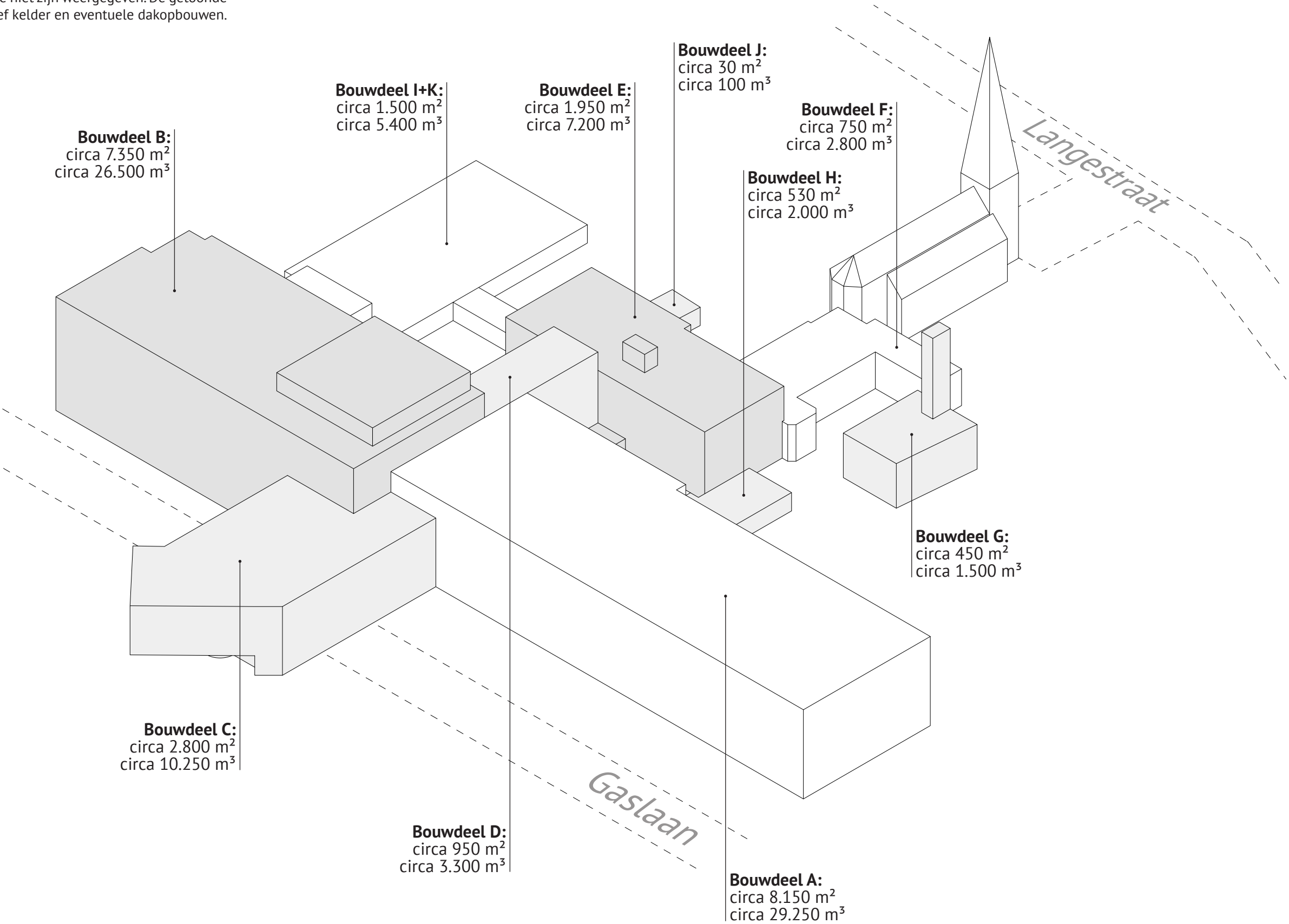
Het voormalig St. Lucas Ziekenhuis bevindt zich in het noordelijk deel van het centrumgebied van Winschoten. Voorheen werd het ziekenhuis ontsloten door de Gaslaan de parallel aan de gebouwricting liep. Met de laatste uitbreiding is echter deels over de Gaslaan heen gebouwd.

De hoofdontsluiting vindt plaats via de Meester D.U. Stikkerlaan. Ten noorden van het ziekenhuis bevindt zich de parkeerplaats. De zuidzijde grenst aan de achterkanten van de winkels aan de Langestraat en de Sint-Vituskerk.

Het omkaderd gebied beslaat een oppervlakte van circa 24.000 m². Hiervan is ongeveer 7.000 m² bebouwd, 10.000 m² verhard en 7.000 m² onverhard.

De hiernaast weergegeven axonometrie is een schematische weergave van de bestaande situatie van het ziekenhuis. Dit betekent dat enkele dakopbouwen en happen uit het volume niet zijn weergegeven. De getoonde gegevens zijn inclusief kelder en eventuele dakopbouwen.

Overzicht | bouwdelen

A
jaren ‘60, ‘70 en ‘90
Vleugel met zalen, dubbele corridor. Gebouwd in vier fasen.

B
jaren ‘70 en ‘90
Vleugel met zalen, dubbele corridor. Gebouwd in twee fasen.

C
jaren ‘90
Vleugel met zalen, dubbele corridor op de verdieping. De begane grond is de hoofdentree van het voormalig ziekenhuis.

D
jaren ‘60
Oorspronkelijk het oudste gedeelte. Gang aan de zuidgevel met kamers aan de noordgevel. In de jaren ‘50 compleet vervangen door nieuwbouw.

E
1926 en jaren ‘60
De oudste vleugel met in het midden een centrale gang. Het trappenhuis is een kenmerkend element.

F
1926 en jaren ‘60
De begane grond is onderdeel van de oudste bebouwing. Later is heeft het bouwdeel een verdieping extra gekregen. Het bouwdeel bestaand uit drie aangeengesloten gebouwen waarvan het vermoeden is dat enkele gebouwen reeds bestonden. Aan de kapel grenst het voormalige mortuarium. Oorspronkelijk was dit de sacristie van de kapel.

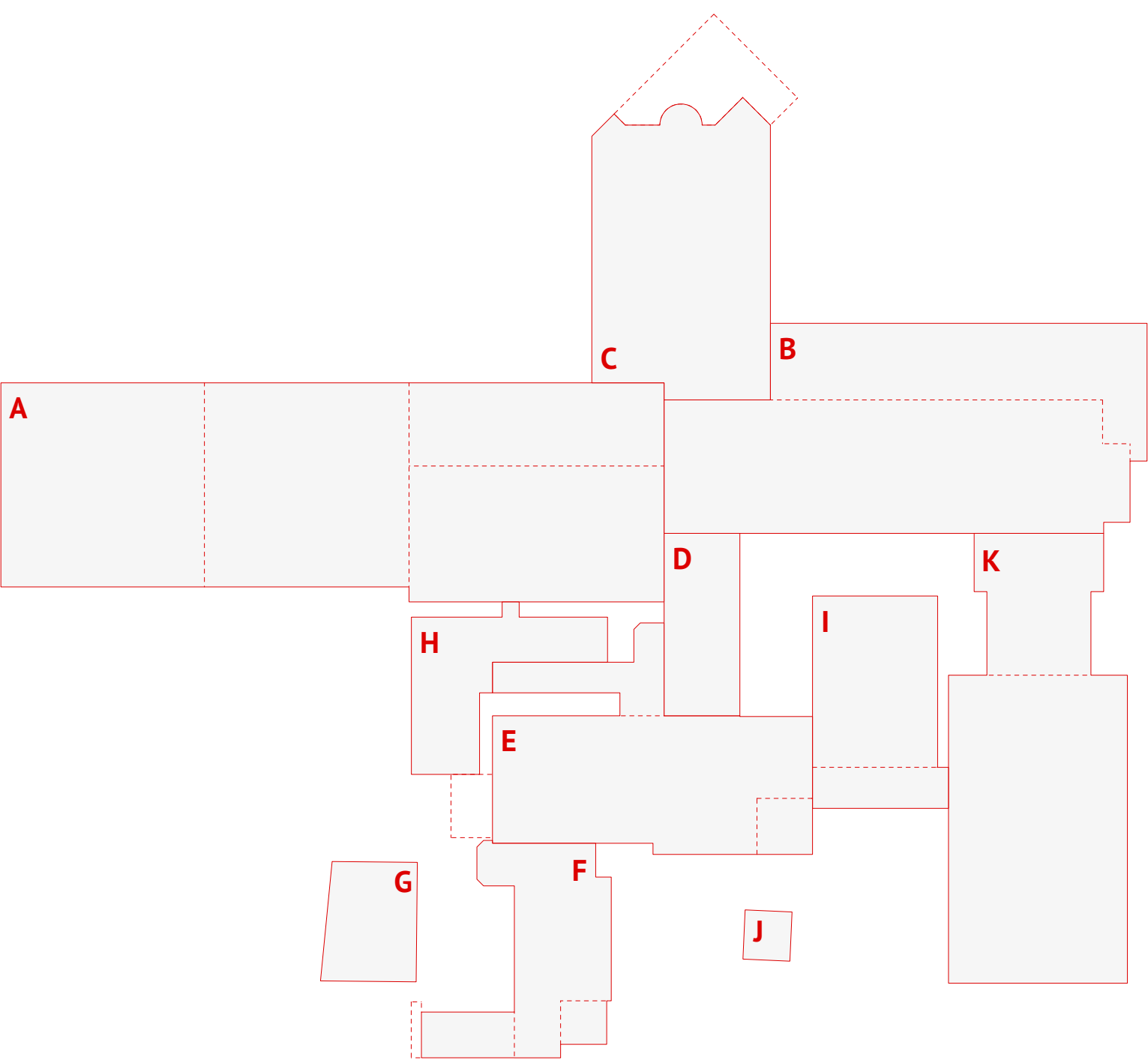
G
jaren ‘60
Ketelhuis met kenmerkende 20 meter hoge schoorsteen.

H
jaren ‘60
Gebouwd als semi-permanent gebouw. Eén laag plat.

I
jaren ‘90 of ‘00
Noodgebouw van geschakelde containers.

J
jaren ‘90 of ‘00
Twee containers ten behoeve van opslag.

K
jaren ‘90 of ‘00
Noodgebouwen van geschakelde en gestapelde containers.

Schematisering ziekenhuis met bouwdelen

1906 | Rooms Katholieke kerk. Nog geen ziekenhuis. Aan de noordzijde van de Gaslaan lijkt een park of braakliggend terrein aanwezig met daaromheen enkele vrijstaande woningen.

<1934 | Het St. Lucas Ziekenhuis en de aangrenzende school zijn gebouwd in 1926. Aan de noordzijde van de Gaslaan komen enkele gebouwen. Ten oosten is het eerste deel van de villabuurt aangelegd. De Venne is gedempt.

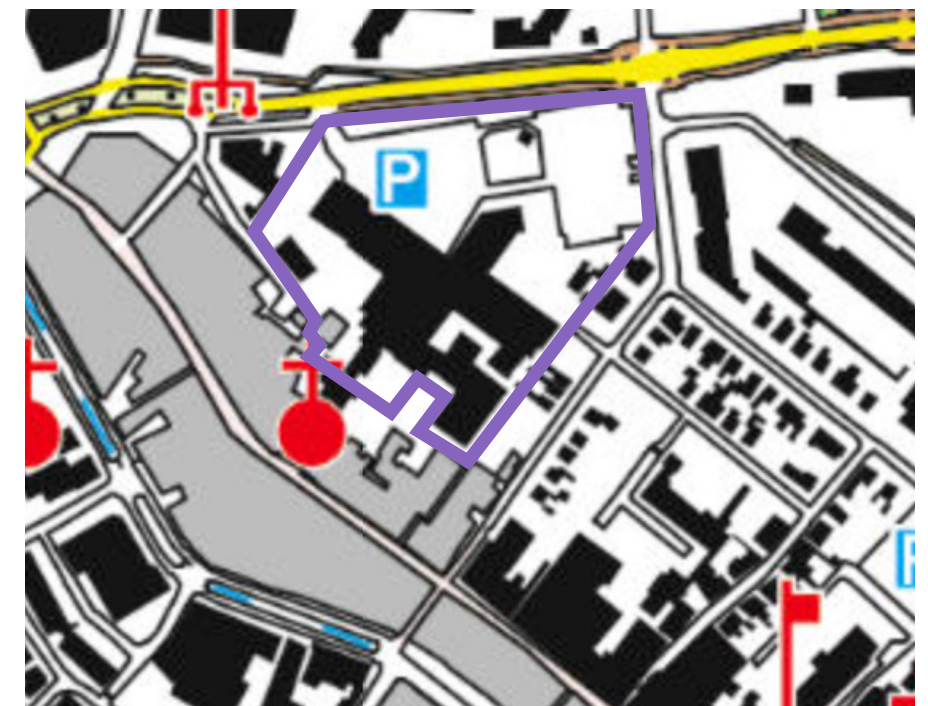
<1960 | Het ziekenhuis breidt uit naar het zuidwesten. De bebouwing aan de westzijde van het ziekenhuis is grotendeels gesloopt. Langs het water ontstaat grootschalige bebouwing.

<1971 | De entree van het ziekenhuis en de school worden gesloopt en vervangen door de huidige bebouwing. Twee houten paviljoenen zijn toegevoegd. Er is een nieuwe brug over het kanaal aangelegd.

<1982 | Uitbreiding bouwdeel A. Het kanaal is gedempt.

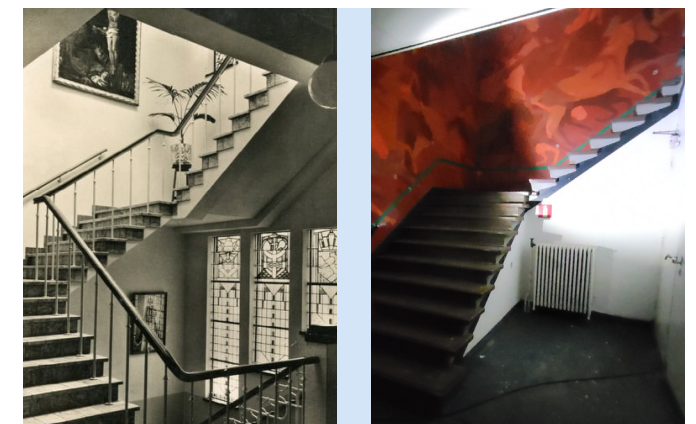
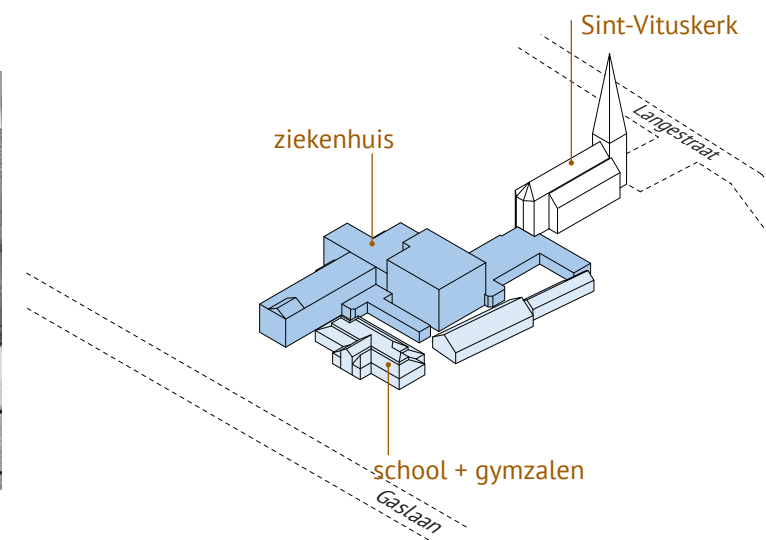
2020 | De Gaslaan is doorbroken in verband met de uitbouw van de entree. Bouwdeel B is uitgebreid in de diepte en bouwdeel A breidt uit in de breedte. De houten paviljoenen hebben plaats gemaakt voor enkele noodgebouwen.

1926

In 1926 is het St. Lucas ziekenhuis gebouwd in de oude pastorietaan achter de kerk. Het Rooms-Katholieke ziekenhuis lag, ten opzichte van de Gaslaan een tiental meter teruggeschoven. Naast het ziekenhuis stond de Rooms-Katholieke school. In de eerste jaren na de oprichting is het ziekenhuis kleinschalig uitgebreid. Zo is bouwdeel C ouder anderen verhoogd met één verdieping. Dit is te zien in de balustrade van het oude trappenhuis. Het oudste – en meest rijkelijk versierde – deel is echter niet meer aanwezig.

1951, vlak voor de verbouw

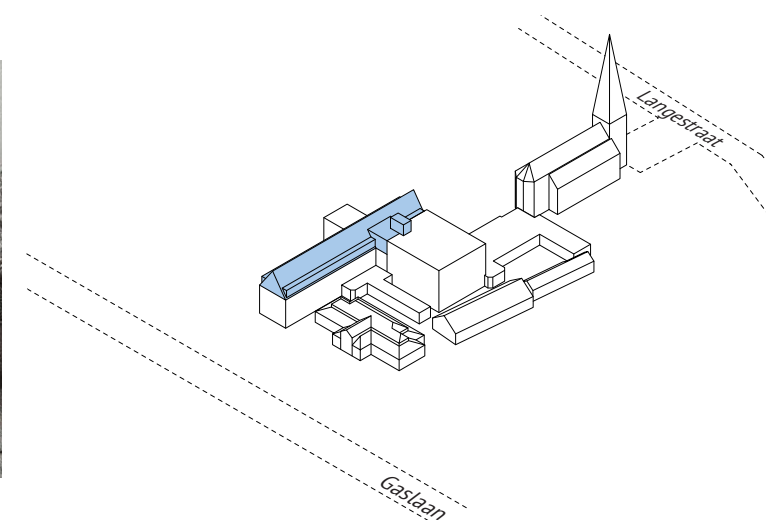
Links de oorspronkelijke trap. De balustrade is niet meer aanwezig. Het glaswerk bevindt zich in de kapel.

1952

In 1952 is bouwdeel D uitgebreid. Het gebouw heeft een nieuw dak en extra verdieping gekregen. Hiervan is door de kort hierop volgende uitbreiding echter niks meer van te zien.

Het RKZ na de eerste verbouw. Rechts de lagere school

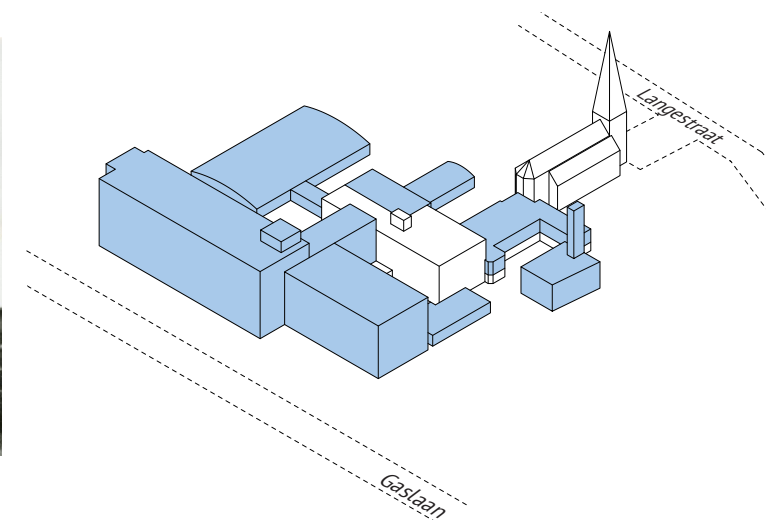
Links op de voorgrond de oorspronkelijke bebouwing langs de Gaslaan.

begin jaren '60

In de jaren '60 heeft het St. Lucas ziekenhuis een grootschalige verbouwing gehad. Deze uitbreiding vormt de basis van het ziekenhuis zoals we deze nu kennen. Hierbij zijn in verschillende bouwfasen nagenoeg alle oorspronkelijke karakteristieken verdwenen. Bijzonder zijn de verschillende architectonische uitstralingen die de verschillende bouwdelen hebben. Zo is de kolommenstructuur van bouwdeel A als architectonisch element weergegeven in de gevel terwijl bouwdeel B voor die tijd een modernere uitstraling heeft gekregen.

Bouwdelen B (links) en A (rechts).

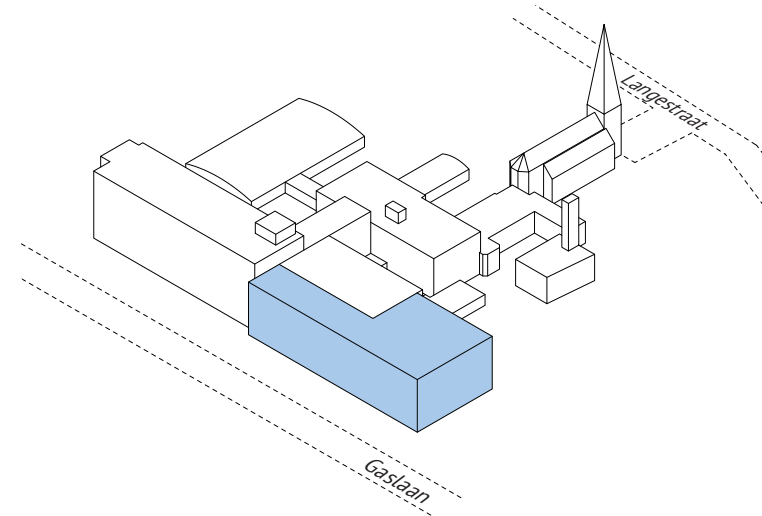
Achterzijde bouwdelen B en D. Bijzonder detail zijn de kaders met verbijzondering in het metselwerk.

eind jaren '70

Eind jaren '70 is bouwdeel A uitgebreid. De detaillering die we eerder in de achtergevels zagen, is hier gebruikt.

De Gaslaan met rechts het ziekenhuis.

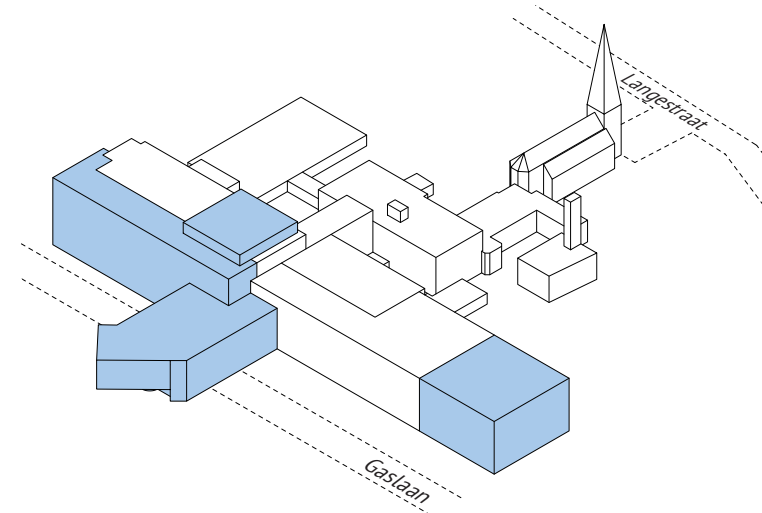
Voor de uitbreiding is eenzelfde soort verbijzondering in het metselwerk gebruikt als aan de achterkanten van bouwdelen B en D.

begin jaren '90

In de jaren '90 is het ziekenhuis uitgebreid tot de toestand die we nu kennen. Drie grote vleugels, bouwdelen A, B en C zijn toegevoegd. Door de introducering van bouwdeel C is de Gaslaan omgelegd. Meegenomen in deze uitbreidingstekening zijn de tijdelijke noodcontainers.

De huidige situatie met links bouwdeel C en rechts de laatste uitbreiding van bouwdeel A.

De noodgebouwen.

Karakteristieke status

Hoewel het ziekenhuis geen beschermde status heeft, vormt het oudste deel van het ziekenhuis wel een ensemble met de kerk en pastorie aan de langestraat. Deze twee panden hebben een karakteristieke status.

Winschoten
Cultuurhistorische waarde: 2
Architectuurhistorische waarde: 2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde: 2

Langestraat 75
Authenticiteit: 2
Zeldzaamheid: 2

Pastorie behorende bij de naastgelegen RK-kerk, gebouwd in 1936 naar ontwerp van Kruijer en Visker. Tweelaags gebouw onder schilddak. Voorgevel voorzien van verhoogde middenrisaliet en erker. Uitgevoerd in sobere en zorgvuldige interbellumarchitectuur.

Beeldbepalende ligging binnen de lintbebouwing van de Langestraat. Voorgevel gericht op het plein voor de kerk. Ensemble met naastgelegen R.K. kerk en delen van vml. R.K. ziekenhuis.

Winschoten
Cultuurhistorische waarde: 3
Architectuurhistorische waarde: 3
Stedenbouwkundige/ensemble waarde: 3

Langestraat 77
Authenticiteit: 2
Zeldzaamheid: 3

R.K. Sint-Vituskerk. Gebouwd in 1880 naar ontwerp van architect Tepe en in 1936 uitgebreid met een kapel. Driebeukige pseudobasiliek met toren. Uitgevoerd in neogotische architectuur.

Zeer beeldbepalende ligging, kerktoeren bepaald mede het aangezicht van Winschoten. Ensemble met naastgelegen pastorie. Is verbonden geweest met achtergelegen vm. R.K. ziekenhuis.

Karakteristieke status omliggende panden

Herinneringswaarde

Naast de karakteristieke waarde is de herinneringswaarde van het ziekenhuis een belangrijk aspect om rekening mee te houden. Een ziekenhuis vervult een belangrijk deel in het leven. Zo is het voor velen letterlijk het begin en het eind van het leven, maar is het ook een plek waar diepgaande emoties jegens naasten geuit worden. Het ziekenhuis zal voor vele Winschotenaren een belangrijke plek zijn geweest. Zodoende is het mogelijk hier een herinnering aan te behouden. Dit zal niet nodig zijn door het hele ziekenhuis in zijn vorm te behouden, maar bijvoorbeeld karakteristieke details te conserveren. Denk hierbij aan het behoud van de op de volgende pagina beschreven bouwdelen met architectonische waarden, of de eerder benoemde kenmerkende trappenhuisen. Een andere manier om de herinneren aan het ziekenhuis te koesteren kan plaats vinden door middel van kunst in de openbare ruimte of het refereren naar het ziekenhuis in toekomstige ingrepen (bijvoorbeeld straatnamen).

Uitsnede bestemmingsplan Winschoten - Centrum (29-05-2017) In het oranje gearceerd bouwaanduiding karakteristiek. Over de kaart heen is de plattegrond van het ziekenhuis geprojecteerd. Zichtbaar is dat het voormalige mortuarium buiten de bouwaanduiding karakteristiek valt. Ons vermoeden is dat de bouwdelen E en F onderdeel van het ensemble met de pastorie zijn.

Architectonische waarde

In de architectuur is duidelijk zichtbaar dat de gebouwen in verschillende fasen zijn gebouwd. Hierbij bevatten de oudste bouwdelen (E en F) onder anderen bijzondere (goot) details en zijn oude houten en stalen kozijnen aanwezig die het karakter aan de panden geeft. Ook is met zorg bouwdeel F aangesloten op de kapel van de kerk.

De bouwdelen uit de jaren '60 en '70 (A, achtergevel B en D) zijn met zorg vormgegeven. Een heldere geleding is aanwezig in bouwdeel A waarbij de aan voorgevel duidelijk oog voor detail is. Dit is te zien in het naar voren verspringende metselwerk die een verwijzing is naar het oudere deel van A. Dit oudere deel is nog zichtbaar aan de achterzijde van het pand. Hier is een zeer karakteristieke verticale kolommenstructuur aanwezig waarbij de terugliggende invulling uit een metselwerkvlak met naar voren verspringende stenen bestaat.

Bouwdelen B en C zijn uitgevoerd in lichte gevelbeplating die past bij de architectuur uit die tijd. Hoewel de ritmiek duidelijk aansluit op het ontwerp van bouwdeel A, is hier geen architectonische waarde aan te geven.

Voorgevel bouwdeel A (fase 1 en 2)

Achtergevel bouwdeel A. Rechts fase 1, links fase 2.

Detail metselwerk bouwdeel A, D en achterzijde B

Detail goot bouwdeel E en F

Aansluiting bouwdeel F met de kapel.

Bouwdeel B

Bouwdeel F met buitenruimte en originele (?) kozijnen op de begane grond

Interieur bouwdeel F. Stalen kozijnen

Stap 3 | bouwtechnische analyse

Zoals in de historische analyse duidelijk is geworden, zijn nagenoeg alle bouwdelen gefaseerd gebouwd. In grote lijnen borduren de uitbreidingen die aan de verschillende bouwdelen hebben plaatsgevonden constructief voort op dat wat aanwezig was. Grote verschillen binnen een bouwdeel zijn dus niet aanwezig. Voor een vervolgtraject zal een inspectie en inventarisatie nodig zijn om op detailniveau de constructieve verschillen per bouwdeel in kaart te brengen.

Voor de bouwtechnische analyse zijn de oorspronkelijke bouwtekeningen en de huidige staat bestudeerd. Hieruit is naar voren gekomen dat de gebouwen bij functiewijziging niet voldoen aan de brandveiligheidseisen. Gekeken moet worden of de hoofd draagconstructie voldoende brandwerendheid heeft. Is dit niet het geval, dan zal deze brandwerend bekleedt moeten worden. Daarnaast is er ook een risico voor brandoverslag bij de vloeren, gevels en dakconstructies.

Daarnaast vormt het isoleren een grote uitdaging door de betonnen constructiedelen die tot de buitengevel lopen. Hierdoor zijn er veel koudebruggen aanwezig.

Tevens vormt het betonskelet één geheel en is deze relatief dun. Hierdoor voldoen zowel de luchtgeluidsisolatie als de contactgeluidsisolatie niet aan de eisen voor woningbouw. Ook is het gebouw niet geïsoleerd.

Bouwdelen A, B, C

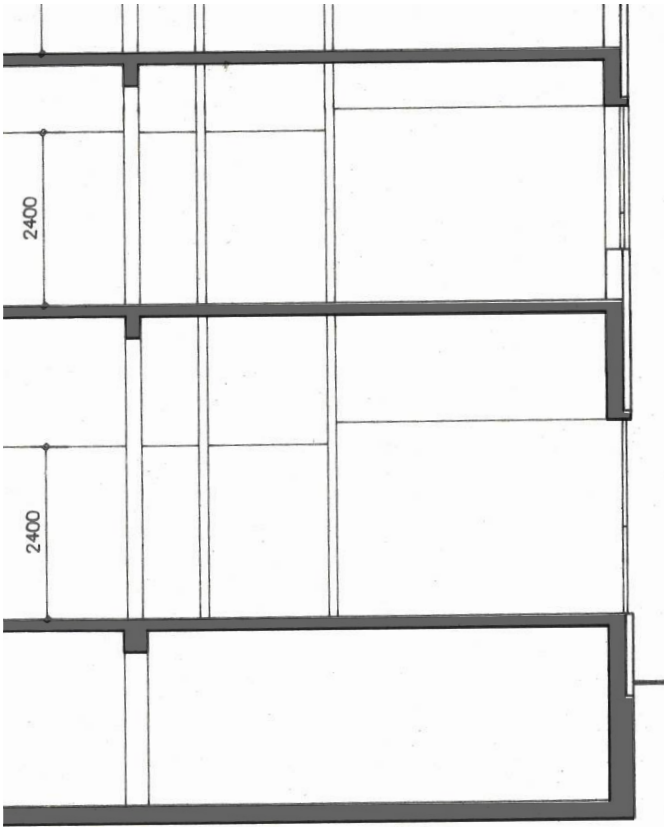
Constructie

constructie: betonskelet h.o.h. variërend, ca. 4,2-4,3 m.
fundering: heipalen
kelder: deels betonnen kelderbak, rest kruipruimte
vloeren: beton, constructieve dikte 10-12 cm. Gedragen door betonnen liggers van ca. 35 cm dikte.
dak: plat, beton
spouw: wisselend ca. 30mm tot 60mm.

Conclusie

Een deugdelijk gebouw dat is gebouwd voor zijn oorspronkelijke functie met de voor die tijd geldende maatstaven.

In theorie zijn de bouwdelen te transformeren tot woningbouw, echter is de bouwtechnische staat van zodanige kwaliteit dat er zeer veel ingrepen zullen moeten worden gedaan om de bouwdelen te laten voldoen aan het bouwbesluit.

Uitsnede doorsnede bouwdeel A. Zichtbaar de doorlopende constructie die middels neuslateien tot de buitengevel doorlopen en resulteren in koudebruggen.

Bouwdeel D

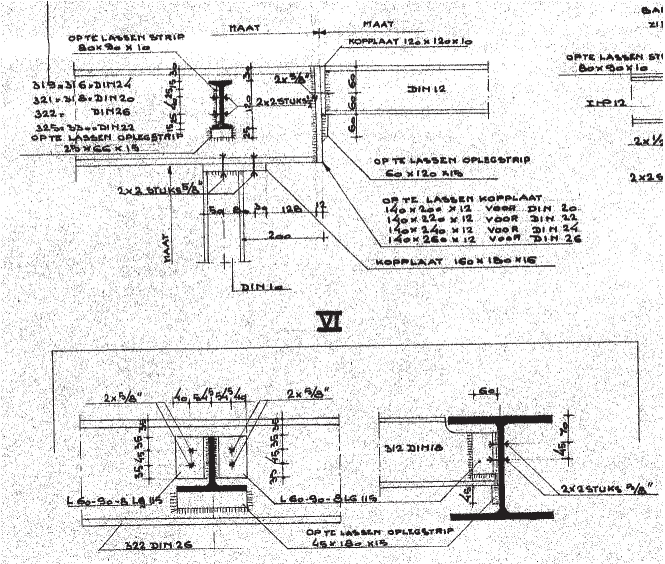
Constructie

constructie: gevels en casco van massief metselwerk met betonliggers, aangevuld met staal
fundering: op staal
kelder: betonnen onderbak
vloeren: in het werk gestort beton, constructieve dikte deels 10, 12 en 15 cm. In het werk gestorte balken en neuslateien.
dak: houten balklaag, opgelegd op metselwerk dan wel stalen liggers.
spouw: ca. 30mm

Conclusie

Een deugdelijk gebouw dat is gebouwd voor zijn oorspronkelijke functie met de voor die tijd geldende maatstaven.

De mogelijke ingrepen zijn gelijk aan die van bouwdelen A, B en C. Het grote verschil zit hem in de type constructie die beperkend werkt op de indeling. Omdat de gevels en het casco van massief metselwerk is, is het veranderen van de bestaande indeling een relatief kostbare ingreep.

Kolomdetails bouwdeel E. De nadruk ligt op een zeer functionele en constructief gebruik van staal. Bij de nieuwe functie zijn de verbindingen, ter voorkoming van brandoverslag, een aandachtspunt.

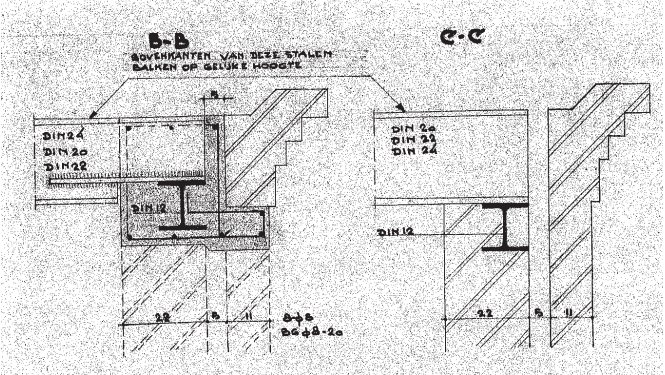
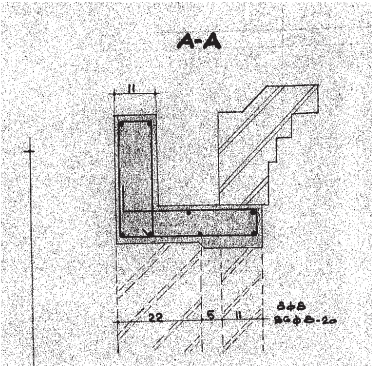
Bouwdeel E

Constructie

constructie: gevels en casco van massief metselwerk, in combinatie met staal en beton
fundering: op staal (zand)
kelder: een klein deel met kelder, rest kruipruimte
begane grond vloer: deels hout, deels beton
verdiepingsvloer: houten balklagen op staal en metselwerk
dak: houten balklaag op metselwerk en staal.
spouw: ca. 30mm

Conclusie

In dit bouwdeel zijn de oudste bouwsporen aanwezig. Dit is goed zichtbaar in de combinatie van de verschillende constructieve oplossingen. De grotendeels massieve constructie geeft weinig vrijheid om de indeling aan te passen.

Dakdetails bouwdeel E. Zichtbaar de verschillende constructieve oplossingen. Detail A-A en B-B bevatten respectievelijk een doorgaande betonlatei en een combinatie van gestort beton met staal en neuslatei. Beide details vormen een koudebrug. Detail C-C is een vrijliggende stalen balk waardoor er geen koudebrug aanwezig is.

Bouwdeel F ✓

Constructie
constructie: gevels en casco van massief metselwerk, in combinatie met staal en beton
fundering: op staal (zand)
kelder: een kleine technische kelder, rest kruipruimte
begane grond vloer: deels hout, deels beton
verdiepingsvloer: houten balklagen op staal en metselwerk
dak: houten balklaag op metselwerk en staal.
spouw: ca. 30mm
aandachtspunten: sterk verweven met de kerk. Dragende grensmuur aanwezig en de gevels zijn vervlochten.

Conclusie
In dit bouwdeel zijn de oudste bouwsporen aanwezig. Dit is goed zichtbaar in de combinatie van de verschillende constructieve oplossingen. De grotendeels massieve constructie geeft weinig vrijheid om de indeling aan te passen. De verwevenheid met de achterliggende kerk vereist extra aandacht.

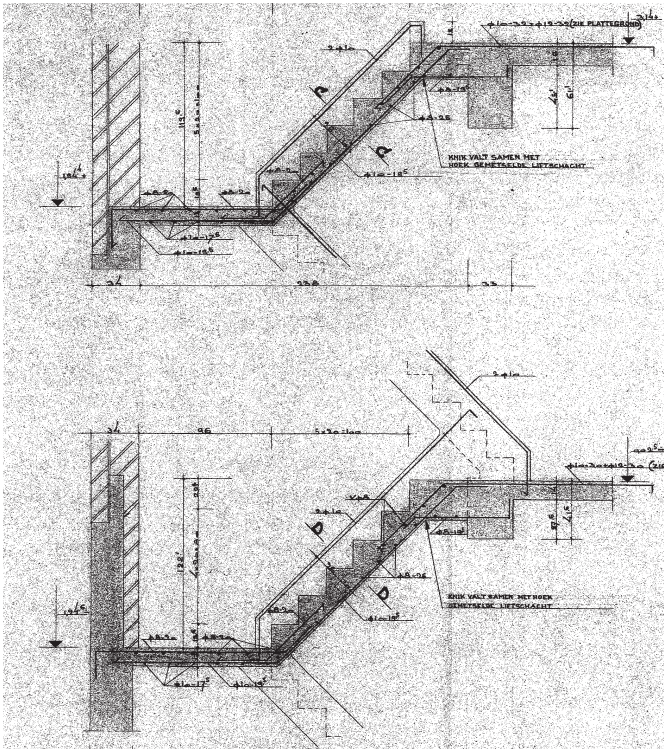
Bouwdeel G ✓

Constructie
constructie: betonskeletconstructie met gemetselde buitenmuren
fundering: op staal (door middel van betonkelder)
kelder: betonnen kelderbak
vloeren: in het werk gestort beton
dak: onbekend. Verwachting van beton, maar het kan ook een houten balklaag op metselwerk en staal zijn.
spouw: ca. 30mm
aandachtspunten: er is een ca. 20 meter hoge wit (kalk) uitgeslagen schoorsteen aanwezig. Mogelijke vervuiling aanwezig vanwege de huisbrandolietanks die vermoedelijk onder de grond liggen.

Conclusie
De hele constructie en het gebouw is functioneel gebouwd om te functioneren als ketelhuis. Zodoende bevat het gebouw een voor vele functies overgedimensioneerde constructie. Dit zorgt ervoor dat verschillende functies zouden kunnen landen in het gebouw.

Bouwdeel H ✗

Constructie
constructie: onbekend, vermoedelijk gelijk aan D
fundering: onbekend, vermoedelijk gelijk aan D
kelder: onbekend, vermoedelijk gelijk aan D
vloeren: onbekend, vermoedelijk gelijk aan D

Detail trappenhuis bouwdeel G. Zichtbaar is de constructie die doorloopt tot de buitengevel. Een prefab betonwand met neuslatei. De halfsteens en steensmuur staan zeer dicht op elkaar waardoor er geen ruimte voor isolatie in de spouw is.

dak: onbekend, vermoedelijk gelijk aan D
spouw: onbekend, vermoedelijk gelijk aan D

Conclusie
Een nadere inspectie is nodig om de constructieve opbouw van bouwdeel H te achterhalen. Het gebouw is echter als semi-permanent gebouw opgericht. Dit zal waarschijnlijk terug te zien zijn in de bouwtechnische kwaliteit. Daarom lijkt nader onderzoek geen toegevoegde waarde te hebben. Mocht uit de rest vande analyse blijken dat het interessant is om dit bouwdeel te behouden, dan kan dit onderzoek nog uitgevoerd worden.

Bouwdelen I, J, K ✗

De drie bouwdelen zijn in de jaren '90 of '00 neergezet als tijdelijke noodgebouwen. Bouwtechnisch zijn deze gebouwen dan ook van zo'n karakter. Het zijn gestapelde en aaneengeschakelde containers. Het transformeren van de containers met als doel behoudt hiervan op de locatie, is geen wenselijk scenario.

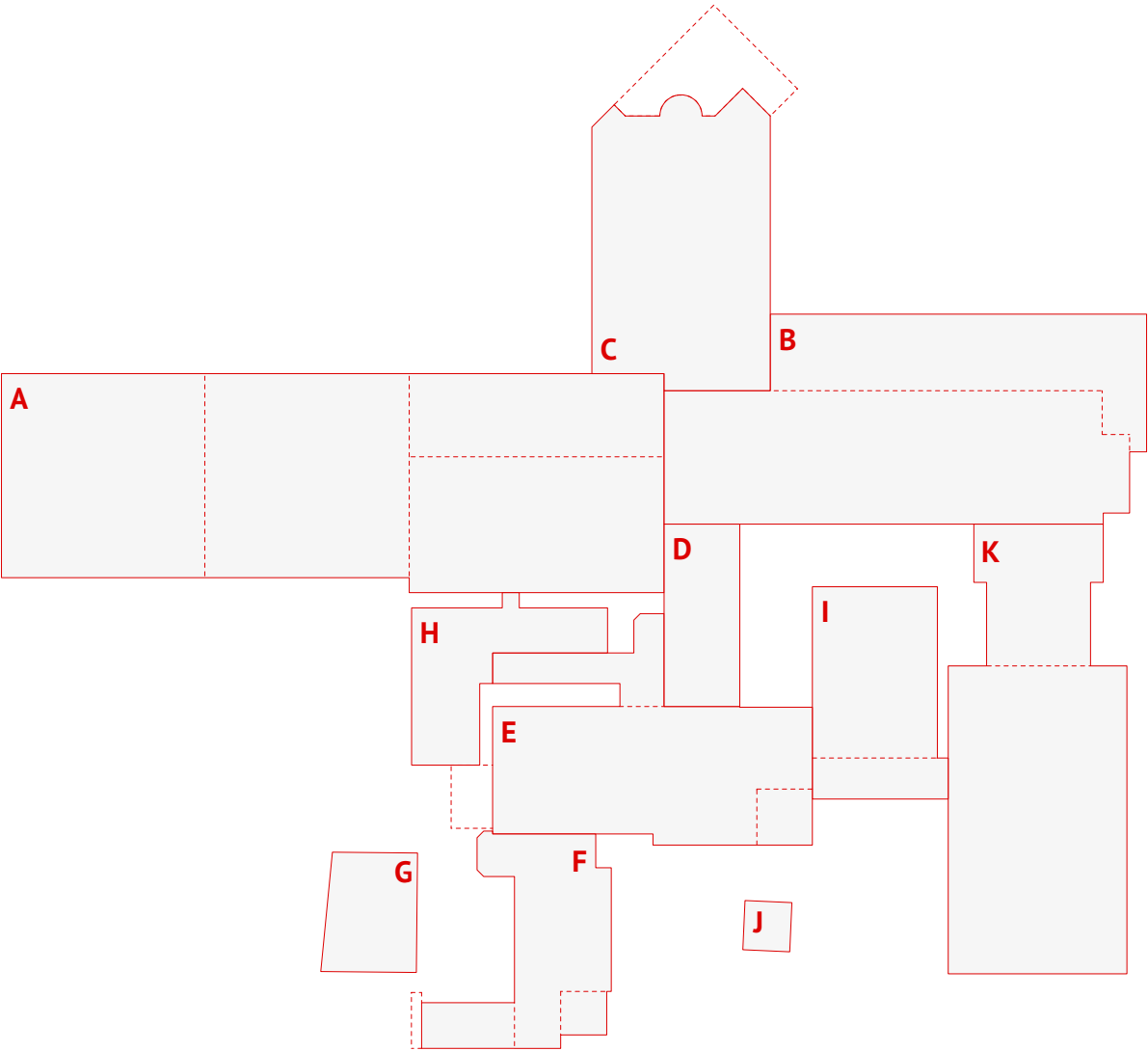
Conclusie bouwtechnische analyse

In hoofdlijnen zijn er twee denkbare mogelijkheden voor transformatie; de gebouwen inpakken met isolatie aan de buitenzijde of in de gebouwen een geïsoleerde doos aanbrengen. Laatstgenoemde is enorm kostenverhogend en brengt veel technisch ingewikkelde ingrepen met zich mee.

Uit eerdere ervaring met dunne vloeren in combinatie met stalen liggers, onderzocht door adviesbureau Peutz, bij het Bonifatius Ziekenhuis te Leeuwarden, is loopgeluid en geluid met lage frequenties zeer moeilijk op te lossen vanwege het volledig gekoppeld casco (contactgeluid). Dit komt doordat de loopgeluiden dicht bij de eigen

frequentie van de vloeren liggen (18-22 Hz) en hierdoor versterkt worden.

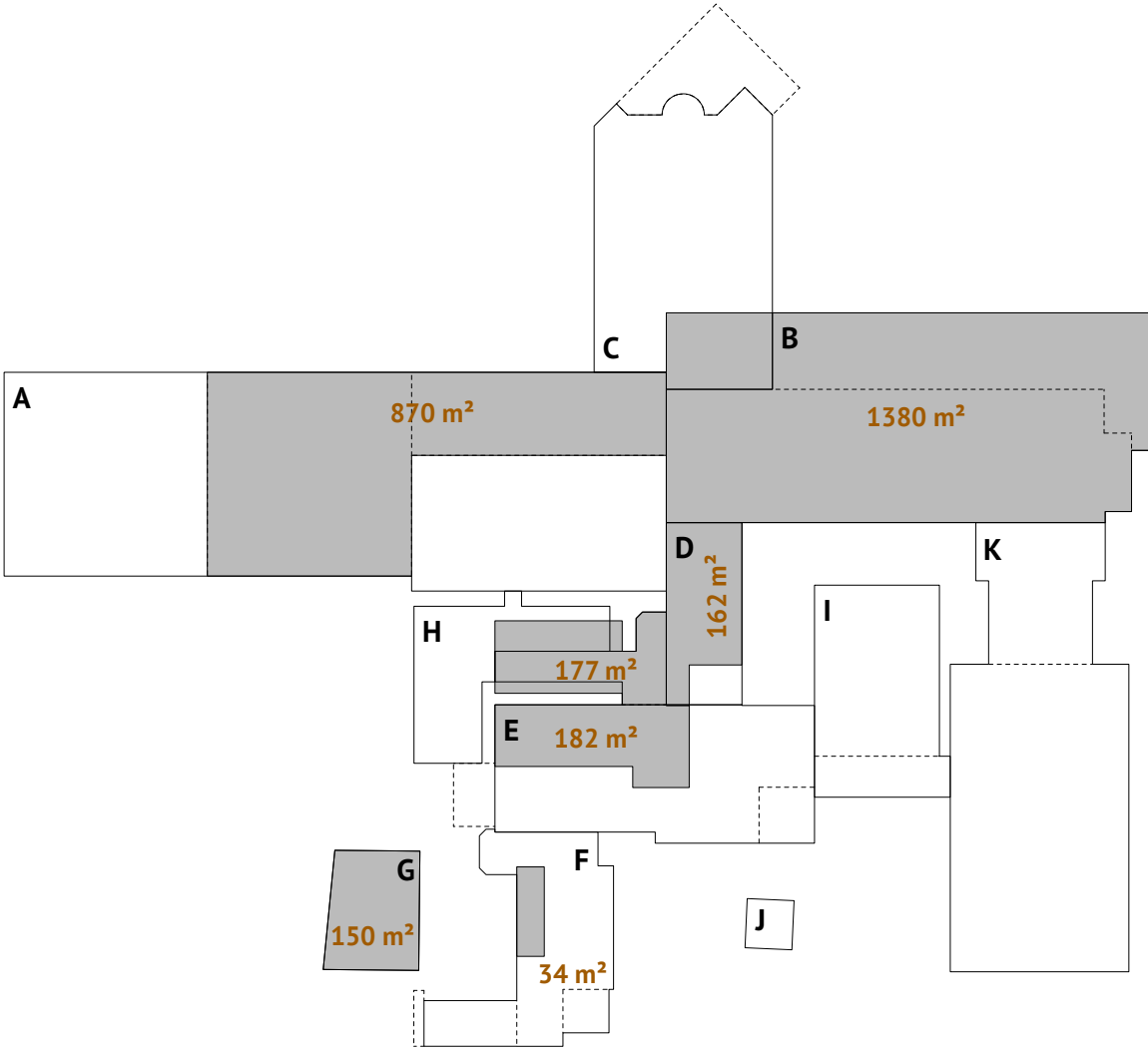
Ervaring met oudere gebouwen is dat de dekking van de wapening te laag is om de brandveiligheid te garanderen voor de hoofddraagconstructie. Vaak moeten dan hele betonvloeren aan de onderzijde brandwerend bekleedt worden. Omdat het staalskelet ook deel uitmaakt van de hoofddraagconstructie, zal de staalconstructie ook brandwerend bekleedt moeten worden. Verder zullen de brandrisicopunten zoals gebruikelijk getoetst moeten worden.

Schematisering ziekenhuis met bouwdelen

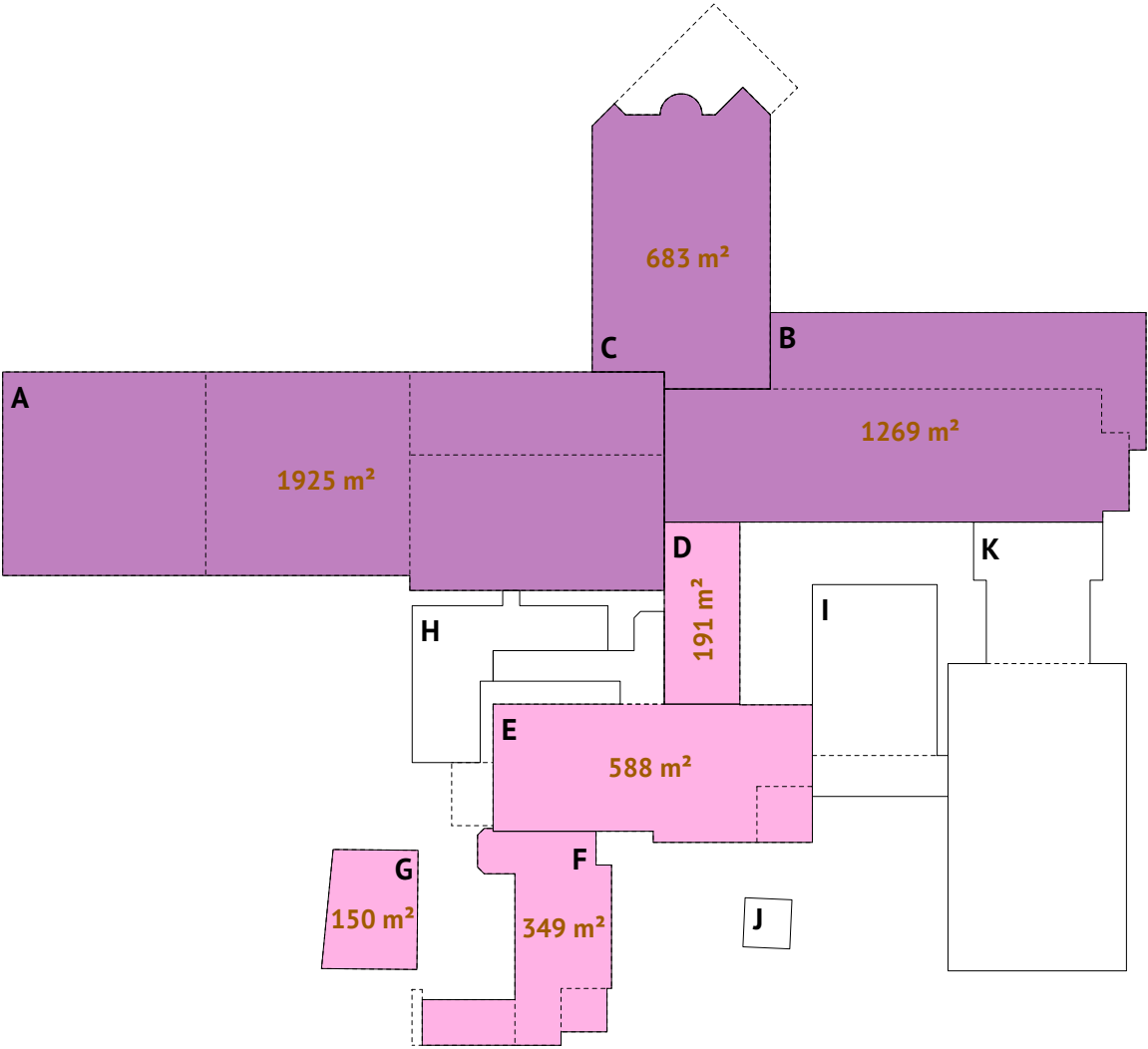
Stap 4 | programma

Voor het programma is gekeken naar de geschiktheid van de gebouwen voor een woonprogramma op de verdiepingen en klein- en grootschalige commercie op de begane grond.

Kelder

De aanwezige kelderruimten zijn toegankelijk middels twee liftkernen in bouwdelen B en E en trappenhuisen in elk bouwdeel met uitzondering van bouwdeel D. Met een vrije hoogte van circa 2,3 meter voldoen de kelders aan de huidige eisen voor veiligheid en zouden zodoende geschikt kunnen zijn als bergruimte voor de woningen of opslag voor de winkels.

- geschikt voor winkel met groot oppervlak
- geschikt voor winkel met klein oppervlak

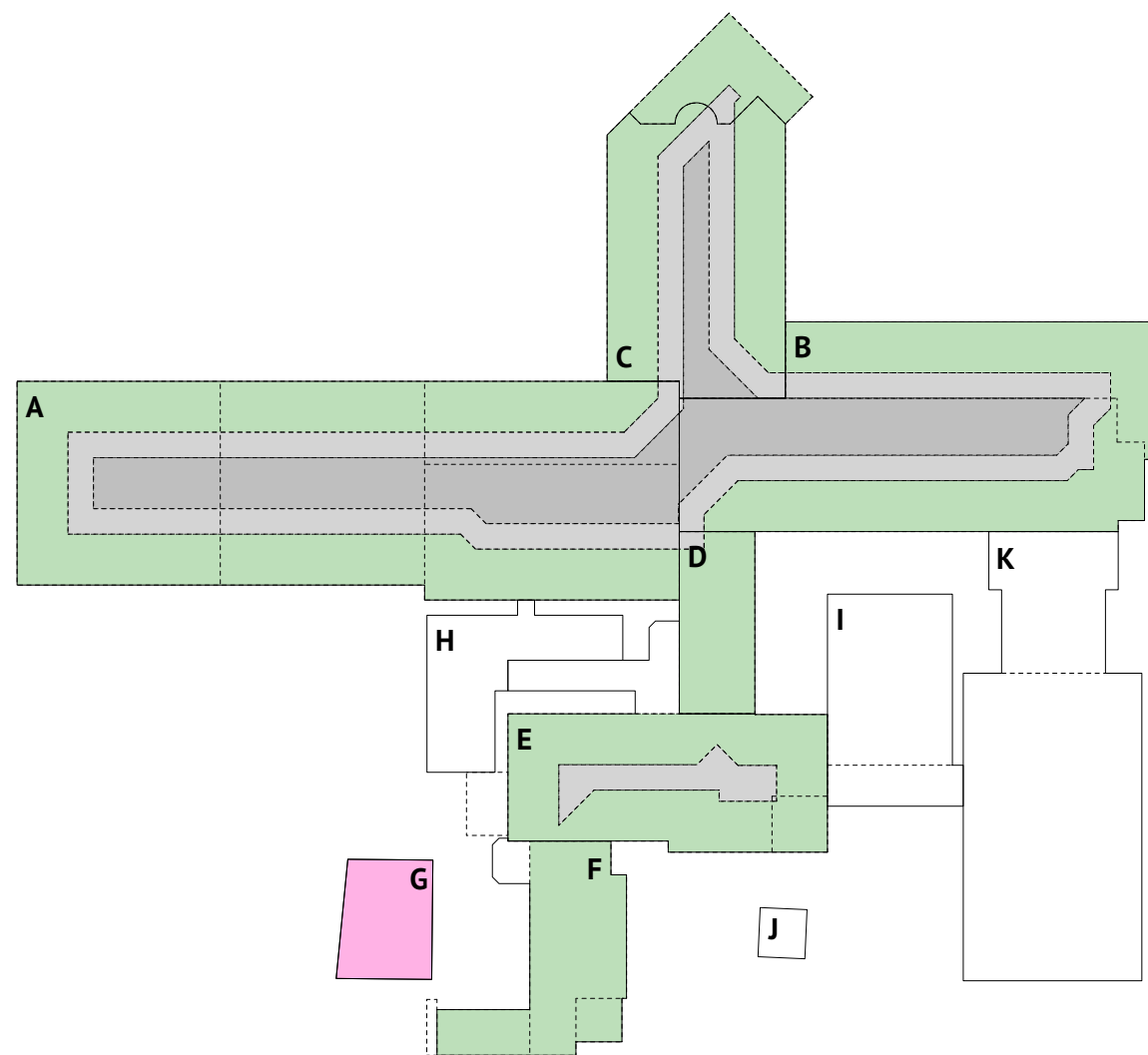
Begane grond

Bouwdelen A, B en C
Vanwege hun forse diepte (circa 21 tot 24 meter) en de aanwezige kolommenstructuur die een vrije indeling mogelijk maakt, zijn bouwdelen A, B en C goed geschikt voor enkele commerciële functies die een groot open oppervlak nodig hebben. Een andere mogelijkheid is om de gehele ruimte te transformeren tot bijvoorbeeld een overdekte markthal waar verschillende kleine ondernemers onder één dak hun (voedsel)waren verkopen, wat al dan niet ter plekke kan worden geconsumeerd.

Bouwdelen D, E, F
Bouwdelen D, E en F zijn door hun geringe diepte en structuur (deels constructieve wanden) minder flexibel indeelbaar en zodoende minder geschikt voor een commerciële functie. Kleinschalige ambachten zouden wellicht geschikt zijn voor de bouwdelen D, E en F.

Bouwdeel G
Het twee verdieping tellend voormalig ketelhuis met vide, kelder en 20 meter hoge schoorsteen, is een markant gebouw in Winschoten. Met zijn grote open ruimte (kolommenstructuur) is het gebouw geschikt als horecafunctie of andere commerciële functie. Een alternatieve optie is het transformeren van het voormalig ketelhuis tot bijzondere loftwoning.

Bouwdelen H, I, J en K
Bouwdelen H, I, J en K zijn vanwege hun tijdelijk karakter buiten beschouwing gelaten.

- indicatie maximale toetreding daglicht
- geschikt voor dienende woonfuncties
- zone ongeschikt voor woonfunctie

Verdieping

Bouwdelen A, B en C

Enkel gekeken naar de diepte van de drie bouwdelen, lijkt woningbouw niet geschikt. Schematisch weergegeven in de tekening is de afstand ten opzichte van de gevel tot waar daglicht het gebouw binnen komt (groen). Binnen deze zone van 6 meter dienen de woon- en slaapvertrekken zich te bevinden. De lichtgrijze zone heeft een diepte van 3 meter, hier komen vertrekken die geen daglicht nodig hebben. Dit zijn de gangen, badkamers en bergingen. Over blijft de donkergrijze zone, de zone in de kern van het gebouw, die los van gemeenschappelijke ontsluiting en extra berging geen functie heeft. Deze zone kent een diepte van circa 3 tot bijna 8 meter en is ongeveer 30% van het totale oppervlakte van bouwdelen A, B en C, verticale ontsluiting buiten beschouwing gelaten.

Bouwdelen D, E, F

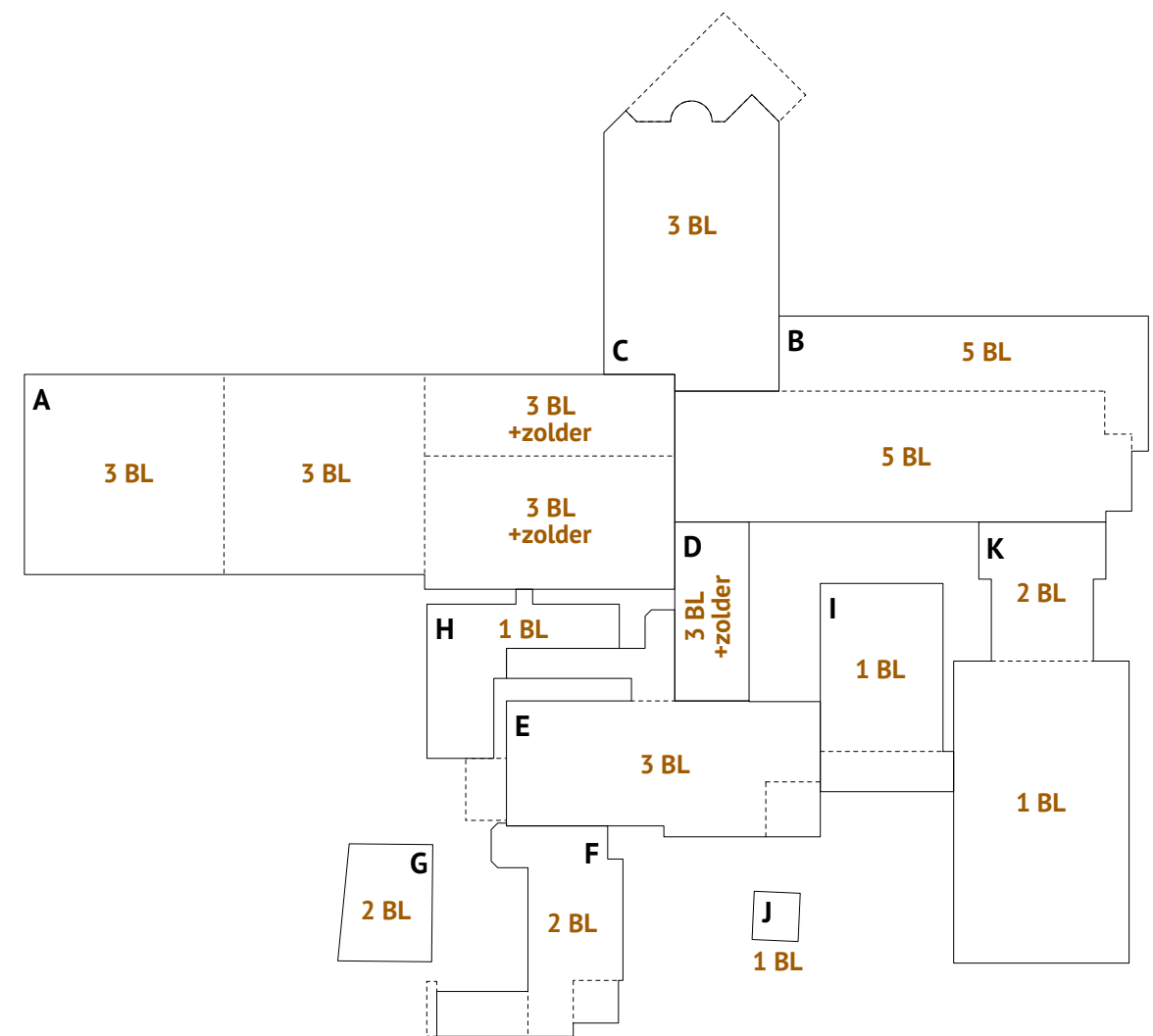
Zoals in het schema te zien, is er voldoende daglichttoetreding in de bouwdelen D, E en F.

Bouwdeel G

Zie tekst bij hoofdstuk begane grond.

Bouwdelen H, I, J en K

Bouwdelen H, I, J en K zijn vanwege hun tijdelijk karakter buiten beschouwing gelaten.

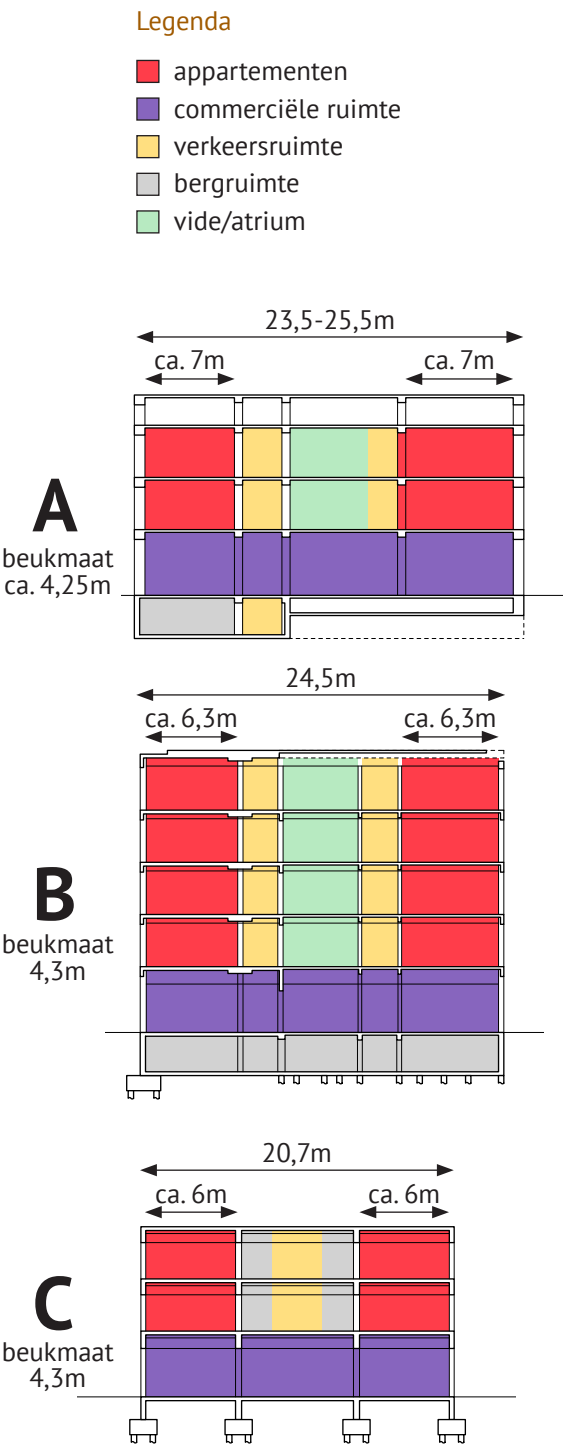

Aantal bouwlagen

Bovenstaand schema geeft het aantal bouwlagen weer. Op de volgende pagina zijn de bouwhoogten vertaald in doorsneden met daarin het voorgesteld programma.

Stap 4 | programma

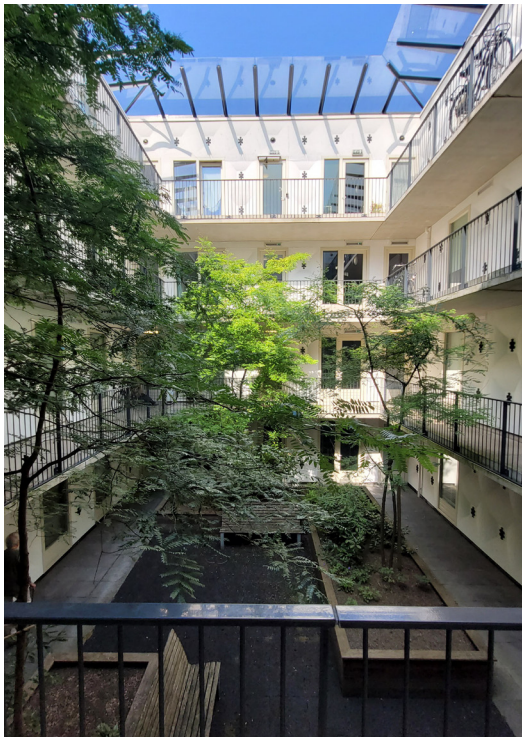
Voor het programma is gekeken naar de geschiktheid van de gebouwen voor een woonprogramma op de verdiepingen en klein- en grootschalige commercie op de begane grond.

Bouwdeel A heeft een diepte van ongeveer 24 meter. Dit maakt het bouwdeel inefficiënt voor woningbouw. Een mogelijkheid is het introduceren van een vide in het midden van het pand. Door de aanwezige kolommenstructuur lijkt dit een realistische denkrichting die een interessante samenspel van oud en nieuw zou kunnen opleveren. De woningen zouden circa 6,5 meter diep worden, hetgeen geschikt is voor het type rugwoning. Buitenruimten kunnen geïntegreerd worden als loggia of door middel van een uitkraging. Een andere optie is het volledig strippen tot de constructie waarna ruimte middels zelfbouwoningen ingevuld zou kunnen worden.

Bouwdeel B lijkt sterk op bouwdeel A. De kolommenstructuur is echter wat minder gunstig voor woningbouw omdat deze dichter op de gevel staan. Dit zou betekenen dat de vide relatief groot is ten opzichte van de diepte van de woningen. De kelder zou gebruikt kunnen worden voor de bergingen van de woningen. Op de begane grond is een commerciële functie denkbaar.

Bouwdeel C is minder geschikt voor woningbouw. Hoewel de vleugel zelf in theorie prima woningen zou kunnen bevatten, zorgt de aansluiting van bouwdeel C op bouwdelen A en B voor een groot onbruikbaar deel. Dit zou ingericht kunnen worden als bergruimte. Vanuit stedenbouwkundig oogpunt is sloop van bouwdeel C wenselijk. Hiermee kan de Gaslaan hersteld worden en ontstaan meer mogelijkheden voor een goede ontwikkeling van het huidige parkeerterrein.

Wooncomplex in Amsterdam. Vide inclusief galerij circa. 10 bij 14 meter.

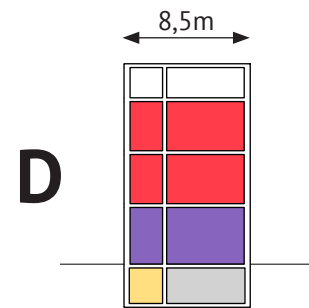
Next 21, Osaka. Zelfbouw in casco.

Zicht op de doodlopende Gaslaan.

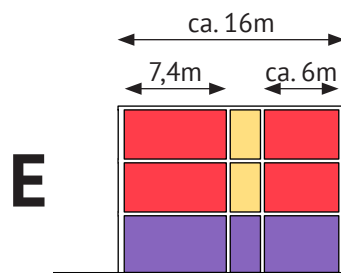

Bouwdeel C.

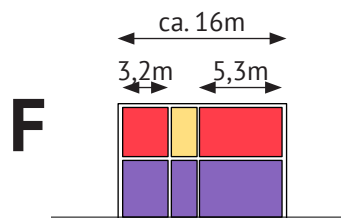

geen stijgpunt aanwezig

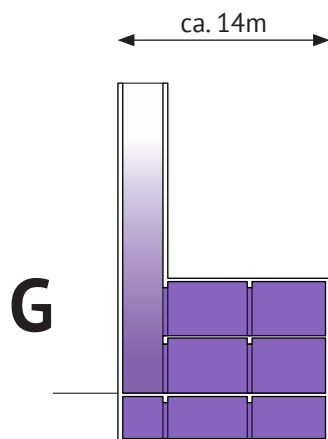
De bestaande gang van bouwdeel D kan ofwel gebruikt worden als gemeenschappelijke gang waaraan zich enkele (rug)woningen bevinden ofwel onderdeel zijn van de woning. De opties leveren per verdieping respectievelijk twee appartementen van circa 75m² en 110m² BVO op. Het toevoegen van buitenruimten is echter een uitdaging. Om voldoende daglicht in de woningen te krijgen, is het behoud van bouwdeel D lastig te combineren met het behoud bouwdeel B. Omdat een stijgpunt in bouwdeel D ontbreekt, is behoud enkel mogelijk in combinatie met één van de aangrenzende bouwdelen. De bovenste verdieping is in verband met de aanwezige vrije hoogte ongeschikt voor bewoning. In de situatie dat de omliggende bouwdelen gesloopt worden, zullen de gevels aangeheeld moeten worden. Samenvattend is dit bouwdeel sterk afhankelijk van de omliggende bouwdelen.

Bouwdeel E lijkt goed geschikt voor het introduceren van appartementen. De centrale trap staat ongeveer in het midden van het bouwdeel waardoor er relatief weinig gemeenschappelijke verkeersruimte nodig is. Het toevoegen van buitenruimte is echter een belangrijk aandachtspunt.

Bouwdeel F heeft een soortgelijke opbouw als bouwdeel E. Een centrale trap ontsluit biedt mogelijkheid tot een efficiënte ontsluiting van de appartementen. Een groot voordeel is de aanwezigheid van buitenruimten. Hierdoor kan relatief makkelijk woningbouw worden geïntegreerd in het volume zonder aantasting van het bestaande ontwerp. Vanwege de sterke verwevenheid met de kapel van de kerk, is extra aandacht nodig voor de toekomstige relatie met de kapel.

De kolommenstructuur in bouwdeel G zorgt ervoor dat een loftwoning of commerciële functie goed mogelijk is. Per verdieping heeft het oude ketelhuis een oppervlakte van circa 150m² BVO, hetgeen op een totaal van 300m² BVO bovengronds en 150m² BVO ondergronds uitkomt. Hoewel het gebouw architectonisch interessant is, vormt het met de 20 meter hoge schoorsteen een markant punt in Winschoten.

Bouwdeel D met verbijzondering in het metselwerk. Rechts verscholen achter bouwdeel H.

Het oude trappenhuis.

De historische gelaagdheid van bouwdeel E is in alle gevels duidelijk zichtbaar.

Buitenruimte is aanwezig.

De trap nabij de kerk.

Duidelijk zichtbaar is de fasering van de bouwlagen.

De gevel is vrij gesloten, maar niet dragend. Een goede verbouwing zou de kwaliteit van het pand flink kunnen laten toenemen.

De oude Gasfabriek op het CiBoGa terrein in Groningen. Tegenwoordig in gebruik als restaurant.

Gegevens per bouwdeel

Onderstaande gegevens geven de aanwezige oppervlakten per bouwdeel aan. Daarnaast voor de woonverdiepingen weergegeven hoe geschikt het gebouw is voor woningbouw. Dit staat weergegeven als efficiëntie woningbouw. Hoe dichter het getal bij de 1, hoe meer vloeroppervlak benut wordt voor de appartementen en minder voor ontsluiting.

<i>Bouwdeel A:</i>	
BVO kelder:	918
BVO commercieel bgg:	1950
BVO verdieping 1+2:	3900
BVO woningbouw:	2550
Efficiëntie woningbouw:	0.65*
BVO onbruikbaar verdieping 3:	1375
<i>*neemt af in combinatie met bouwdelen B en C</i>	

<i>Bouwdeel B:</i>	
BVO kelder:	678
BVO commercieel bgg:	1300
BVO verdieping 1+2+3+4:	5200
BVO woningbouw:	3400
Efficiëntie woningbouw:	0.65*
BVO onbruikbaar verdieping 5:	189
<i>*neemt af in combinatie met bouwdelen A en C</i>	

<i>Bouwdeel C:</i>	
BVO kelder:	189
BVO commercieel bgg:	700
BVO verdieping 1+2:	1680
BVO woningbouw:	1260
Efficiëntie woningbouw:	0.75*
BVO onbruikbaar verdieping 3:	252
<i>*neemt af in combinatie met bouwdelen A en C</i>	

<i>Bouwdeel D:</i>	
BVO kelder:	190
BVO commercieel bgg:	190
BVO verdieping 1+2:	420
BVO woningbouw:	380
Efficiëntie woningbouw:	0.9*
BVO onbruikbaar verdieping 3:	190
<i>* vertekenend, ontsluiting aanwezig in bouwdelen A en E</i>	

<i>Bouwdelen E en F:</i>	
BVO kelder:	190
BVO commercieel bgg:	190
BVO verdieping 1+2:	1550
BVO woningbouw:	1180
Efficiëntie woningbouw:	0.76

<i>Bouwdeel G:</i>	
BVO kelder:	150
BVO commercieel bgg+1:	300

Voorstel transformatie bouwdelen

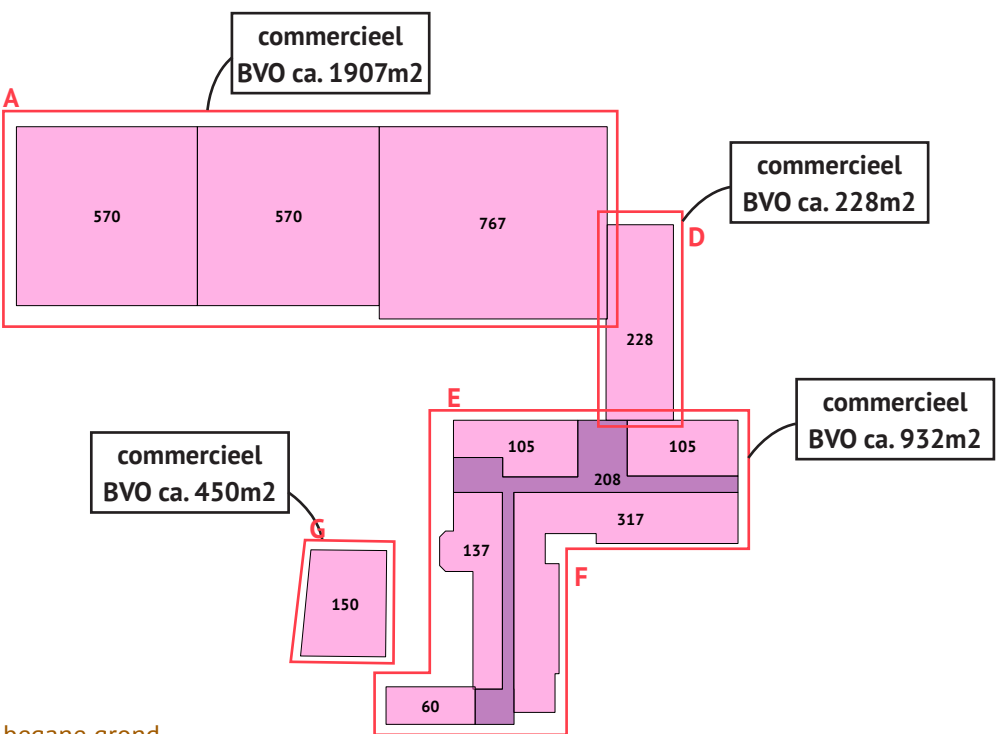
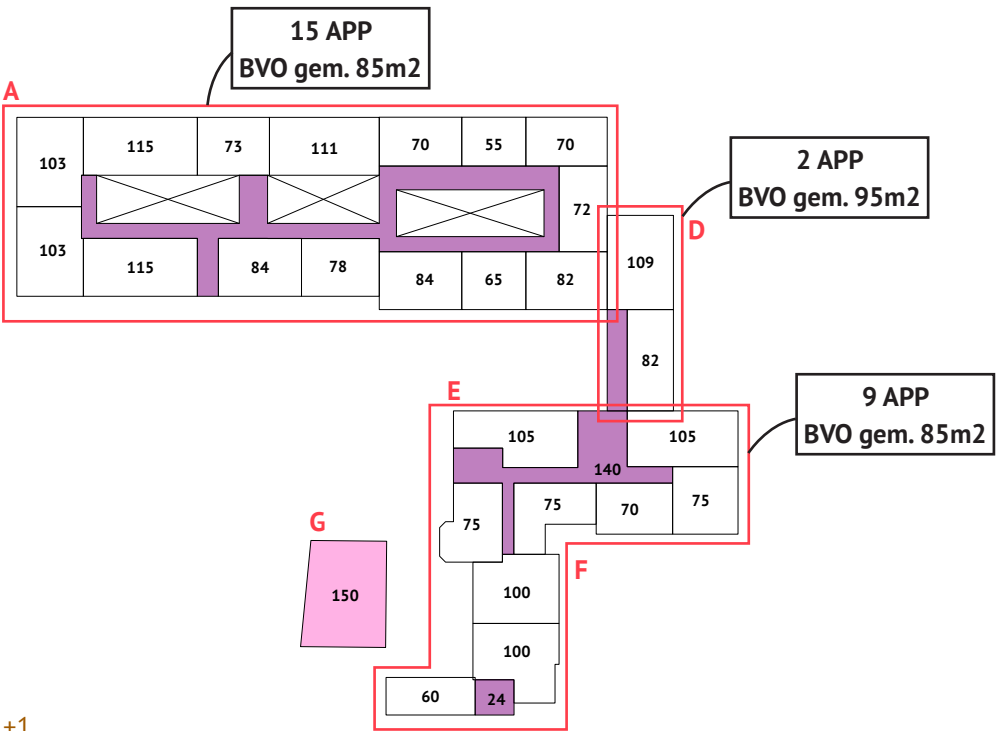
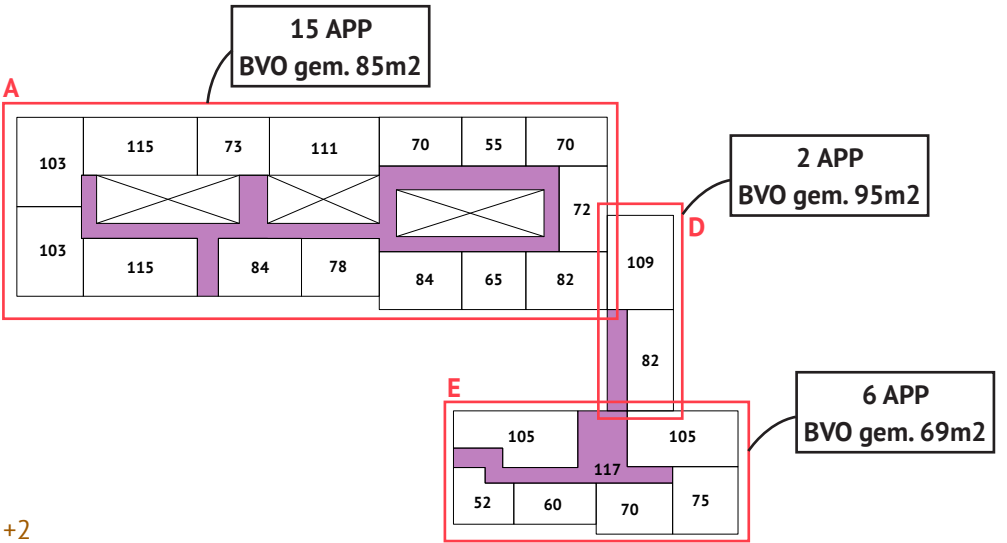
Gebaseerd op de type gebouwen zijn vier bouwdelen nader bestudeerd voor de invulling van woningbouw. Gezien bouwdeel A veel overeenkomsten bevat met bouwdelen B en C, is het principe van A toepasbaar op bouwdelen B en C.

Bouwdeel A
 Voorstel voor het introduceren van een vide of atrium in het midden van het gebouw. Hiermee zijn over twee verdiepingen 30 appartementen te realiseren met een gemiddeld BVO van 85m2. Optioneel in te korten door het nieuwste deel, de westelijke vide te verwijderen. Hiermee zijn 8 appartementen minder te realiseren. De begane grond kan worden ingericht als winkelruimte. Op de bovenste bouwlaag is ruimte voor installaties.

Bouwdeel D
 Bouwdeel D is geschikt voor het realiseren van 4 appartementen van circa 95m2 BVO. Het ontbreken van een trappenhuis maakt het bouwdeel afhankelijk van de andere bouwdelen. De bovenste bouwlaag is geschikt voor installaties. De begane grond kan ingericht worden als woon-werk verblijven, een gemeenschappelijke functie, dienst doen als kleine winkels of een maatschappelijke functie bevatten.

Bouwdelen E en F
 Geschikt voor he realiseren van 15 appartementen met een gemiddeld BVO van 82m2. Bouwdeel F bevat buitenruimten, bij bouwdeel E zal dit nog opgelost dienen te worden. De begane grond kan ingericht worden als woon-werk verblijven, een gemeenschappelijke functie, dienst doen als kleine winkels of een maatschappelijke functie bevatten.

Bouwdeel G
 Bouwdeel G bevat een totaal BVO van 450m2. Dit is inclusief 150m2 kelderruimte. Het plaatsen van grootkeuken in de kelder maakt het gebouw geschikt als restaurant of café.

Algemeen

Onderstaande gegevens zijn een samenvatting de kostenraming. In de kostenraming is getracht alle bijkomende kosten in beeld te brengen. Desondanks kan het zijn dat sommige kostenposten overzien zijn. Sommige posten zijn afhankelijk van nog op te vragen en te maken rapporten (bijvoorbeeld asbest).

Een zeer belangrijk aandachtspunt is de bodemkwaliteit. De evaluatieverslagen van de bodemsaneringen zullen moeten uitwijzen of de saneringen correct zijn uitgevoerd en wat voor mogelijke functies mogelijk zijn op de locatie. Mocht het zijn dat de huidige kwaliteit niet toerikend zijn voor woningbouw of retail, zal dat gevolgen hebben voor de tijdsplanning en kosten. Op de hiernaast aangegeven kaart is schematisch aangegeven waar verontreiniging aanwezig is en welke delen gesaneerd zijn.

Tevens staat de kelder momenteel vol water. Het is niet bekend waar dit vandaan komt. Dit levert een extra risicopost op.

Totaalkosten sloop

De raming is opgedeeld in het verwijderen van alle gebouwen tot en met het bouwrijp van de grond. Voor de sloop van de gebouwen is circa **€1.170.000,- excl. BTW** geraamd.

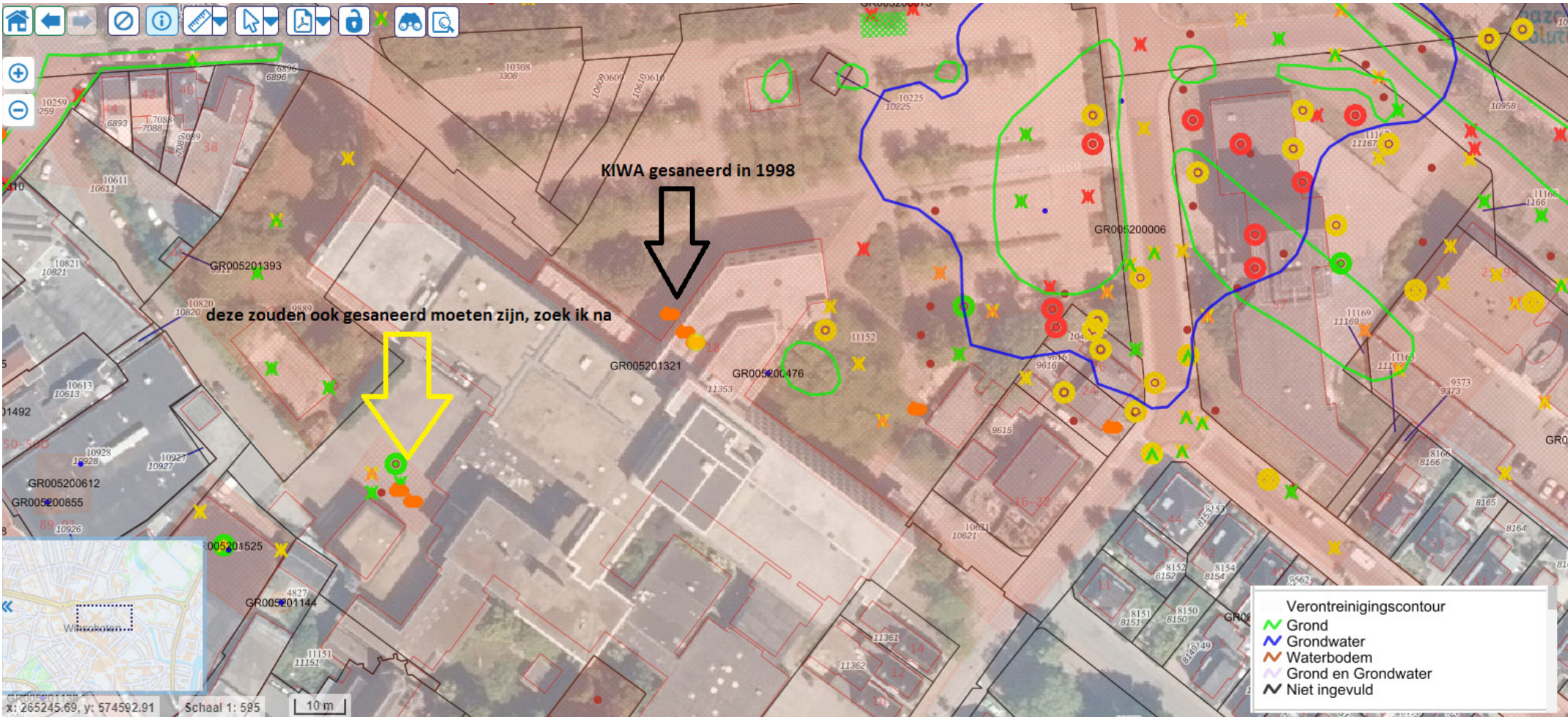
De overige geraamde sloopkosten en saneringen zijn sterk afhankelijk van de nog uit te voeren rapporten en evaluatieverslagen. Onder voorbehoud van bovenstaande schatten we de overige kosten tot en met het bouwrijp maken op circa **€1.400.000,- excl. BTW**.

Omgerekend tot prijs per vierkante meter (totaal in gebouw ca. 24.000 m²) komen de totale kosten voor sloop rond de circa **€110,- per m² excl. BTW**.

Transformatieraming per bouwdeel

Per bouwdeel is gekeken naar de geschatte kosten om het bouwdeel te transformeren tot woningbouw met commerciële functie in de plint. Als uitgangspunt is genomen dat de bestaande architectonische uitstraling gehandhaafd blijft. De verschillen in de prijs zijn gebaseerd op de bouwtechnische kwaliteit en het vlekkenplan voor de inrichting. Niet meegenomen zijn architect- en advieskosten, inrichting van de commerciële ruimten en de afwerking van de appartementen. Alle prijzen zijn exclusief BTW. Bouwdelen H, I, J en K zijn vanwege hun tijdelijke karakter buiten beschouwing gelaten.

Bouwdelen A, B en C: circa. €2.200,- per m²	Bouwdelen E en F: circa. €1.950,- per m²
Bouwdeel D: circa. €2.100,- per m²	Bouwdeel G: circa. €2.260,- per m²

Weergave uit de gemeentelijke database met bodemverontreinigingen. Afkomstig van de afdeling beleidsuitvoering, bodem en milieu. Het is onbekend of er certificaten zijn uitgegeven die de KIWA saneringen verifiëren. De evaluatieverslagen zijn nog niet gereed, maar wordt aan gewerkt.

Matrix waardetoekenning

De op deze pagina weergegeven matrix geeft per bouwdeel een waardetoekenning op de eerder in het boekwerk beschreven aspecten. Tezamen vormen zij het kader waarmee afgewogen kan worden of de kosten voor behoud opwegen tegenover maatschappelijke en architectonische waarde.

bouwdeel	historische waarde	herinnerings-waarde	architectonische waarde	bouwtechnische kwaliteit	geschikt voor grootschalige commercie	geschikt voor kleinschalige commercie	geschikt voor woonprogramma	indicatie verbouw-kosten per m2 BVO ex. BTW
A	+/-	+	+	+/-	+	+	+/-	€ 2.200,-
B	-	+	-	+/-	+	+	+/-	€ 2.200,-
C	-	+	-	+/-	+	+	+/-	€ 2.200,-
D	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	+/-	€ 2.100,-
E	+	+/-	+	+/-	-	+	+	€ 1950,-
F	+	+/-	+	+/-	-	+	+	€ 1950,-
G	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+	+	€ 2260,-
H	+/-	-	-	-	-	+	-	n.v.t.
I	-	-	--	-	-	-	-	n.v.t.
J	-	-	--	-	-	-	-	n.v.t.
K	-	-	--	-	-	-	-	n.v.t.

Waardematrix van het voormalig St. Lucas ziekenhuis Winschoten

Centrum Oldambt

Ambitiedocument
26 oktober 2022

g e m e e n t e
O l d a m b t

*Winschoten, Venne

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Inleiding: waarom willen we een ambitiedocument?	7
1.1. Het centrum vraagt aandacht	7
1.2. We bouwen verder op wat er al is gedaan	7
1.3. Met het ambitiedocument zetten we de volgende stap	7
1.4. We hebben samen aan het ambitiedocument gewerkt	7
2. Analyse: opgave, kansen en uitdagingen	9
2.1. Het centrum van Oldambt: een introductie	9
2.2. Onze ambitie: centrum Oldambt is méér dan koopstad	9
2.3. Uitdagingen in het centrum van Oldambt	9
2.4. Voorwaarden voor een aantrekkelijke koopstad: een gezond winkelgebied	10
2.5. Kansen voor (meer) woningbouw in het centrum	11
2.6. Kansen voor meer stedelijke voorzieningen in het centrum	12
2.7. Resultaten participatie	12
3. De ambitie in een notendop: onderscheidend, compact, verbonden, levendig, klimaatadaptief en circulair	15
3.1. Ambities	15
3.2. Onderscheidend, met oog voor geschiedenis en toekomst	16
3.3. Compact centrum	17
3.4. Verbonden	18
3.5. Levendig en uitnodigend	20
3.6. Klimaatadaptief	22
3.7. Circulair en toekomstbestendig	23
4. Van ambitie naar realiseren	25
4.1. Een compact kernwinkelgebied	25
4.2. Kansen voor woningen	25
4.3. Bevorderen verblijven en ontmoeten	25
4.4. Versterking van de Noordpool	25
4.5. Versterking van de Zuidpool	28
4.6. Een reeks van concrete verbetermaatregelen	30
5. Ontwikkelstrategie	37
5.1. Versterking van de Noordpool	37
5.2. Versterking van de Zuidpool	37
5.3. Kansen voor woningen	37
5.4. Bevorderen verblijven en ontmoeten en concrete verbetermaatregelen	37
5.5. Financiën	37
5.6. Aanpak voor het vervolg	37
Colofon	42

Voorwoord

Voor u ligt het ambitiedocument Centrumontwikkeling Oldambt. Dit document is het fundament voor een toekomstbestendig centrum voor de regio. Het centrum van Winschoten is een belangrijk koopcentrum. Gedurende het uitgebreide participatietraject in de aanloop naar dit ambitiedocument, werd bovendien nog eens duidelijk dat het zoveel méér is dan dat. Ons centrum heeft enorm veel potentie.

Dat begint bij een rijke historie en een achterland dat strekt tot voorbij de gemeentegrenzen van Oldambt. Ook vanuit omliggende steden en zelfs van over de grens in Duitsland, komen bezoekers naar Winschoten. Niet alleen om te winkelen of voor de dagelijkse boodschappen, maar ook voor horeca, cultuur, sport en niet te vergeten werk of school en een fijne plek om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Die basis, in combinatie met de aantrekkende economie en woningmarkt en de groei van Blauwestad, zorgt voor kansen.

Tegelijk is er ook de bittere noodzaak om nu in actie te komen, want stilstand betekent achteruitgang. Ook onze ondernemers dragen de gevolgen van de toename van online winkelen, nog eens versterkt door de coronacrisis. Leegstand is ook hier een probleem. Daarom is in de detailhandelsvisie al voorgesorteerd op een compacter centrum door vol in te zetten op versterking van de Zuidpool, de Noordpool en de Langestraat. Compacter, zodat de levendigheid behouden blijft. Want een aantrekkelijk en gezond winkelgebied is voor het centrum van groot belang.

Daarbij hebben we de nodige uitdagingen op specifieke plekken in het centrum, zoals de St. Lucas locatie, de Liefkenshoek, de afgebrande panden in de Langestraat en de locatie Blaauw. Dit ambitiedocument zorgt ervoor dat we al die ontwikkelingen in samenhang met elkaar kunnen oppakken, zodat we nu geen dingen doen die later niet in het geheel blijken te passen.

In het centrum van de toekomst worden sommige winkelstraten woonstraten, komen nieuwe woningen in diverse segmenten en brengen al die bewoners een hoop levendigheid. Kwalitatief hoogwaardige verblijfplekken, aan het (nieuwe) water en in het groen, trekken bewoners en bezoekers. De horeca en de winkels profiteren daarvan. Er is ruimte voor niche ondernemingen, leuke winkeltjes met streekproducten of juist een bijzonder serviceniveau. Ten slotte is er ook meer verbinding; tussen noord en zuid, met belangrijke bronpunten en logische routes.

Daar floreren we uiteindelijk allemaal bij. Onze inwoners, ondernemers, bezoekers en de gemeente.

Tenslotte een woord van dank aan iedereen die het afgelopen half jaar heeft meegedacht over onze ambities. Van de respondenten die meededen aan de online peilingen, tot de vele experts die we hebben gesproken, de mensen van de provincie, het Nationaal Programma Groningen en in het bijzonder de groep met de meewerkers – ca. 20 vertegenwoordigers uit de samenleving. In de participatienotitie die separaat is bijgevoegd, leest u meer over hun betrokkenheid.

Wat ons betreft gaan we op deze voet verder. Het centrum is van ons allemaal, laten we daar samen aan bouwen. Wij zien uit naar het vervolg.

Namens het college van Oldambt,

Wethouder Erich Wücker
Wethouder Gert Engelkens

Luchtfoto gemeente Oldambt

1. Inleiding: waarom willen we een ambitiedocument?

1.1. Het centrum vraagt aandacht

Het centrum van Oldambt is een van onze mooiste stadsdelen. Het centrum bepaalt in belangrijke mate de uitstraling en identiteit van onze gemeente en gemeenschap. Daarbij komt: het centrum is van iedereen en iedereen heeft belang bij een mooi en aantrekkelijk centrum.

Tegelijkertijd is het centrum van Oldambt een kwetsbaar gebied dat om zorgvuldigheid vraagt. Met name het winkelgebied heeft het moeilijk. Winschoten is nog steeds de tweede koopstad van de provincie Groningen maar de retail- en detailhandel ervaart de gevolgen van digitalisering en het sterk toegenomen gebruik van online winkelen. Het winkelgebied en het aantal winkels zijn daardoor de afgelopen jaren sterk gekrompen en er is een overschot aan winkelvloeroppervlak. Deze trend zet door, verwachten wij.

Het centrum vraagt aandacht. We hebben een (te) ruim winkelaanbod en relatief veel leegstand. Het Actieprogramma Binnenstad Winschoten 2013 en de daarin opgenomen visie staat nog steeds maar de actualiteit van vandaag vraagt een aanscherping van deze visie. Daarin moet ook ruimte zijn voor kansen die sindsdien zijn ontstaan:

- Blauwestad wordt succesvol (door)ontwikkeld en is sinds 2021 door de Pieter Smitbrug goed verbonden met het centrum van Oldambt.
- De woningmarkt trekt aan en biedt ook kansen voor meer wonen in het centrum.
- Ondernemers zijn actief en samen met de gemeente is een nieuwe Detailhandelsvisie opgesteld en vastgesteld.
- De provincie wil nadrukkelijk samen met de gemeente Oldambt optrekken.
- Stimuleringsprogramma's zoals het Nationaal Programma Groningen, de Regio Deal en het Europees Leader Programma bieden mogelijkheden voor nieuwe investeringen.

1.2. We bouwen verder op wat er al is gedaan

We starten niet opnieuw. De gemeente heeft eerder, in 2013, de 'Winschoten centrumvisie 2025' met actieprogramma opgesteld. Dat deed zij in samenwerking met de provincie en belanghebbenden en met het doel de kwaliteit en de aantrekkingskracht van het centrum van Winschoten te versterken.

Op basis van deze visie en het actieprogramma is fors gesaneerd in het aanwezige winkelvloeroppervlak. Ruim

8.000 vierkante meter is uit de markt genomen en nog eens 10.000 vierkante meter is uit bestemmingsplannen gesaneerd. Door transformatie van functies en een stimuleringsregeling zijn straatdelen van het winkelgebied getransformeerd naar woongebieden en is er geïnvesteerd in de openbare ruimte. Het Oldambtplein en de Venne met haar waterwerken en een aantrekkelijk stationsgebied zijn goede voorbeelden. Ook zijn delen van de Torenstraat-Zuid, waar eerder winkels waren, van functie veranderd. Een andere ingreep was het kopen en slopen van een deel van het vastgoed in het zuidelijke deel van het centrum. Op deze locatie is een parkeerplein gerealiseerd dat de toegankelijkheid van het centrum vergroot. Ook is hier een belangrijke investering gedaan in zorgvastgoed: het LTS project, nu Emmaheerdt. Met de instelling van de versnellingskamer in 2017 is de aanpak van de leegstand in gezamenlijkheid met de ondernemers en de vastgoedeigenaren opgepakt. Ook heeft de gemeente gebruik gemaakt van de Leegstandsverordening en sinds 1 januari 2015 kunnen mensen gratis parkeren in het centrum.

1.3. Met het ambitiedocument zetten we de volgende stap

Al deze investeringen hebben bijgedragen aan een verbeterd centrum. Maar tegelijkertijd is de constatering dat het niet af is. Bouwen aan het centrum is feitelijk nooit af. Actuele ontwikkelingen vragen voortdurende aandacht.

Dit ambitiedocument beschrijft de ambitie die we hebben voor het centrum van Oldambt voor de komende tien jaar met een doorkijk naar 2050. Daarmee bouwen we voort op en actualiseren we het eerdere beleid. Hierin nemen we mee alle actuele ontwikkelingen zoals verwoord in recente beleidsprogramma's zoals het Programma Wonen en de Detailhandelsvisie, de actuele plannen voor de St. Lucas locatie, de Poort van Winschoten (met de bouw van het nieuwe gemeentehuis), de aanpak van de leegstand, de plannen voor Omnisport, IHP-onderwijs, de komst van de sneltrein Wunderline naar Bremen en alle overige opgaven in het centrum. Dit ambitiedocument is de integrale basis met een uitvoeringsagenda voor de komende tien jaar, die bestaat uit een samenhangend geheel aan te nemen stappen. Het vasthouden aan deze samenhang is cruciaal voor het te bereiken succes. Ná vaststelling van het Ambitiedocument door de raad, worden op basis van de Uitvoeringsagenda de projecten die voortvloeien uit dit Ambitiedocument uitgewerkt en vervolgens ook weer aan het college en de raad worden voorgelegd.

1.4. We hebben samen aan het ambitiedocument gewerkt

Dit ambitiedocument is tot stand gekomen in een samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen de gemeente Oldambt, de organisatie van Blauwestad van de provincie Groningen en op basis van een participatieproces met de samenleving in en rondom de gemeente Oldambt. In dit participatieproces is met verschillende doelgroepen op meerdere momenten gecommuniceerd. Tevens is een groep meewerkers samengesteld uit alle doelgroepen. De meedenkers hebben in verschillende fasen meegedacht en meegewerkt aan het ambitiedocument. Ook zijn met verschillende betrokkenen, waaronder het college, raadsleden en het Omgevingskwaliteitsteam van het Nationaal Programma Groningen, in kleine groepen rondwandelingen door het centrum gemaakt. In een separate rapportage doen we verslag van het participatieproces.

Blauwestad wordt succesvol verder ontwikkeld en is sterker verbonden met het centrum van Winschoten

Het centrum van Oldambt is een van onze mooiste stadsdelen

Oldambtplein vroeger en nu

Venne met haar waterwerken

Aantrekkelijk stationsgebied

Luchtfoto plangebied Winschoten

2. Analyse: opgave, kansen en uitdagingen

2.1. Het centrum van Oldambt: een introductie

Winschoten is dé centrumplaats voor Oost-Groningen en de tweede koopstad van Groningen. Er zijn voorzieningen op het gebied van horeca, onderwijs, zorg en cultuur. Samen met (niet-dagelijkse recreatieve) winkels, denk aan mode, woninginrichting en sport en spel – biedt Winschoten het grootste aanbod na de stad Groningen. De Langestraat is de belangrijkste winkelstraat van Winschoten en de centrale as van het kernwinkelgebied.

Winschoten heeft een forse regionale aantrekkingskracht en een verzorgingsgebied van ruim 80.000 inwoners. Uit de Detailhandelsvisie blijkt dat circa de helft van de bestedingen in de detailhandel wordt gegenereerd door consumenten van buiten de eigen kern. Het centrum is ook aantrekkelijk voor onze Duitse burens: circa 10 procent van de omzet komt voort uit aankopen van Duitse bezoekers.

Belangrijk voor het karakter van het centrum is dat Winschoten een rijk verleden heeft. De stad kent als het ware vijf ‘historische lagen’: van textiel-, zaden- en handelsvestingstad; graan- en havenstad, bestuurscentrum; renteniersstad; arbeidersstad tot woon- en zorgstad. Dat verleden is nog steeds vindbaar en zichtbaar.

2.2. Onze ambitie: het centrum Oldambt is méér dan een koopstad

Het blijft de ambitie om als koopstad een stevige regionale rol te spelen en als aantrekkelijk en aangenaam te bezoeken centrum te boek te staan. Dat kan ook, mede door de stevige investeringsimpuls in 2011-2014.

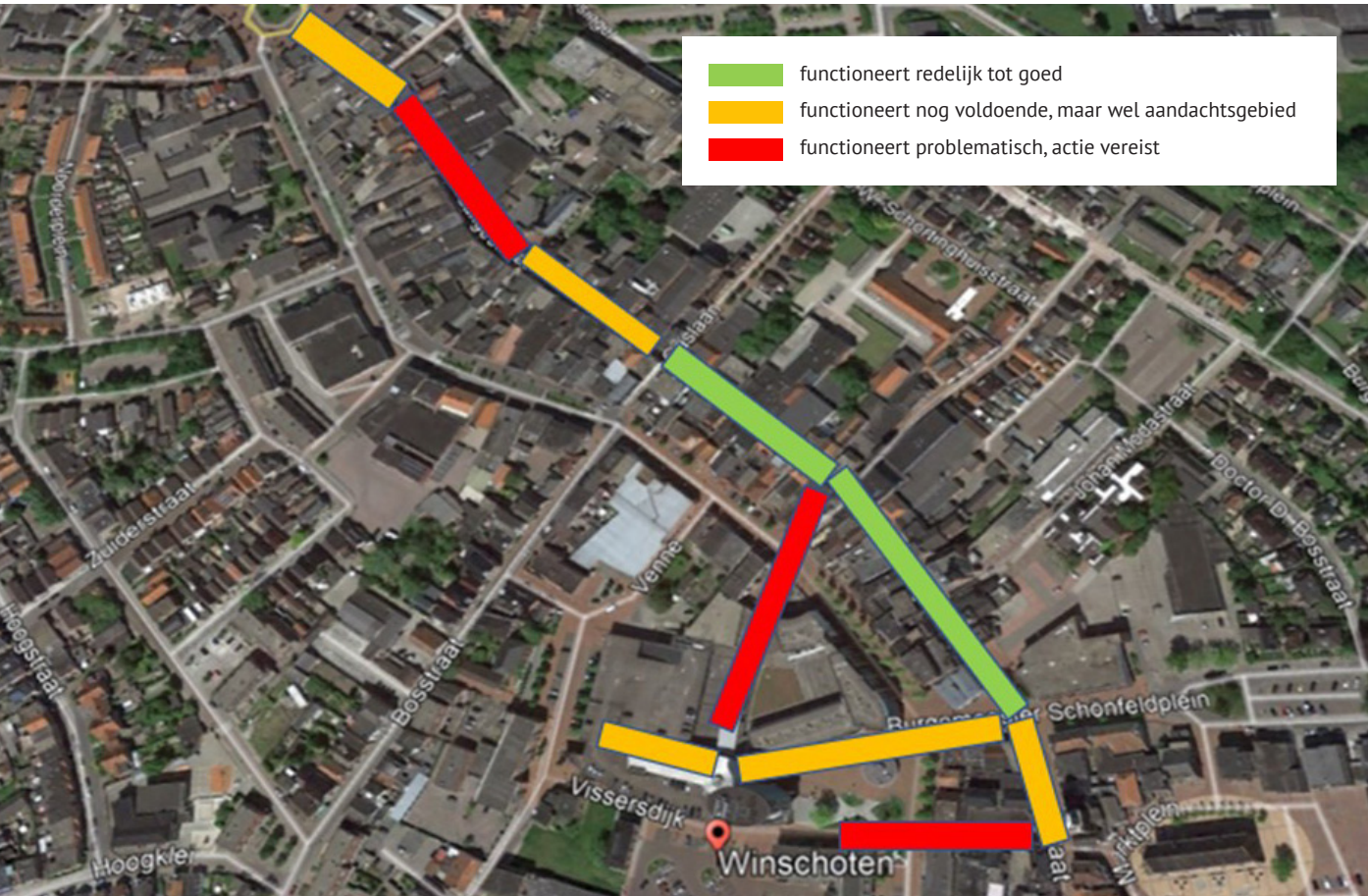
Om de ambitie van aantrekkelijke koopstad te realiseren is meer nodig dan alleen de focus op een compact en goed functionerend winkelgebied. Meer ruimte maken voor wonen is aan de orde evenals ruimte voor andere

bedrijvigheid en voorzieningen. Aandacht voor het winkelgebied moet hand in hand gaan met hoogwaardige verblijfskwaliteit, een aantrekkelijk en gemengd stedelijk milieu waarin woonkwaliteit, historie, cultuur en moderne stedelijke voorzieningen samenkomen en er aandacht is voor klimaatadaptatie en duurzaamheid. Een goed functionerend centrum kenmerkt zich door een samenhang tussen al deze aspecten, met als resultaat een plezierige reuring en dynamiek gedurende de hele dag.

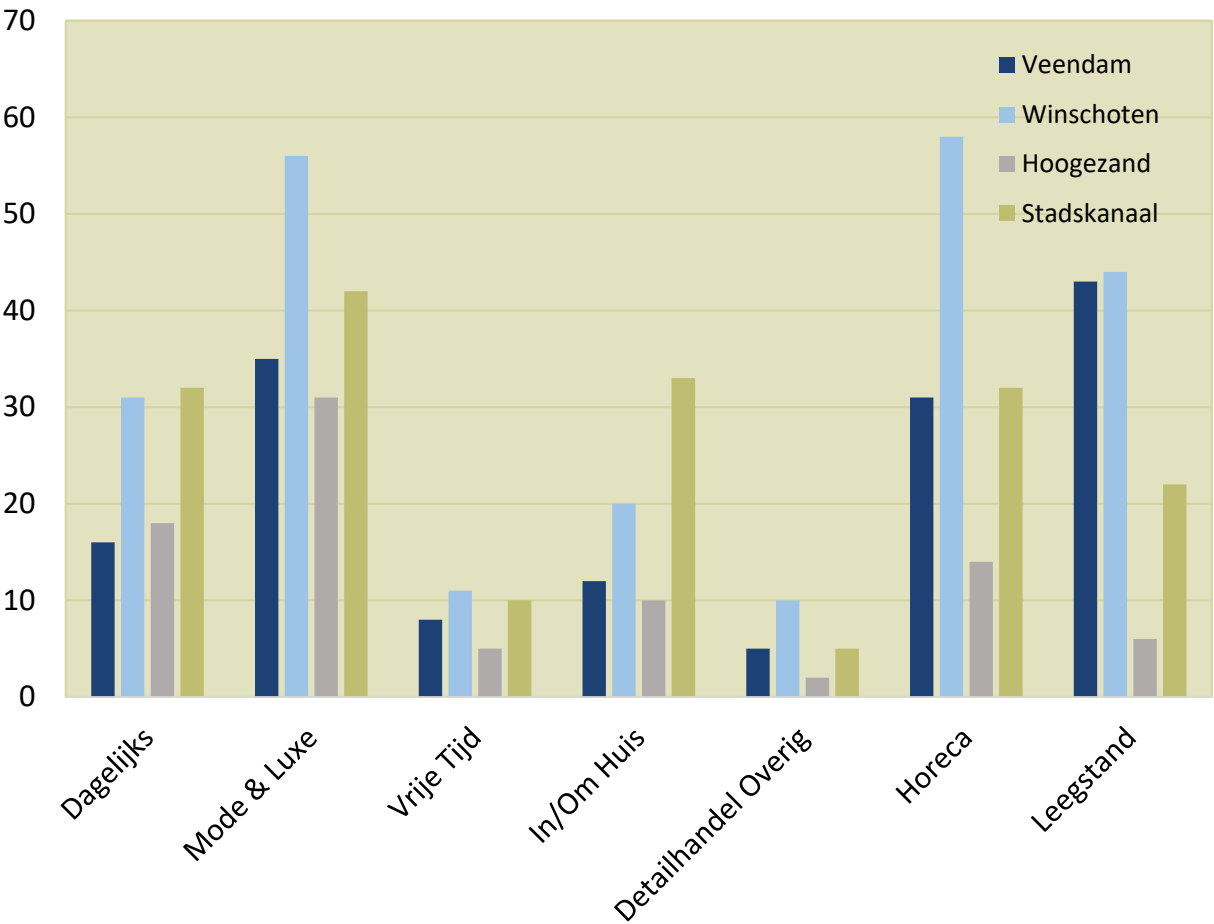
De ambitie is om, voortbouwend op de rijke historie, een aantrekkelijk, dynamisch, duurzaam en toekomstbestendig centrum te realiseren met een stevige regionale functie als tweede koopstad in de provincie waarin de essentiële centrumfuncties als detailhandel, wonen, werken en stedelijke voorzieningen samengaan met een ruimtelijke structuur en inrichting die tot verblijven en ontmoeten uitnodigen.

2.3. Uitdagingen in het centrum van Oldambt

In het centrum van Oldambt spelen veel grotere en kleinere ontwikkelingen, verspreid over een relatief groot gebied. Deze ontwikkelingen staan letterlijk en figuurlijk met elkaar in verbinding. Het terugbrengen van het winkelareaal, het bouwen van woningen in het centrum, de toekomst van St. Lucas locatie en de ambitie van de Langestraat als centraal kernwinkelgebied hangen allemaal met elkaar samen. Ook kan de wijze waarop invulling zal worden gegeven aan de ontwikkellocatie Liefkenshoek niet los worden gezien van de planontwikkeling rondom het nieuwe gemeentehuis. De groei van Blauwestad betekent ook dat het centrum van Oldambt intensiever door de inwoners van Blauwestad wordt gebruikt.

Langestraat functioneert als de centrale as van het kernwinkelgebied

Aantal verkooppunten per groep in verschillende centrumgebieden in Oost-Groningen

Leegstand op meerdere locaties, panden in slechte conditie

Om meer grip te krijgen op de complexe opgave voor het centrum is een aantal malen gesproken met het Omgevingskwaliteitsteam van het Nationaal Programma Groningen (NPG). Dit is een onafhankelijke groep van inhoudelijk deskundigen die vanuit het NPG beschikbaar is voor advisering over complexe ruimtelijke vraagstukken. Het Omgevingskwaliteitsteam stelt vast dat het centrum van Winschoten omvangrijk is met een van oudsher kenmerkende structuur die zich niet meer verhoudt met het huidige gebruik. Hoe om te gaan met de leegstand is een belangrijke vraag. Zij zien een drietal opgaven: het centrum moet compacter en daardoor sterker worden; er zijn meer functies (naast winkelen meer wonen, kleine bedrijven en ambachten, stedelijke voorzieningen) om het centrum divers en levendiger te maken; en het centrum mag meer circulair. Zij bepleiten om beschikbare ruimte niet direct

aan economische activiteiten te geven, maar de kansen te benutten door beter in te spelen om het veranderen van het klimaat (meer en hevige neerslag, langere perioden van meer warmte), daarmee ook het verhogen van de verblijfskwaliteit en een zekere flexibiliteit te behouden om in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Ingrepen in de hoofdstructuur zijn niet aan de orde. Wel het versterken en intensiveren van de samenhang. Niet alleen binnen het centrum maar ook met de omliggende regio en in het bijzonder Blauwestad. Ook wordt in het bijzonder aandacht gevraagd voor de relatie Langestraat – De Klinker noordzijde en het station aan de zuidzijde.

2.4. Voorwaarden voor een aantrekkelijk centrum: een gezond winkelgebied

Recent is in samenspraak met de ondernemers in het centrum de Detailhandelsvisie geactualiseerd en is de situatie van de detailhandel nader geanalyseerd. In algemene zin zien we dat de positie van 'koopstad Winschoten' al jaren onder druk staat door enerzijds bevolkingsdaling en anderzijds veranderend koopgedrag. Weliswaar groeit de bevolking de afgelopen jaren met name door nieuwe vestigers (Blauwestad), er is nog steeds sprake van natuurlijke bevolkingsdaling. Ook het veranderend koopgedrag van consumenten maakt dat de bestedingen teruglopen en daardoor ook het winkelaanbod in Winschoten. De opkomst van het online winkelen in plaats van het 'recreatieve shoppen' (met name in mode) wordt in Winschoten met zijn grote aantal recreatieve winkels hard gevoeld.

Gevolg hiervan zijn afnemende passantenaantallen, afnemende omzet voor ondernemers en groeiende leegstand. Ook zien we panden in slechte conditie en open gaten in straatwanden. Deze situatie is eerder al onderkend en vanuit de detailhandelvisies 2012 en, meer recent, 2021, worden passende acties geformuleerd. Denk hierbij aan het concentreren van winkels in een compact winkelgebied met aantrekkelijk aanbod en goede ruimtelijke structuur en een kwalitatief passende uitstraling. Deze investeringen in de openbare ruimte zijn zichtbaar en tegelijkertijd vragen verschillende delen van het centrum nog zeker de aandacht.

Ingezoomd: Langestraat

De Langestraat, ooit tezamen met de Torenstraat de langste aaneengesloten winkelstraat van Nederland, is de belangrijkste winkelstraat van Winschoten en de centrale as van het kernwinkelgebied. De Langestraat functioneert op sommige plekken redelijk tot goed, met name het zuidelijk deel en het middengedeelte. Andere delen hebben het lastiger, met name de Langestraat-Noord.

Het problematisch functioneren van de Langestraat-Noord heeft verschillende oorzaken:

- In de Langestraat-Noord zijn geen trekkers. Hierdoor worden consumenten vanuit het zuiden niet voldoende verleid door te lopen
- Bij de Langestraat-Noord is zeer weinig parkeerruimte beschikbaar. Er is daardoor geen goed bronpunt, waardoor er geen automatische passantenstroom is.
- De weinig aantrekkelijke architectuur en gevels en de

leegstand zijn zowel oorzaak van het slecht functioneren van het winkelgebied als gevolg daarvan. Het helpt niet dat een brand enkele jaren geleden een gat in het winkellint heeft geslagen.

- Rond de Vituskerk zit een 'knik' in de Langestraat, daardoor kan de consument niet verder de straat in kijken. Daarmee ontbreken goede zichtlijnen.
- De leegstaande panden hebben een grote maatvoering die in deze tijd niet meer goed ingevuld kan worden met nieuwe winkels.

De locatie De Klinker/Jumbo/Aldi kan een belangrijke bijdrage leveren aan het functioneren van de 'Langestraat-Noord'. Deze supermarkten zijn belangrijke trekkers mét een parkeerterrein (dat kan functioneren als bronpunt). Dit komt in de praktijk alleen niet goed van de grond:

- De Langestraat is vanaf de ingang van de supermarkten niet zichtbaar. De Jumbo is niet goed te zien vanaf de aanrijroute naar het centrum (de Meester. D.U. Stikkerlaan) doordat de supermarkt 'met de rug' naar het centrum en de Aldi gekeerd is."
- Het parkeerterrein is verborgen achter de supermarkten. Bezoekers van de supermarkten worden daardoor niet verleid de Langestraat in te lopen.
- Meester D.U. Stikkerlaan en het Oldambtplein vormen een barrière tussen de Langestraat en de supermarkten.

Straatbeeld Langestraat-Noord

De Jumbo en Aldi zijn met de achterkant gericht naar de Langestraat, wat een goede uitwisseling bemoeilijkt

Kans: Langestraat-Noord en de St. Lucas locatie als bronpunt
De Langestraat-Noord ligt op een interessante locatie en dit biedt perspectief. Met name de nabijheid van het oude St. Lucas-ziekenhuis, inmiddels in bezit van de gemeente Oldambt, biedt kansen.

De St. Lucas locatie voldoet namelijk aan alle eisen die gelden voor een potentieel bronpunt:

1. De locatie ligt bijna tegen de Langestraat aan en kan met een doorbraak op de juiste plek en goede ontwikkeling van de tussenruimte aantrekkelijk met de Langestraat verbonden worden.
2. De locatie is voor de autobezoeker vanaf de noordzijde van Winschoten zeer goed te bereiken doordat het grenst aan de Meester D.U. Stikkerlaan. Dat is de belangrijkste aanrijroute vanaf de A7.
3. De locatie biedt de mogelijkheid om voldoende parkeervolume te creëren.
4. De locatie biedt ruimte om een aantal belangrijke trekkers te huisvesten.

De St. Lucas locatie kan potentieel een enorme impuls geven aan de Langestraat-Noord en de rest van het centrum. Daarvoor is een goede stedenbouwkundige opbouw nodig. Dat wil zeggen: een goede aansluiting van de St. Lucas locatie op de Langestraat. Ook is een passend programma nodig met de juiste mix van retail (trekkers en ondersteunende winkels), horeca en terrassen en wonen.

De impact die ontwikkeling 'bronpunt Lucas' heeft, wordt niet of in beperkte mate gevonden bij een invulling door middel van een volledig woningbouwprogramma (grondgebonden woningen) of een park of parkachtig gebied. Weliswaar zorgen woningen voor extra consumenten in de nabijheid van het centrum en Langestraat-Noord. De omvang en het omzetspotentieel staat in geen verhouding tot de impact van een programma met (supermarkt)trekkers en parkeren. Er ligt potentieel een grote kans om een kwaliteitsimpuls aan dit gebied te geven door het water via het trace van het oude Omsnijdingskanaal terug te brengen. Dat kan bijdragen om het woonklimaat sterk te verbeteren evenals de verblijfskwaliteit.

Vastgoed herbestemmen voor wonen

Levendigheid, intensiever gebruik van de openbare ruimte

Gevarieerd aanbod van stijlen en afmetingen

Grote transformatielocatie St. Lucas locatie

2.5. Kansen voor (meer) woningbouw in het centrum

In het centrum is voldoende fysieke ruimte beschikbaar om wonen te kunnen intensiveren. Zo is er veel leegstand in het centrum van Winschoten. Ook zijn er diverse locaties (al dan niet in bezit van gemeente), waar ruimte ontstaat voor woningbouw. Daarnaast is er steeds meer belangstelling voor wonen boven winkels in het centrum. Als we vastgoed herbestemmen voor wonen, kan dit bijdragen aan deze opgave. Daarnaast ontstaat er ook ruimte op de locatie gemeentehuis en de St. Lucas locatie. Het is belangrijk dat we de kansen voor woningen in het centrum benutten in lijn met de Woonvisie van de gemeente en plannen voor andere plekken binnen de gemeente. De kansen in het centrum zijn interessant nu de woningmarkt aantrekt. Nieuwe woningen kunnen waarde creëren en het centrum sterker maken. Zo levert het een bijdrage aan het behoud van voorzieningen in het centrum en zorgt het voor levendigheid, doordat de

openbare ruimte intensiever wordt gebruikt. De verwachte toename van bestedingen van direct omwonenden is ook goed voor de lokale economie. Verder nemen de sociale controle en het gevoel van veiligheid toe als een winkelstraat na sluitingstijd niet is uitgestorven.

Het is belangrijk om te kijken welke woningen zorgen voor de grootste meerwaarde. We zien dat de kwaliteit van woningen en woonomgeving van essentieel belang is. Dat geldt te meer nu er in Winschoten veel kwetsbare woningen staan (2022, Woningmarktonderzoek). Van het totaal aantal woningen in Winschoten is de helft aan te merken als lager dan gemiddelde kwaliteit. Woningen die worden toegevoegd aan het centrum moeten daarom van hoogwaardig niveau zijn. Een gevarieerd aanbod van stijlen en afmetingen is eveneens waardevol.

Naast kwalitatief goede woningen, denken we ook dat een goede mix van doelgroepen en een divers aanbod van woningen een bijdrage kunnen leveren aan de doorstroming in het centrum. Ook vergroten ze de leefbaarheid. Hierbij valt te denken aan:

- Gezinnen: moderne stadswoningen met veilige binnenruimten.
- Vitale senioren en jonge alleenstaanden: levensloopbestendige koopwoningen of appartementen.
- Jonge stellen: passende moderne stadswoningen.
- Meer vermogenden: nu landelijk wonen maar straks kwalitatief hoogwaardige koopappartementen dichtbij voorzieningen.
- Kleine ondernemers: woningen met werkplaats en/of winkelruimte of extra werkruimte.

In aanvulling op bovenstaand aanbod, kunnen we ook met nieuwe woonconcepten werken. Actuele ontwikkelingen in de woningmarkt bieden hier ruimte voor:

- (Beperkt aantal) volledig gemeubileerde short-stay woningen.
- Woningen met bed&breakfast.
- Thuiswerkwoningen met gemeenschappelijk kantoor of werkruimte.
- Wonen rondom een stadstuin.

Verder onderzoek is nodig om te beoordelen welke (combinatie van) mogelijkheden het meest kansrijk is. Met een divers aanbod van nieuwe, kwalitatief hoogstaande woningen en woonconcepten kan wonen in het centrum voor ieders wat wils bieden. Hier profiteert uiteindelijk de

hele gemeente van en zal het centrum aantrekkelijker maken om in te wonen, te winkelen, uit te gaan en te werken.

2.6. Kansen voor meer stedelijke voorzieningen in het centrum

Werken aan de benoemde opgave betekent naast versterken van de positie van de detailhandel en het intensiveren van wonen in het centrum ook werken aan verbreding van het voorzieningenpakket in het centrum. Vanuit het participatieproces wordt hier veel aandacht voor gevraagd en zijn er suggesties gedaan. Hierbij valt te denken aan:

- Culturele voorzieningen zoals een museum om de rijke gelaagde historie van deze stad en streek veel expliciter te maken.
- Ook wordt aandacht gevraagd voor meer ontmoetingsruimten voor jongeren en ouderen. Uit het gesprek met jongeren kwam naar voren dat voor hen eigenlijk geen adequate voorzieningen zijn. Zij voelen zich daardoor snel aangetrokken tot de stad Groningen. Mogelijk kan het jongerencentrum 't Spoor hierin voorzien, als deze naar het centrum verplaatst.
- Horeca en leisurevoorzieningen: er wordt aandacht gevraagd voor meer ruimte voor meer en andere horeca en leisure zoals een bioscoop.
- Sportvoorzieningen: er is al geruime tijd aandacht voor een concentratie van sportvoorzieningen in de vorm van een omnisportcentrum. Ook daarvoor is ruimte in het centrum of aan de rand daarvan.

2.7. Resultaten participatie

In een aantal stappen (ophalen, verkennen van voorstellen, bespreken van oplossingen) is op verschillende manieren (digitaal, gesprekken, werkgroepen) en met uiteenlopende doelgroepen over het centrum gesproken. De resultaten zijn telkenmale in het ontwerpproces meegenomen. In een separate rapportage is verslag gedaan van dit proces. De resultaten zijn gebundeld en samengevat in naastgelegen schema.

Wonen rondom een stadstuin

Divers aanbod van verschillende woningtypes

Sfeer en uitstraling verbeteren

- Verblijfsplekken creëren.
- Openbare ruimte verbeteren.
- Achterkanten en dichte gevels verlevendigen.
- Transformatie winkels/opslag tot horeca, diensten, et cetera.
- St. Lucas locatie en Blauw-locatie aanpakken.
- Verblijfskwaliteit driften verhogen.
- Panden met 'voeten op de grond' zetten.

Servicegraad in centrum verhogen

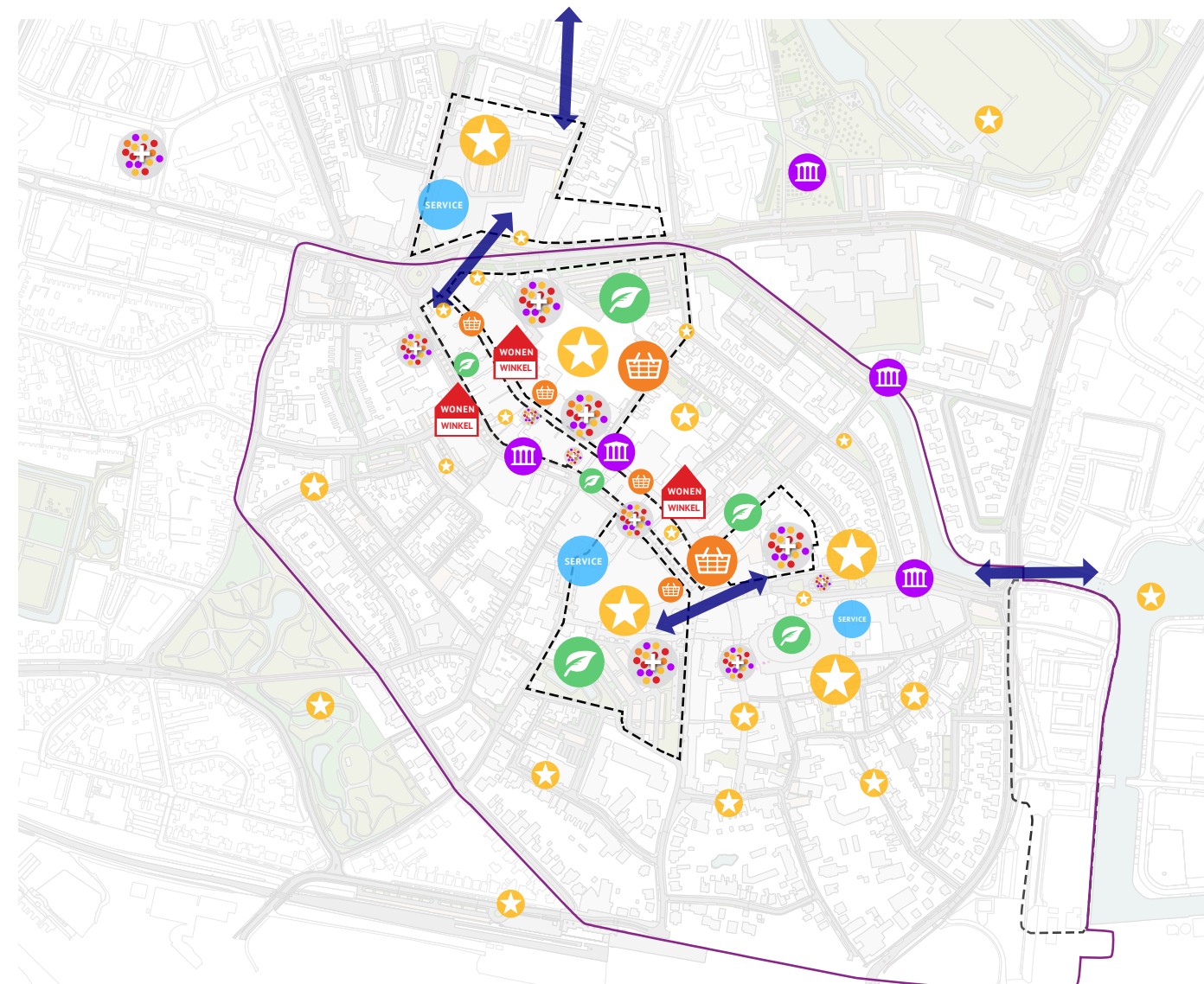
- Openbaar toilet, fietsenstalling en oplaadplek.
- Voldoende en toegankelijke parkeervoorzieningen

Compact kernwinkelgebied

- Winkels verplaatsen richting Langestraat.
- Winkels verkleinen.
- Leegstand aanpakken.

Voortbouwen op rijke historie

- Joodse geschiedenis.
- Rosarium.
- Textiel-, zaden- en handelsvestigingstad.
- Renteniersstad.
- Arbeidersstad.
- Winkel -en waterstad.

Sfeer en
uitstraling
verbeteren

Servicegraad
in centrum
verhogen

Compact kern-
winkelgebied

Voortbouwen op
rijke historie

Transformatie
winkels/opslag
tot woningen

Samenhang
tussen
onderdelen
verbeteren

Programma
toevoegen

Centrum
klimaatadaptief
maken

Kernpunten uit het participatieproces

Transformatie winkel/opslag tot woningen en grote winkels tot kleinere winkels

- Wonen boven winkels stimuleren.

Samenhang tussen onderdelen verbeteren

- Bronpunten verbeteren en toevoegen.
- Diverse rondjes door centrum.
- Fiets- en voetgangersroute verbeteren.
- Rozenroute maken.
- Verbinding met Blauwestad verbeteren (fiets, water).

Programma toevoegen

- Winkelaanbod vergroten.
- (Dag-) horeca toevoegen.
- Wonen.
- Historisch stadsmuseum.
- Evenementen koesteren en uitbreiden.
- Omnisportpark (onderwijs en sport) nabij centrum.

Centrum klimaatadaptief maken

- Centrum vergroenen.
- Straten vergroenen.
- Stadstuinen toevoegen.
- Aansluiting Stadspark verbeteren.
- Water toevoegen.

3. De ambitie in een notendop: onderscheidend, compact, verbonden, levendig, klimaatadaptief en circulair

3.1. Ambities

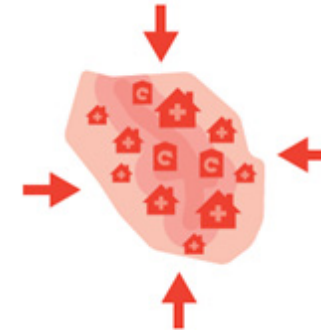
Zoals eerder benoemd is de ambitie om, voortbouwend op de rijke historie, een aantrekkelijk, dynamisch, duurzaam en toekomstbestendig centrum te realiseren met een stevige regionale functie als tweede koopstad in de provincie waarin de essentiële centrumfuncties als detailhandel, wonen, werken en stedelijke voorzieningen samengaan met een ruimtelijke structuur en inrichting die tot verblijven en ontmoeten uitnodigen.

Om deze ambitie hanteerbaar en uitvoerbaar te maken, werken we deze uit in een aantal meer concrete ambities dat voortkomt uit de uitgevoerde analyses en de gesprekken in het participatieproces:

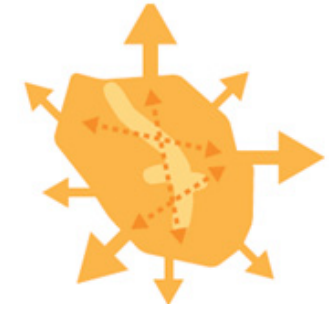
Onderscheidend, met oog voor geschiedenis en toekomst

Winschoten heeft potenties. De historie van Winschoten onderscheidt Winschoten van andere plaatsen. Deze historie (vestingstad, water, Joodse geschiedenis, graanrepubliek, langste winkelstraat, molens, rozen, et cetera.) kan benut worden voor het verder ontwikkelen van het centrum. Het is niet van belang noodzakelijkerwijs iets nieuws te verzinnen maar vooral nieuw perspectief te maken door voort te bouwen op de kracht van Winschoten.

Compact winkelcentrum

De tijden zijn veranderd en het draagvlak voor met name het omvangrijke winkelcentrum is afgenomen. De ambitie is om het centrum sterk te maken door het compacter te maken en aan te laten sluiten bij de draagkracht en koopkracht van de samenleving in de regio. We willen het winkelgebied dus verkleinen en de winkels dicht bij elkaar brengen. Bij dit proces voegen we nadrukkelijk wonen als functie toe, mogelijk met andere functies en voorzieningen.

Verbonden

Het centrum is afhankelijk van de regio waarin het zich bevindt. Daarmee is de verbinding met de regio van groot belang. Dat geldt voor de omliggende kernen waaronder de nu sterk groeiende Blauwestad. Ook de aantrekkelijkheid voor bezoekers uit bijvoorbeeld Duitsland is belangrijk. Dat vraagt om directe en logische verbindingen, een logische oriëntatie en een goede vindbaarheid van voldoende parkeervoorzieningen. We willen laagdrempelig en gastvrij zijn. Ook in het centrum zelf is aandacht nodig voor verbinding tussen de belangrijke bronpunten zuidpool en noordpool, mede door de langgerektetheid en karakteristieke parallelle structuur.

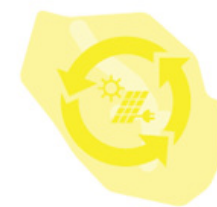
Levendig en uitnodigend

Actuele ontwikkelingen zorgen voor meer ruimte voor diverse functies. Een mix van winkels, horeca, wonen, werken en culturele en sportvoorzieningen, zeker met prettige verblijfsplekken, zorgt meer dynamiek en levendigheid. Inzetten op versterking van de ontmoetingsfunctie draagt bij aan het verbeteren van het sociale klimaat en onderlinge verbondenheid van mensen.

Klimaatadaptief

Het veranderende klimaat heeft effect op de wijze waarop we de stad en de openbare ruimte beleven. Denk bijvoorbeeld aan effecten als hittestress op warme dagen en wateroverlast. Voldoende schaduw en groen is van groot belang, net als waterberging en watergangen. Dit draagt belangrijk bij aan de verblijfskwaliteit van het centrum.

Circulair en toekomstbestendig

Zoals met alles moeten we zuinig zijn op wat we hebben en zoveel mogelijk opnieuw benutten wat van functie verandert. Hergebruik van bestaande gebouwen is nadrukkelijk aan de orde, evenals de verduurzaming van gebouwen die we gebruiken. Daar ligt zeker een grote opgave in Winschoten in en rondom het centrum. Bevorderen van ambachtelijke bedrijvigheid draagt ook bij aan bewuster gebruik en hergebruik van producten en materialen. Toekomstbestendig is ook flexibiliteit inbouwen: ruimte houden om op toekomstige ontwikkelingen in te kunnen spelen, multifunctioneel gebruik mogelijk maken.

3.2. Onderscheidend, met oog voor geschiedenis en toekomst

Winschoten was vroeger, ongeveer in de eerste helft van de vorige eeuw, een stad waar het aangenaam vertoeven was. De rijke geschiedenis was voelbaar en zichtbaar, door de Langestraat met zijn historische panden werd druk geflaneerd, met het Stadspark, het Rosarium, het Marktplaatsplein en stadstuinen waren er aangename groene verblijfsplekken en tot op de dag van vandaag leeft de stad op bij evenementen.

Delen van de rijke historie zijn helaas vrijwel verdwenen uit het straatbeeld. De structuur van de oude vestingstad, de waterlopen door de stad en de Joodse geschiedenis zijn nu alleen te vinden aan de hand van kaarten, tekeningen en foto's. Een aantal bijzondere panden is gesloopt en er zijn diverse gaten in de eerder gesloten straatwanden gevallen. Daarmee is niet alleen fysiek historisch materiaal verloren, maar is ook het typische karakter van de stad onder druk

komen te staan. We willen het historische karakter van Winschoten herstellen en daarmee de verblijfskwaliteit verhogen. Dat kunnen we op verschillende manieren doen. In algemene zin gaat het om het sluiten van straatwanden, het herbestemmen van historische panden, het programmatisch vullen van leegstaande panden en het terugbrengen van water en groen.

Meer precies denken we aan de volgende ingrepen:

- We herstellen de voormalige waterloop vanaf de haven richting de Venne tot aan het nieuwe gemeentehuis.
- We onderzoeken of de tweede historisch belangrijke waterloop, het Verbindingskanaal, in ere kan worden hersteld. Daarmee zou het water tot aan de St. Lucas locatie en de Blauw-locatie kunnen komen.
- We onderzoeken of het onderbrengen van een historisch museum in een deel van de oudste gebouwen van het St. Lucas mogelijk is.
- We kunnen het Stadspark met het Rosarium verbinden

met het centrum door de tuin van het St. Lucas-ziekenhuis, in oude glorie te herstellen.

- We kunnen het gebied ten zuidwesten van de Venne steviger betrekken en de sporen van de Joodse geschiedenis in beeld brengen, met aandacht voor de herinrichting en opwaardering van de verblijfskwaliteit van de driften (de smalle stegen) in Winschoten, van oudsher bijzondere verbindingen tussen Langestraat en Venne.
- Met de herinrichting van de St. Lucas locatie kunnen we nieuwe driften ten noordoosten van de Langestraat vormen die nieuwe winkelrondjes en verblijfsplekken opleveren.

De historische kwaliteiten van Winschoten blijken zo bij uitstek geschikt om de transformatie van het centrum op een eigentijdse manier gestalte te geven.

Rosarium

Marktplaatsplein

Doctor D. Bosstraat 16

Burgemeester Schönfeldplein - voormalig Hotel der Nederlanden

Zomerfestival Winschoten

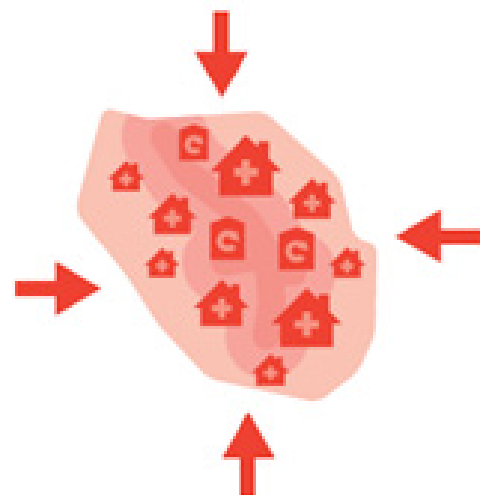
Stadspark

Stadhuis Winschoten

De gereformeerde kerk de Venne

3.3. Compact centrum

We willen een compact, gevuld en levendig centrum, waarin mensen wonen, winkelen en ontspannen. Dat kunnen we realiseren door een concentratie van winkelfuncties in het centrumgebied (noordelijk deel Torenstraat, 't Rond en Langestraat) in combinatie met het opwaarderen van bestaande openbare ruimtes en het toevoegen van nieuwe verblijfsplekken.

Speciale aandacht is er voor de verbindingen tussen de verschillende gebieden in en rond het centrum. Zo worden de nu vaak onduidelijke entrees tot het winkelgebied aangepakt en omgevormd tot heldere en uitnodigende aankomstplekken. Bij bestaande straten en driften wordt onderzocht hoe de verblijfskwaliteit kan worden verbeterd, verkeersstromen goed functioneren, maar niet sfeerbepalend zijn en waar concentratie van dag- en nachthoreca kan helpen de bezoeker langer in Winschoten te houden.

Het doortrekken van het water tot in het centrum levert mogelijk een haventje aan Burgemeester Schönfeldplein en een vaarverbinding met Blauwestad op. Ook de fietsverbindingen naar en door het centrumgebied worden verbeterd en uitgebreid. De inzet om tot een levendig en compact centrum te komen zal dus decentraal van karakter zijn. Op verschillende plaatsen in het centrum vinden ingrepen plaats die helpen om straatwanden te sluiten, gevels op straatniveau en bovengelegen verdiepingen levendiger te krijgen, interessant programma toe te voegen, te vergroenen en het verhaal van de ontstaansgeschiedenis van Winschoten zichtbaar en voelbaar te maken.

Langestraat | oplossen leegstand en wonen boven winkels

3.4. Verbonden

Een aantrekkelijk centrum van Winschoten is niet alleen voor de inwoners van de stad van belang, maar dient ook als regionaal voorzieningencentrum en wordt veel door Duitsers bezocht. De ontwikkeling van Blauwestad is daarin een belangrijke kans. Om de regionale functie te behouden verdienen de verkeersroutes tussen het deel van Winschoten boven en onder de A7 aandacht. De langzaamverkeersroute is met de bouw van de Pieter Smitbrug over het Winschoterdiep en de snelweg al beduidend verbeterd. Recent is een fietsroute door het stadspark gerealiseerd die het centrum en de Pieter Smitbrug met elkaar verbindt.

Daarnaast kunnen we het water richting het centrum doortrekken en zo een nieuwe vaarverbinding maken die eindigt bij een aanlegplek in het centrum. Het autoverkeer vanuit de regio en Duitsland komt nu uit op functionele parkeerterreinen rondom het centrum, die nog geen uitnodigende uitstraling en een blik op een levendig centrum bieden.

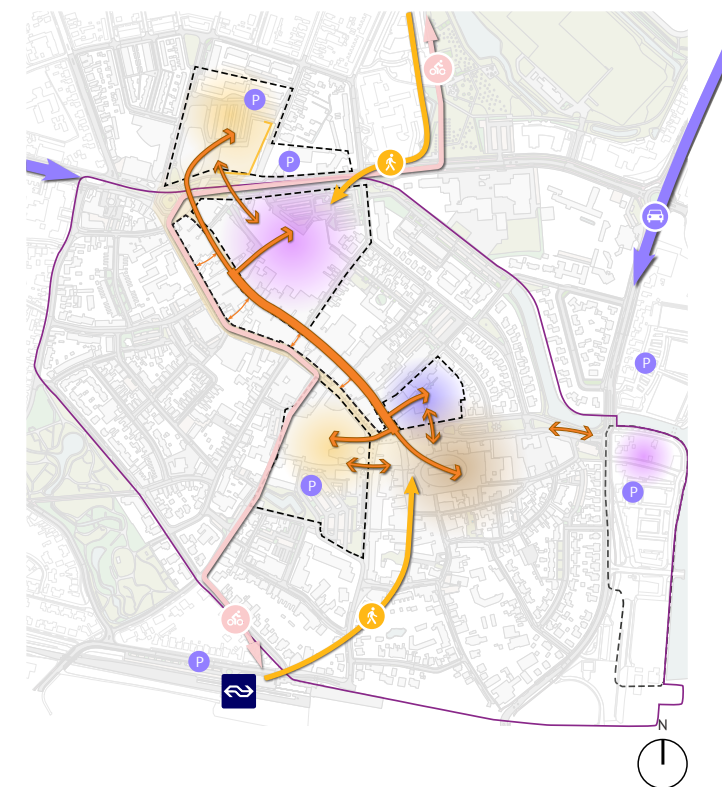
Met een eerste focus op de Langestraat als ruggengraat van het centrum en de aansluiting hiervan op de bronpunten kan de gemeente stapsgewijs werken aan een breder levendig centrum waarbij met oude en nieuwe driften verbindingen richting de Venne en de St. Lucas locatie worden gelegd. In de driften liggen kansen om nieuwe woningen boven winkels in de Langestraat te ontsluiten en kleine horeca- of winkelprogramma's te laten landen. Daarmee ontstaan nieuwe te wandelen 'rondjes' door het centrum, veranderen gesloten zijgevels en achterkanten in levendige gevels.

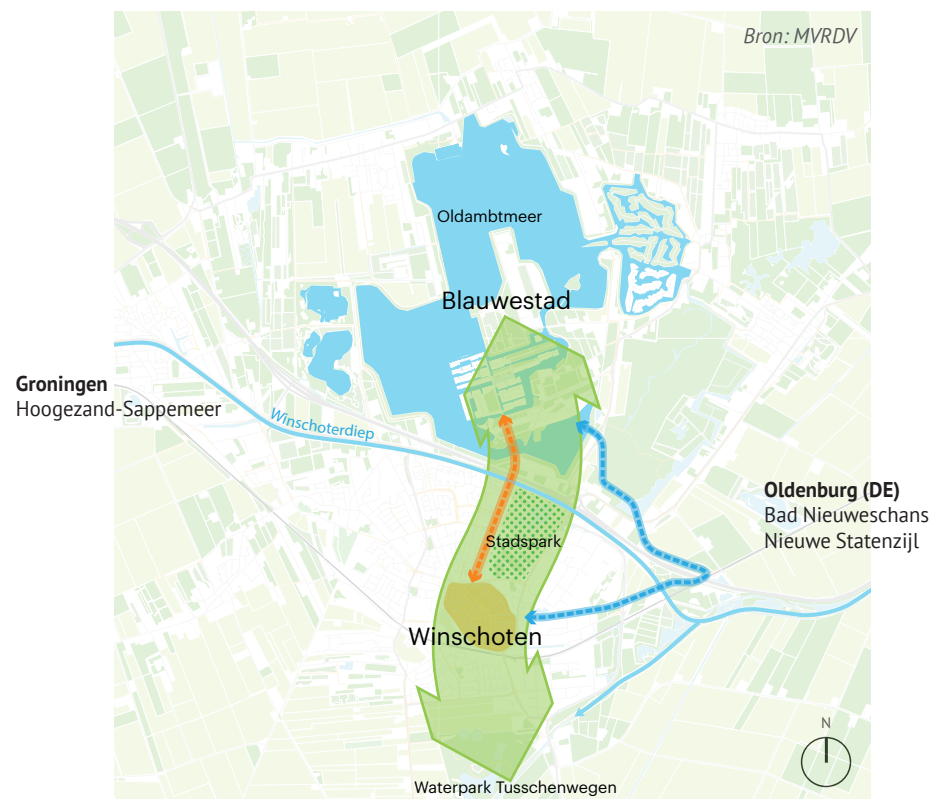
Een greep uit de bestaande driften in Winschoten

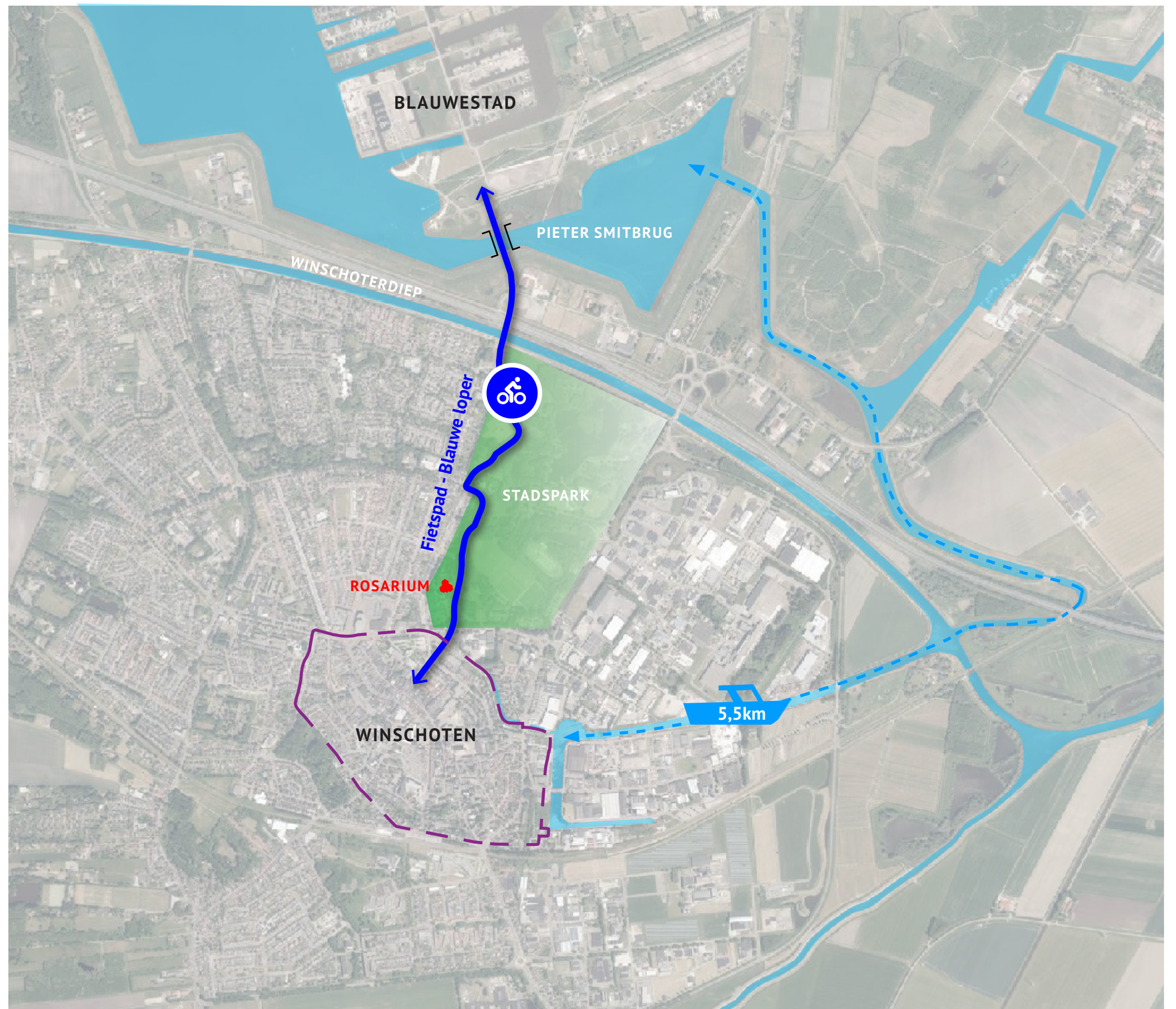
Referenties aangename levendige groene stegen

Verkeersroutes

Winschoten en Blauwestad

Nieuwe fietsverbinding tussen Winschoten en Blauwestad

3.5. Levendig en uitnodigend

Voor een levendig centrum is een breed winklassortiment niet voldoende. We hebben plekken in de openbare ruimte nodig waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, aangenaam kunnen verblijven, aan een evenement kunnen deelnemen en cultuur kunnen opsnuiven. Daarbij is belangrijk dat we bepaalde gebieden, straten en pleinen gebruiken voor een bepaald programma: wanneer alles overal een beetje is heeft dat minder impact.

Daarom richten we de pijlen in eerste instantie op de Langestraat en omgeving. We willen de gevelwanden aansluiten, het vastgoed vullen met winkels met daarboven woningen, gedateerde architectuur vervangen door kwalitatief hoogwaardige, luifels verwijderen zodat de panden weer 'met de voeten op de grond' staan en een aantal panden dat een winkelfunctie is verloren, transformeren tot stedelijke wooncomplexen. Delen van het centrum waar het winkelen als hoofdfunctie is verdwenen, krijgen met woonfuncties een nieuwe kwaliteit.

Vanuit het compacte centrum bouwen we verder aan een levendige en uitnodigend centrum. Zo maken we nieuwe groene verblijfsplekken, verbinden we de parken en het Rosarium met vergroende langzaamverkeersroutes en creëren we meer aangename verblijfsplekken in het centrum met ruimte voor daghoreca. Dit moet bijdragen aan de ontmoeting tussen mensen, met bijzondere aandacht voor jongeren en ouderen, en daarmee aan een versterking van het sociale klimaat.

Langestraat - levendig centrum

Winkelstraat met woonfuncties

De identiteit Rozenstad zichtbaar maken in de entree wegen | Meester D.U. Stikkerlaan

Burgemeester Schönfeldplein bestaande toestand en impressie Burgemeester Schönfeldplein gelegen aan de haven met boulevard

3.6. Klimaatadaptief

Met klimaatadaptatie verminderen we de kwetsbaarheid voor klimaatverandering. In de gebouwde omgeving liggen volop kansen om klimaatadaptieve maatregelen te treffen. Zo kunnen we door toepassing van waterelementen (groene greppel in stedelijk gebied) en het verwijderen van verharding de wateroverlast beperken en droogte en hitte in de stad voorkomen. Groene daken en groene gevels hebben vergelijkbare positieve effecten en ook de toepassing van halfverharding draagt bij aan het beperken van de hittestress in de stad.

Rondom het centrumgebied ligt een aantal mooie parken en het buitengebied is over het algemeen dichtbij. In het centrum is groen beperkt aanwezig, de openbare ruimte is

veelal verhard. Daarnaast ontbreken goede verbindingen tussen het groen in de stad of zijn deze slecht vindbaar. De ambitie om Winschoten te vergroenen komt tot uiting in het verbeteren van de verbindingen tussen de parken, het centrum en het buitengebied. Maar ook in het vergroenen van straten en pleinen, het herintroduceren van water op een aantal plekken en het (al dan niet tijdelijk) laten groeien van stadstuinen en educatieve moestuinen als ontmoetingsplek voor de bewoners in het centrum op lege plekken.

Met groen kan de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte verbeterd worden. Hierbij denken we aan toevoeging van bomen in het centrum, het vergroenen van gevels, bijvoorbeeld in de driften, en de introductie van een

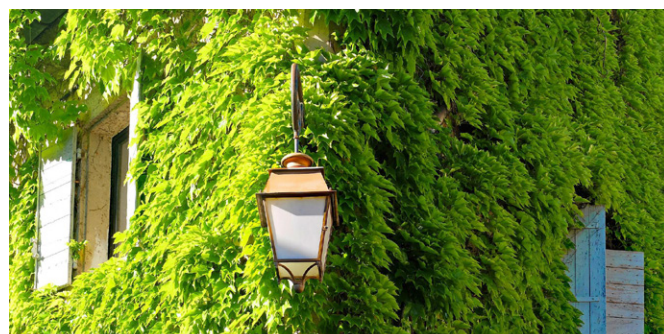
Winschoter rozenroute. Met de gebouwde waterelementen in het hart van een deel van de Venne is al een begin gemaakt met het terugbrengen van water in het centrum. Deze waterelementen zouden op termijn nog kunnen worden verlengd over de Venne. Het doortrekken van het water richting centrum uitmondend in een kleine haven zou niet alleen een verandering van het beeld opleveren, maar zou ook de waterbuffercapaciteit fors vergroten.

Natuurlijke waterelementen

Groene daken

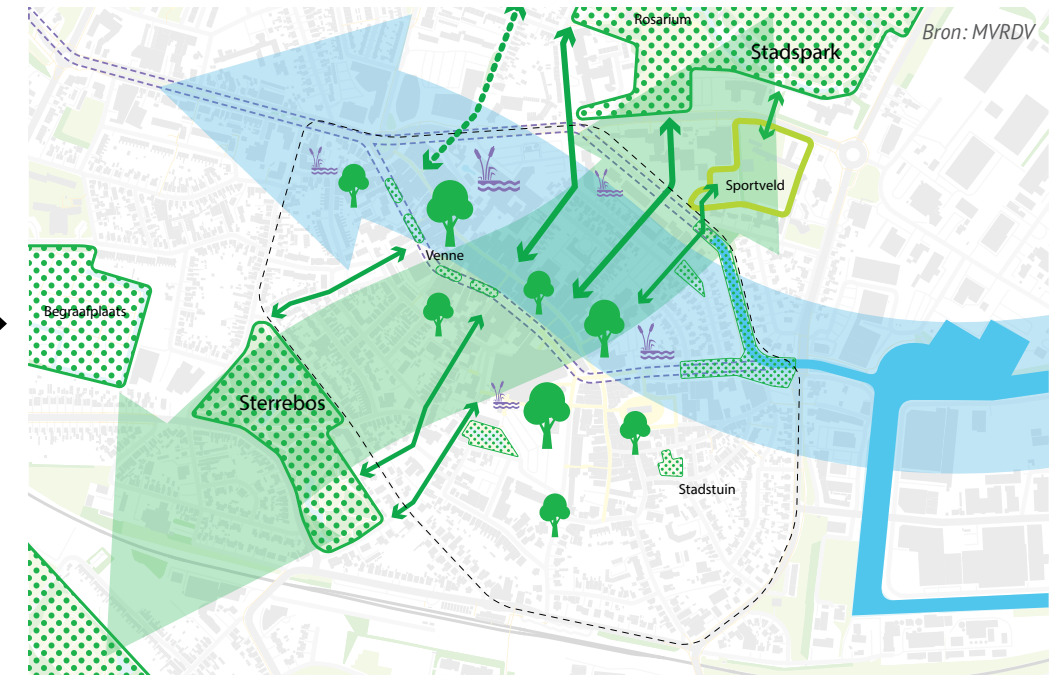

Groene gevels

- Rondom het centrum liggen een aantal mooie parken en het buitengebied is in het algemeen dichtbij
- In het centrum is groen en water beperkt aanwezig, openbare ruimte is veelal verhard
- Goede verbindingen tussen groenelementen ontbreken

Kansen toevoegen groen & water

- Verbeteren verbindingen naar parken en groen buitengebied
- Toevoegen groen en water in het centrum, op alle schaalniveaus: straten, parken, privé tuinen en gebouwen
- Historische waterstructuren gebruiken als kans om water opnieuw te introduceren in het centrum

Vergroenen van straten

Educatieve moestuinen als ontmoetingsplek voor de bewoners in het centrum op lege plekken

Entrees van de stad voorzien van rozen

3.7. Circulair en toekomstbestendig

Historische panden zijn vaak van belang in het collectief geheugen van de stad. Daarnaast zijn zij met relatief hoge ruimtes goed te transformeren naar verschillende functies. Renovatie en transformatie van bestaande gebouwen is door de grote benodigde hoeveelheid energie bij nieuwbouw veelal duurzamer dan sloop en nieuwbouw, al wordt die nieuwbouw nog zo goed geïsoleerd. Intensief onderzoek naar hergebruikmogelijkheden van de historische panden in Winschoten is dus op z'n plaats.

Zo is voor de vrijgekomen gebouwen op de St. Lucas locatie een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar hergebruik ten behoeve van een nieuw programma. Er is gekeken naar de bouwtechnische staat van de gebouwen, de ruimtelijke

mogelijkheden om er een nieuw programma in onder te brengen, de architectonische kwaliteit van de gebouwen en tenslotte naar de financiële consequenties. Uit dit onderzoek is onder andere naar voren gekomen dat de meer recente bouwdelen weliswaar bouwtechnisch in goede staat zijn, maar slechts met een ingrijpende verbouwing geschikt zijn voor nieuwe programma's. De oudste bouwdelen lenen zich daartoe beter, alhoewel de bouwtechnische staat van die bouwdelen relatief slecht is. Het advies is om de hergebruikopties van de oudste delen nader te onderzoeken. Ook de kelder en fundering van de recentere bouwdelen kunnen in een circulair ontwerp- en bouwproces opnieuw benut worden.

Met onze aanpak maken we de stad toekomstbestendig.

Dit doen we onder meer door ons niet te focussen op één locatie, maar te werken met een serie aandachtspunten en locaties waarop deze kunnen landen. We richten ons op het complexe netwerk in het centrum, het maken van bijzondere verblijfsplekken, het dichten van gaten en het verstevigen van de verbindingen tussen de verschillende elementen die samen een werkend centrum maken.

Herbestemming oudste delen St. Lucas locatie - mogelijk tot museum of woonfunctie

Overzicht locatie St. Lucas-ziekenhuis

legenda:

- plangebied
- ontwikkelingsgebieden
- winkelzone
- winkelkern
- cultuur/ontspanning
- museum
- verblijven & ontmoeten
- bouw gemeentehuis
- wonen en retail
- winkels en wonen
- horeca en wonen
- versterken woonklimaat
- ontwikkelingsgebied wonen
- ontwikkelingsgebied uitwerking
- parkeren
- toiletten
- fietsenstalling
- sloop
- haventje
- vergroenen
- groene verbinding Stadspark-Centrum
- driften (stegen)
- introductie water
- versterken waterelementen

In deze kaart zijn alle ambities voor het centrum Oldambt in kaart gebracht. De ambities zullen gefaseerd in tijd gerealiseerd worden.

4. Van ambitie naar realiseren

Wat gaan we dan precies doen? Het centrum van Oldambt is door zijn omvang en zijn veelheid aan opgaven een kwetsbaar systeem. Dat vraagt om een zorgvuldige en precieze aanpak. Het gaat daarbij om een aantal hoofdelementen met daarbij verschillende ingrepen die kleiner van aard en omvang zijn maar met elkaar wel veel betekenis en effect kunnen hebben. Op basis van de genoemde ambities, de uitgevoerde analyses en de vele gesprekken met een brede groep betrokkenen is een reeks van voorstellen opgesteld. De hoofdlijn bestaat uit een compact kernwinkelgebied, versterking van de Noordpool, versterking van de Zuidpool, toevoegen van woningbouw en een reeks van concrete verbetermaatregelen.

4.1. Een compact kernwinkelgebied

De recent vastgestelde Detailhandelsvisie zet door op het compacter maken van het kernwinkelgebied door het zoveel mogelijk concentreren in het noordelijk deel van de Torenstraat, 't Rond en de Langestraat. Deze "winkelas"

vormt de verbinding tussen twee belangrijke gebieden in het centrum: de Noordpool en de Zuidpool. In dit gebied blijven winkels de primaire functie. Wel worden kleinere winkels bevorderd en wordt gevelverbetering gestimuleerd. Wonen boven en achter de winkels wordt bevorderd.

4.2. Kansen voor woningen

Toevoegen van woningen in het centrum kan veel bijdragen aan het verlevendigen van het stedelijk milieu. Daarbij is van belang een reeks van woonproducten te ontwikkelen en aan te bieden voor een aantal doelgroepen: zowel jong als oud, meer en minder te besteden, gezinnen en alleenstaanden. Door de sterke groei van Blauwestad ligt er ook de kans de wooncarrière van Blauwestadbewoners door te zetten in het centrum van Oldambt. Daar kan kleiner worden gewoond en zijn voorzieningen dichterbij. De komende 10 jaar zijn er ook kansen om het coöperatiebezit door sloop- en nieuwbouw te vernieuwen. Deel daarvan is ook te

realiseren in het centrum. Er is ruimte voor ongeveer 700 woningen in het centrum door de diverse kleine en grotere ontwikkellocaties. Welke locaties interessant zijn en hoeveel woningen gerealiseerd kunnen gaan worden, moet in lijn met de Woonvisie verder worden uitgewerkt.

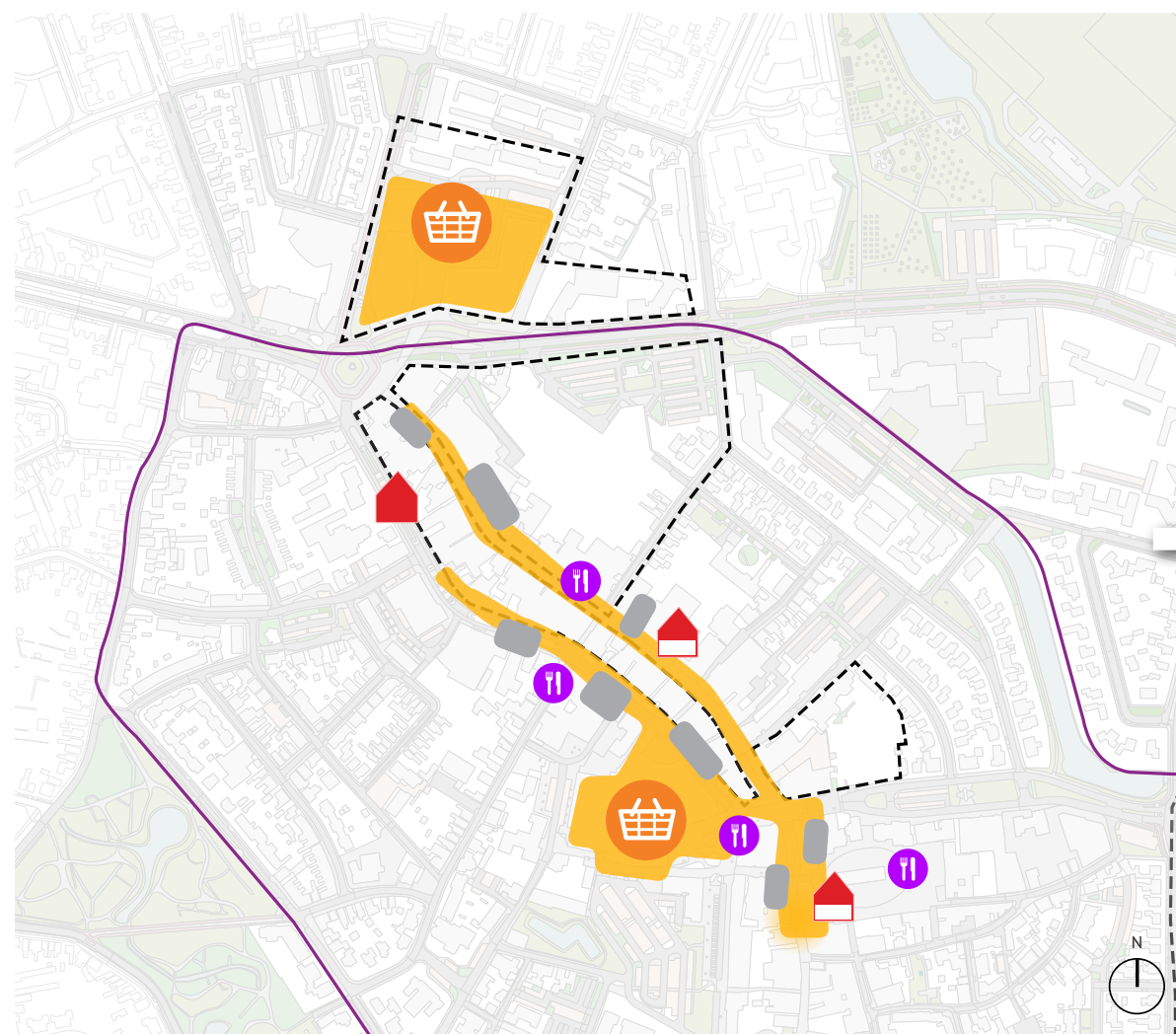
4.3 Bevorderen verblijven en ontmoeten

Door te investeren in plekken in de openbare ruimte en in functies die het ontmoeten bevorderen, wordt de sociale functie van het centrum versterkt. Denk daarbij aan het toevoegen van horeca-functies, leisure voorzieningen en evenementen, en het inspelen op voorzieningen voor verenigingen, creëren van ontmoetingsplekken op verschillende locaties en voor verschillende doelgroepen. Dit is belangrijk in de inrichting van de openbare ruimte en het creëren van ruimte en investeren in deze functies. Dat vergroot de aantrekkelijkheid van het centrum niet alleen voor de Oldambsters, maar ook voor bezoekers van buiten. Belangrijk is dat de verschillende doelgroepen actief worden betrokken bij de planvorming en de realisatie.

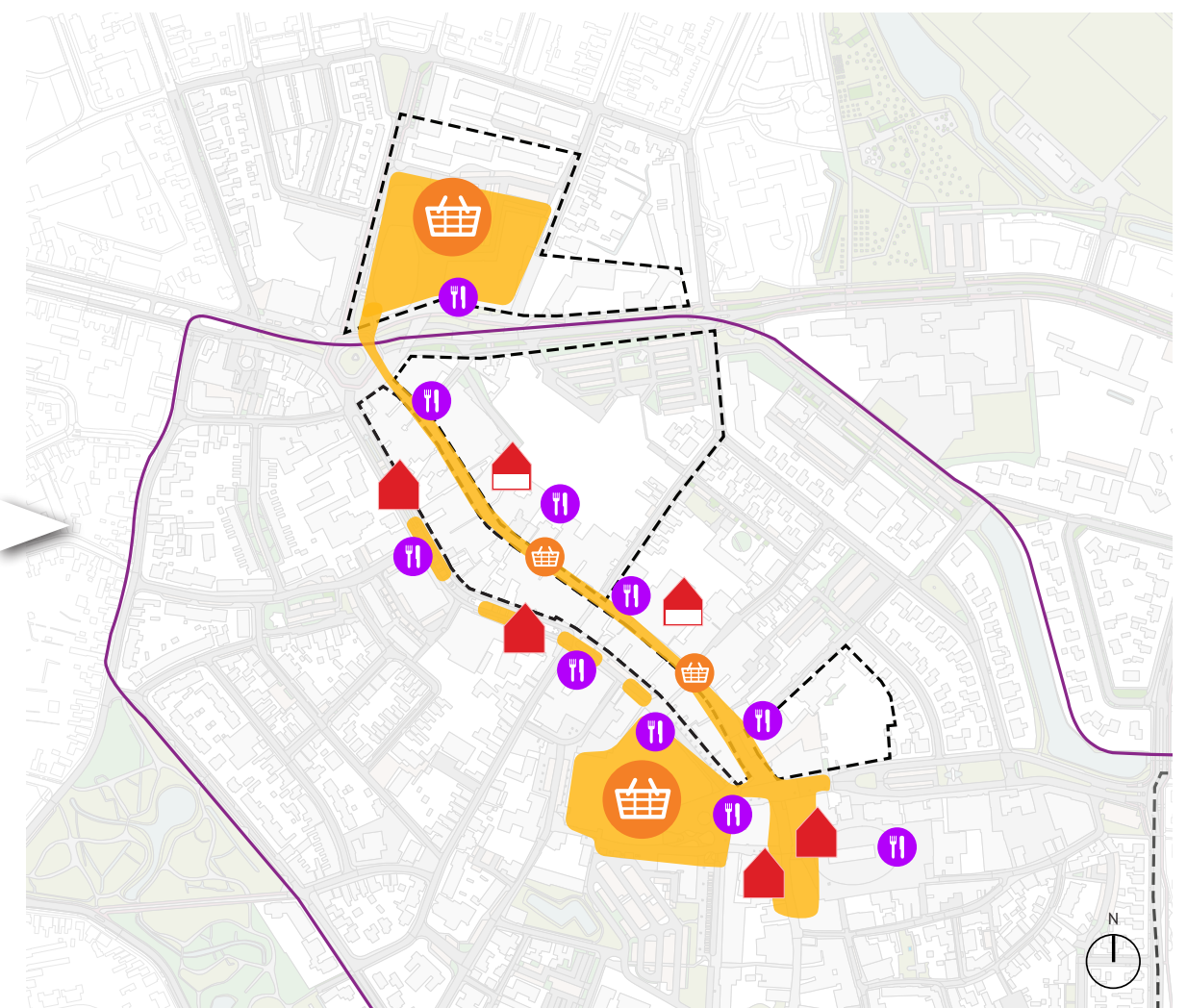
4.4. Versterking van de Noordpool

Hieronder verstaan we het noordelijk deel van de Langestraat, de omgeving Klinker en de St. Lucas locatie. Door een integrale aanpak van het noordelijk deel van de Langestraat door opheffen leegstand, toevoegen en verkleinen van winkels, toevoegen van kwalitatief hoogwaardig woningbouw aan de achterzijde in een hoogwaardige openbare ruimte met nieuwe verbindingen richting St. Lucas locatie, wordt een stevige impuls gegeven aan de Noordpool. Daarbij past dat de locatie van het ziekenhuis wordt voorbereid op een verdere ontwikkeling van wonen, retail en verblijfsruimte. Direct slopen van het bestaande ziekenhuis met uitzondering van de oudste gebouwen, past hier eveneens in. Hergebruik van de oude gebouwen voor culturele functies (zoals een museum) verdient nadere verkenning en uitwerking. De herontwikkeling van de Blaauw-locatie dient hieraan ondersteunend te zijn. Deze locatie zal worden ingezet voor infra en parkeren ten behoeve van het centrum van Oldambt.

- Legenda**
- cluster winkelgebied
 - functie winkelgebied
 - verblijven & ontmoeten
 - wonen
 - wonen boven winkels
 - leegstand

Huidige toestand - versnippering van het kernwinkelgebied

Nieuwe toestand - concentratie kernwinkelgebied

St. Lucas locatie

Met de verplaatsing van het ziekenhuis naar Scheemda is de St. Lucas locatie vrijgekomen en wacht die op een nieuwe bestemming. Vanuit de ambities circulair te bouwen en zorgvuldig met cultuurhistorisch belangrijke relictten om te gaan, is een haalbaarheidstudie uitgevoerd naar de hergebruikmogelijkheden. De verschillende delen van het ziekenhuis zijn onderzocht op cultuurhistorische waarde, bouwtechnische en ruimtelijke kwaliteit. Vervolgens is bekeken welke woonprogramma's goed zouden passen in de aanwezige gebouwen en wat de financiële consequenties zijn van de verschillende opties. Conclusie van het onderzoek is dat de jongste bouwdelen bouwtechnisch relatief goed zijn, maar weinig geschikt voor een woonprogramma en dat de oudste bouwdelen zich beter voor hergebruik lenen. Hier is wel een ingrijpende verbouwing voor nodig. Voorts is geconstateerd dat de kelder en fundering van goede kwaliteit zijn en kunnen worden hergebruikt. Voor de oudste bouwdelen van het voormalige St. Lucas-ziekenhuis is een herbestemming als historisch museum een optie die nader onderzocht kan worden.

Voor de invulling van de St. Lucas locatie zijn verschillende opties mogelijk. Zo is een invulling als bronpunt voor het centrum met retail- en parkeervoorzieningen goed denkbaar. In deze optie verlaten enkele relatief grootschalige winkels hun panden in het centrum om zich op de St. Lucas locatie te vestigen in naar actuele inzichten ontwikkelde nieuwbouw. De bestaande panden komen vrij voor kleinschaliger winkels of herbestemming tot wonen. Via deze nieuwe entree tot de stad vinden bezoekers hun weg richting Langestraat en het centrum.

Bij een tweede type invulling staat wonen centraal. Voortbordurend op de villapark-structuur ten oosten van de St. Lucas locatie gaat het om een invulling met grondgebonden woningen in een groene setting. Hiermee wordt een soepele aansluiting op het Stadspark gemaakt en de opmaat gegeven om ook naar mogelijke herontwikkeling van de huidige scholenlocatie ten noorden van het Doctor J.H. Hommesplein te kijken, waarbij het voormalige Verbindingskanaal het gebied opnieuw met water zou kunnen dooraderen.

Een derde optie is dat de St. Lucas locatie op korte termijn niet wordt ontwikkeld tot bouwlocatie, maar eerst wordt ingericht als park in verbinding met het Stadspark. Ook in deze denkbare herintroductie van het water een interessant element. Er wordt dan substantieel groen in de directe nabijheid van het centrum toegevoegd en waarmee ook het Rosarium eenvoudig in de loop van de bezoeker kan worden opgenomen. Dit scenario verhoudt zich goed tot een mogelijke herontwikkeling van de scholenlocatie in de richting van een omnisportgebied.

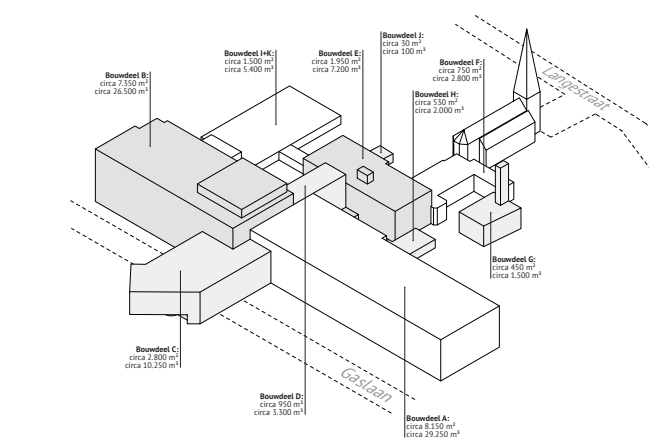
Het onderzoek in denkbare scenario's voor de St. Lucas locatie heeft een koers opgeleverd waarbij een invulling wordt gezocht waarin de voordelen van elk van de drie bovengenoemde scenario's een plek krijgen. Bij voldoende programmatische behoefte aan invulling met een retailprogramma en voldoende vraag om de achterblijvende panden en locaties opnieuw te vullen, lijkt dit een goede basis om Winschoten als tweede koopstad van de provincie opnieuw gestalte te geven. De toevoeging van een woonprogramma op de locatie is dan goed denkbaar. Hiermee kan voorzien worden in een mix

van grondgebonden woningen en appartementen. Gezien de omvang van de locatie, de benodigde parkeerbehoefte bij genoemde programma's en de wens om het centrum te vergroenen lijkt er ruimte voldoende om ook een groene verbinding met het Stadspark en Rosarium te kunnen maken.

Waterkwartier en omgeving

Het Waterkwartier en omgeving is voor Oldambt een onderscheidend gebied door de positie aan het water in combinatie met historische gebouwen zoals de Schippersbeurs, de Phaff-fabriek, de Tramwerkplaats en andere industrieel erfgoed. In het gebied is verder in recente jaren een historische haven gerealiseerd. In het gebied speelt met name de herbestemming van de Phaff-fabriek en de Halte Democratie.

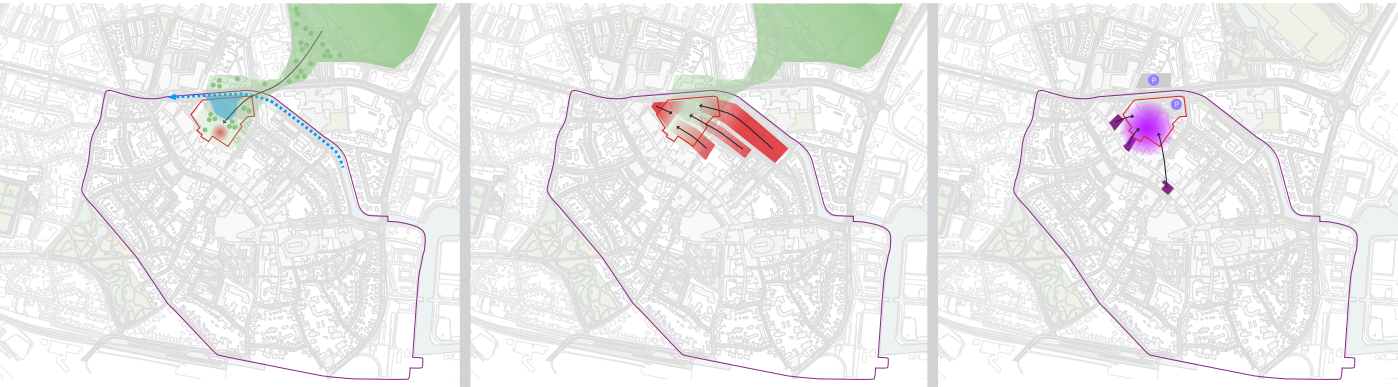
De opgave is om het gebied te versterken als levendig waterfront met een mix van functies (wonen, horeca, historie) waarbij de erfgoedpanden behouden worden door ontwikkeling. Op termijn is daar ook het Posttil terrein en de Tramweg bij te betrekken.

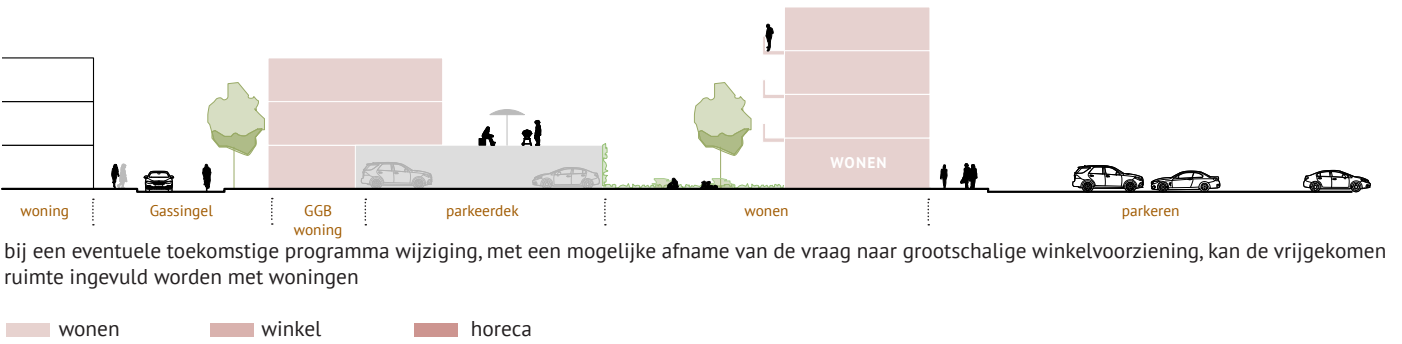
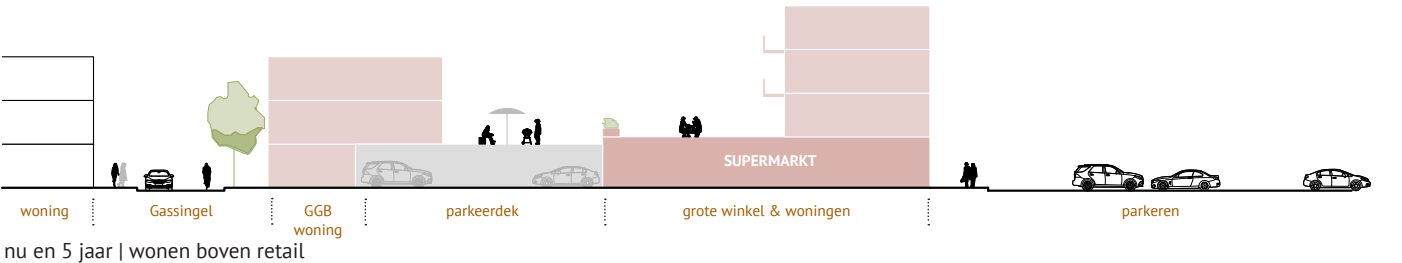
Overzicht St. Lucas locatie bestaande situatie

Archiefbeeld van het oorspronkelijke St. Lucas-ziekenhuis

Bij invulling van de St. Lucas locatie zijn verschillende opties denkbaar

Principe doorsneden | wonen & retail op St. Lucas locatie

Impressie - toevoeging woonprogramma op St. Lucas locatie

4.5. Versterking van de Zuidpool

Met de komst van het nieuwe gemeentehuis ontstaat een stevige kwaliteitsimpuls voor de Zuidpool. Hieronder verstaan we het gebied Burgemeester Schönfeldplein-Israëlplein-Liefkenshoek. Met de komst van het nieuwe gemeentehuis wordt ook de openbare ruimte in de directe omgeving aangepakt. Een belangrijke kans is om het water door te trekken naar het Burgemeester Schönfeldplein en de fysieke relatie met Blauwestad te versterken. Een technisch goed uitvoerbaar project dat verdere verkenning op haalbaarheid verdient. De ontwikkellocatie Liefkenshoek mede in combinatie met de initiatieven voor het uitbouw van 't Rond is, naast het

gemeentehuis, een tweede aanjager voor de Zuidpool. Op deze locatie zijn kansen voor stedelijke voorzieningen gericht op leisure (bijvoorbeeld een bioscoop) maar ook voor woningbouw.

Marktplein

Het Marktplein is een karakteristiek plein in Winschoten omgeven door horeca met centraal de kerk. Voorheen bevond zich hier een begraafplaats. Het Marktplein ligt wat verscholen. Door het feit dat dit alleen nachthoreca betreft is de levendigheid gedurende de dag beperkt. Ook omdat het niet in de logische looproutes ligt. Het perspectief voor dit plein is dat indien een (gedeeltelijke)

transformatie naar daghoreca, wonen en andere functies kan plaats vinden, dit een hele bijzondere en aangename plek kan worden. Bevorderen van deze transformatie is aan de orde.

Poort van Winschoten: bouw nieuw gemeentehuis

Gemeente Oldambt bouwt een nieuw gemeentehuis tussen het oude stadhuis en de bestaande vestiging van HEMA. Er is overleg gaande over de integratie van de plannen. De bestaande kantoorlocatie van de gemeente wordt afgebroken. Rondom komt nieuwe openbare ruimte en herschikking van parkeren. Er is sprake van een woonprogramma van grondgebonden woningen en appartementen.

Burgemeester Schönfeldplein

Het water van de Rensel stroomde tot begin vorige eeuw over het huidige Schönfeldplein via de Venne door het centrum. Tot de jaren dertig kwam het water tot aan het Marktplein. Na de demping van het water werd het een open ruimte met wegen rondom het monument, enkele stukjes groen en parkeervoorzieningen. Er leeft een breed gedragen wens om het water terug te brengen tot in het hart van Winschoten. Met de bouw van het nieuwe gemeentehuis en herontwikkeling van de Poort van Winschoten opent zich een prachtige kans om deze wens te realiseren. Niet alleen kunnen bootjes tot in het centrum van de stad komen en levert dit water een bijdrage aan klimaatadaptatie. Het biedt ook gelegenheid

Marktplein

Poort van Winschoten

Burgemeester Schönfeldplein

het gehele karakter van de het Schönfeldplein te veranderen. Ten noorden van het nieuwe water ontstaat ruimte voor een rustige langzaamverkeersroute vanuit het Havenkwartier richting centrum terwijl aan de zuidzijde van het water de straat kan worden verbreed ten behoeve van terrasfuncties en mogelijke herontwikkeling panden aldaar. In combinatie hiermee kan dan ook de aansluiting op het Marktpllein worden verbeterd. Het bestaande monument kan in deze herinrichting een mooie nieuwe plek krijgen.

culturele voorziening

achterzijde winkelcentrum wordt een voorzijde

parkeerplaats vergroenen

deel van de parkeerplaats vervangen door nieuw park

bebouwing opwaarderen

Herontwikkeling Zuidpool

4.6. Een reeks van concrete verbetermaatregelen

Door een aantal concrete maatregelen te treffen, zijn we in staat de grandeur terug te brengen in de Langestraat.

Voeten op de grond

Sommige winkelpanden zijn in de loop van de tijd zo verbouwd dat deze niet aansluiten op de oorspronkelijke architectonische kwaliteit van het hele pand. De begane grond is zo – ongewenst – een laag die zich onafhankelijk van de bovengelige verdiepingen gedraagt. Dit wordt versterkt door luifels en glaspuien die onder meerdere panden doorlopen. Met eigenaren en winkeliers willen we de historische panden opnieuw ‘met de voeten op de grond’ zetten. Met een pandbreedte van 6 tot 8 meter doen we recht aan de oorspronkelijke korrel van de stad en krijgen de straatgevels hun grandeur weer terug.

Luifels verwijderen

Luifels, met name zware, dragen bij aan een knip tussen het straatniveau en bovengelige verdiepingen. Met een actief beleid op verwijdering van luifels en gevel- en puiverbetering zetten we in op herstel van de verbinding tussen de onder- en bovenkant van de panden en komen de prachtige, langzaam golvende straatwanden van de Langestraat goed in beeld.

Horeca

Bij een levendig centrum hoort daghoreca: plekken waar je even kunt zitten voor een kop koffie of een lunch. De mogelijkheden om specifieke delen van de openbare ruimte hierop in te richten worden onderzocht, in combinatie met het vergroenen van het centrum en de optie om het water opnieuw naar binnen te brengen. Aanvullend denken we dat op enkele plekken in de

Langestraat een klein café/restaurant met terras helpt om de levendigheid te brengen.

Wonen boven winkels

De ruimte op de verdieping boven winkels heeft soms een woonfunctie, maar in veel panden is het slechts een opslagruimte of staat het leeg. Dat bevordert het gebruik van het centrum en de kwaliteit van het straatbeeld niet. Met een actief beleid om wonen boven winkels te faciliteren en de kansen die er in Winschoten liggen om deze via bijvoorbeeld de driften te ontsluiten kan de eerste verdieping weer onderdeel gaan uitmaken van de levendige straat, overdag en 's avonds. In bestaande winkelpanden, maar ook in nieuwbouw, willen we wonen boven winkels dan ook actief stimuleren, in lijn met de Woonvisie.

Respecteer de korrel

In de naoorlogse periode zijn in het centrumgebied panden gesloopt en vervangen door nieuwbouw die de maat van twee of meer historische panden besloeg. Met de huidige tendens om het winkeloppervlak per winkel te verkleinen of het vertrek van grootschaliger retailformules uit het centrum liggen er kansen de fijne korrel van het centrum in ere te herstellen. Dit kan in geval van sloop en nieuwbouw relatief eenvoudig gebeuren, maar is ook bij herbestemming van bestaande panden goed uitvoerbaar.

Gaten dichten

Bij nieuwbouw van panden op open plekken wordt de korrel van de stad gerespecteerd. Pandeigenaren worden uitgedaagd zich in hun nieuwbouwplannen qua maat, schaal en architectuur rekenschap te geven van

Voeten op de grond

Luifels verwijderen

Horeca

Wonen boven winkels

de oorspronkelijk bebouwing op de locatie. Niet om de historische stad opnieuw te bouwen, maar om ook bij nieuwe invullingen met eigentijdse architectuur de bijzondere karakteristieken van de historische stad te behouden.

Winkel wordt woning

Op locaties waar winkelpanden vrij komen voor nieuwe programma's, willen we stadse woningen toevoegen. In een deel van de Torenstraat-Blijhamsterstraat worden winkels al getransformeerd tot woningen. Dit levert een ander, maar opnieuw levendig straatbeeld op. Er is daarbij aandacht nodig voor de overgang van openbare- naar privéruimte, met bijvoorbeeld een stoepje.

Nieuwe straten

Er kunnen ook geheel nieuwe straten ontstaan. Zo is

aan de achterzijde van het noordelijk deel van de Langestraat ruimte voor een hele nieuwe woonstraat met een voorzijde richting St. Lucas locatie, al dan niet met ondersteunende functies op de begane grond. De huidige doodlopende distributiestraat wordt daarmee een levendige woonstraat die via een nieuwe drift langs de kerk verbonden wordt met de Langestraat.

Met de nieuwe drift ten noorden van de kerk richting de St. Lucas locatie en de transformatie van de achterzijde van winkels aan de Langestraat tot woonstraat (met een extra hoge begane grond zodat er ook gewerkt kan worden) ontstaat een nieuwe route richting het Oldambtplein. Hiermee krijgen De Klinker en de winkelvoorzieningen die nu met de achterzijde richting de Meester D.U. Stikkerlaan zijn gepositioneerd, een betere aansluiting op het centrumgebied.

achterzijde winkels vervangen door kleinschalige bedrijvigheid in de plint met wonen op verdiepingvoorzijde

nieuwe verbinding naar het Cultuurhuis De Klinker

groenverbinding richting Rosarium en Stadspark

Een nieuwe woonstraat aan de achterzijde van het noordelijke deel van de Langestraat

Respecteer de korrel bij vervangende nieuwbouw

Gaten dichten

Winkel wordt woning

Nieuwe straten

Driften

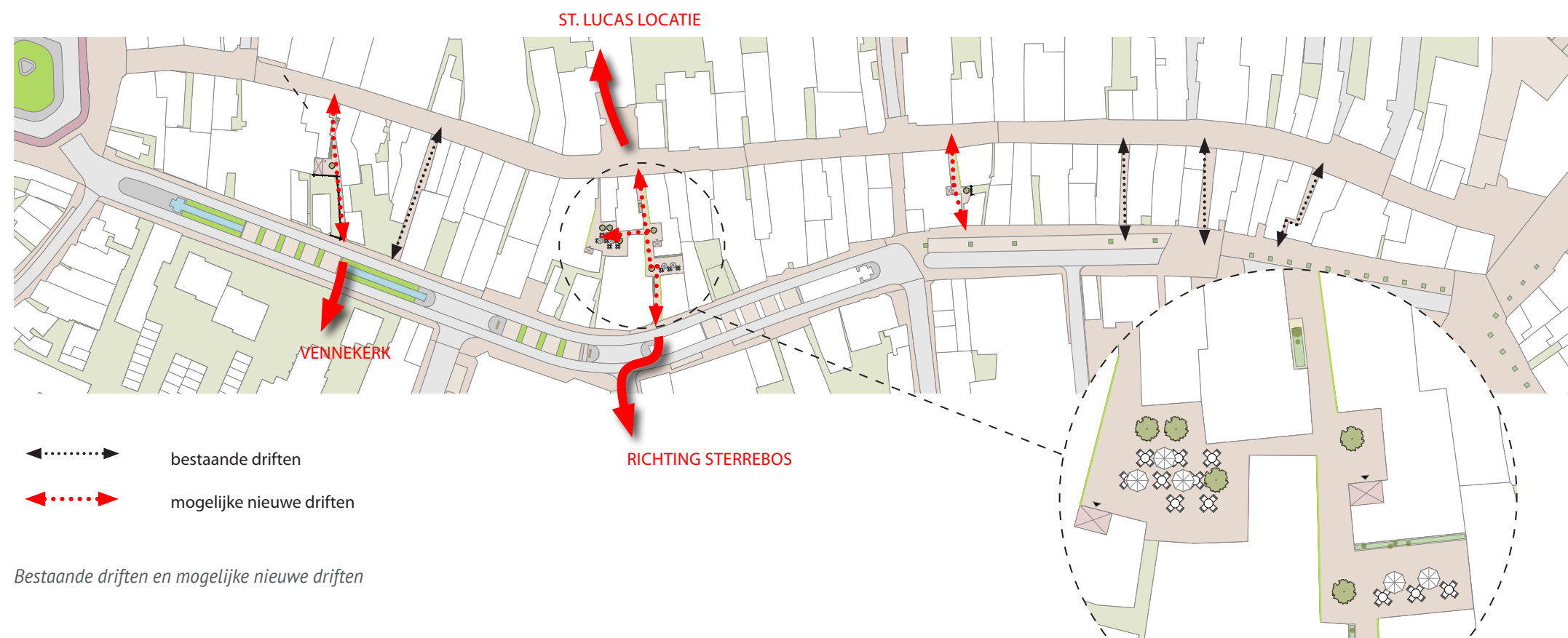
Tussen de Langestraat en de Venne liggen op veel plekken driften, typische Winschoter stegen die de verbindingen tussen de hoofdstraten vormen. Sommigen hebben een bijzondere wandel- of verblijfskwaliteit, anderen zijn somber of zelfs ontoegankelijk. Met de driften heeft Winschoten een unieke kwaliteit in handen die kan helpen winkel- of wandelrondjes te maken. De driften moeten daarvoor overzichtelijke, veilige, aangename steegjes worden, liefst met verrassende besloten terrasjes, woningentrees en groene gevels.

De verkleining van het interne winkeloppervlak van een aantal panden aan de Langestraat biedt ook voor de driften kansen. Niet alleen kan hiermee een nieuwe invulling voor het vrijkomende deel aan de achterzijde van het pand (aan de Venne of op de St. Lucas locatie) als bewoning of horeca worden gevonden, maar ook ontstaat hiermee de mogelijkheid de woningen boven de winkels op een eenvoudige manier te ontsluiten.

Vanuit het programma Leader en het stegen-en-driften-projecten in het eerdere programma (versterking binnenstad 2015) zijn al enkele pilots uitgevoerd. Daar bouwen we op voort. We willen beginnen met een pilot met één drift om kennis op te doen en een instrumentarium op te bouwen waarmee ook andere driften kunnen worden verbeterd tot bijzondere stedelijke ruimtes.

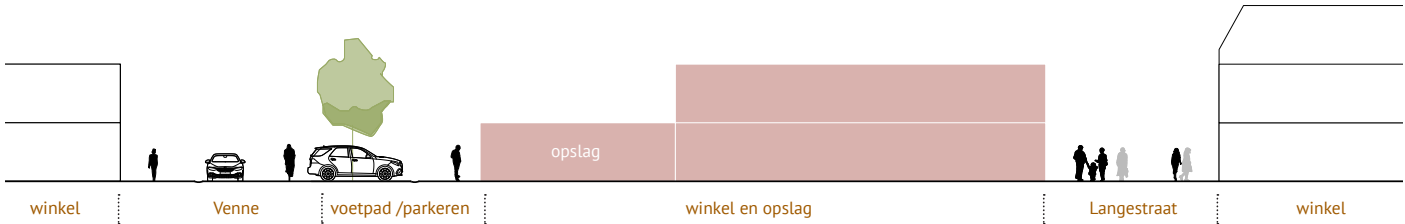
Transformatie van de bestaande driften

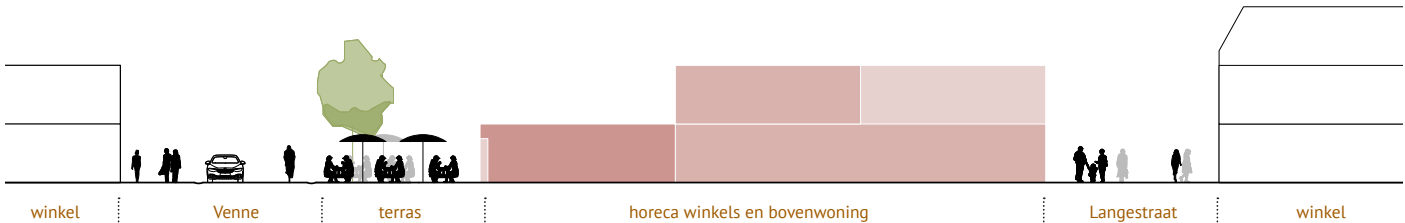
Venne

Met de verbetering van de driften wordt de Venne steviger opgenomen als onderdeel van de winkelrondjes die de bezoeker kan lopen. De verkleining van benodigde winkeloppervlakken maakt het mogelijk enkele panden die zich nu met een gesloten achterkant naar de Venne presenteren nieuwe invullingen te geven, zoals werkplaatsen, broedplaatsen, kleine dienstverlenende voorzieningen of horeca. Met name de noordzijde van de straat ligt goed op de zon en biedt hiertoe kansen.

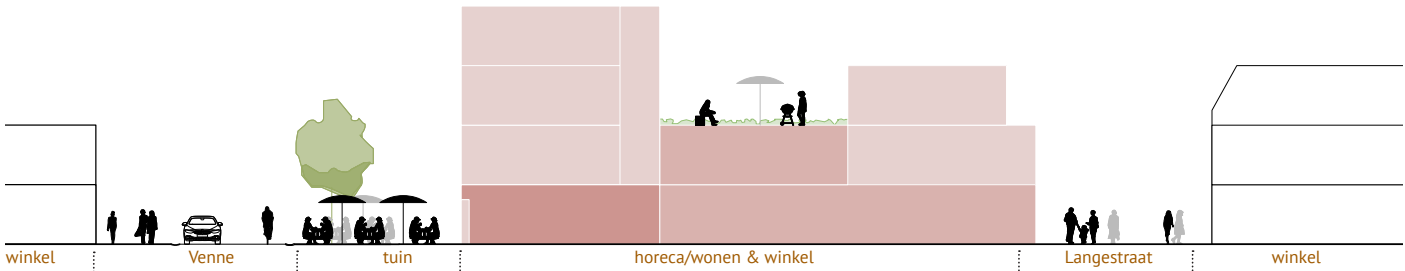
- Legenda
- wonen
- winkel
- horeca

Bestaande situatie

Minimale aanpassing | horeca i.p.v. opslag aan de Venne voor een levendiger straatbeeld en woning creëren in bestaand winkelpand

Maximale aanpassing | nieuw woonblok toevoegen op horeca + wonen boven bestaande winkel

Principe doorsneden wonen boven winkels | Langestraat & Venne

Nieuwe invulling - Venne

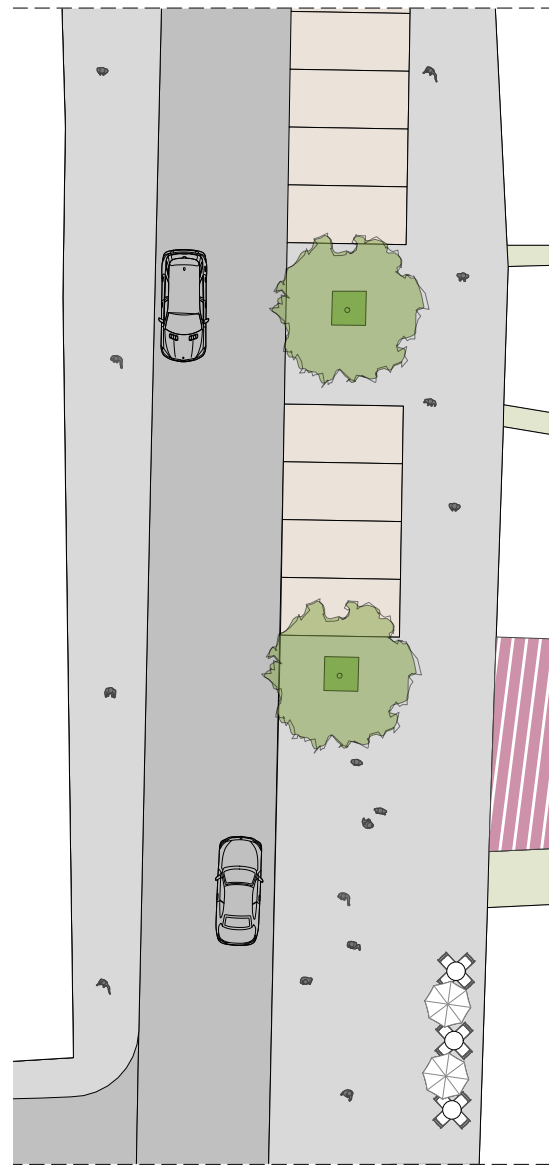
Watelementen verlengen

In samenhang met de zoektocht naar alternatieven voor de verkeersafwikkeling en parkeren op de Venne, willen we onderzoeken of we op termijn de reeds aangelegde watelementen (smalle watergoot) kunnen verlengen. Daarmee neemt de verblijfskwaliteit van de straat beduidend toe en groeien ook de kansen voor invulling van de huidige lege plekken en herbestemming van bestaande panden.

- uitbreiding aantal terrassen aan de Venne
- leeg kavel invullen zodra er behoefte is
- water terugbrengen in de vorm van een watelement
- verminderen autoverkeer in het centrumgebied
- woonprogramma boven kleinschalige retail
- toevoegen drift

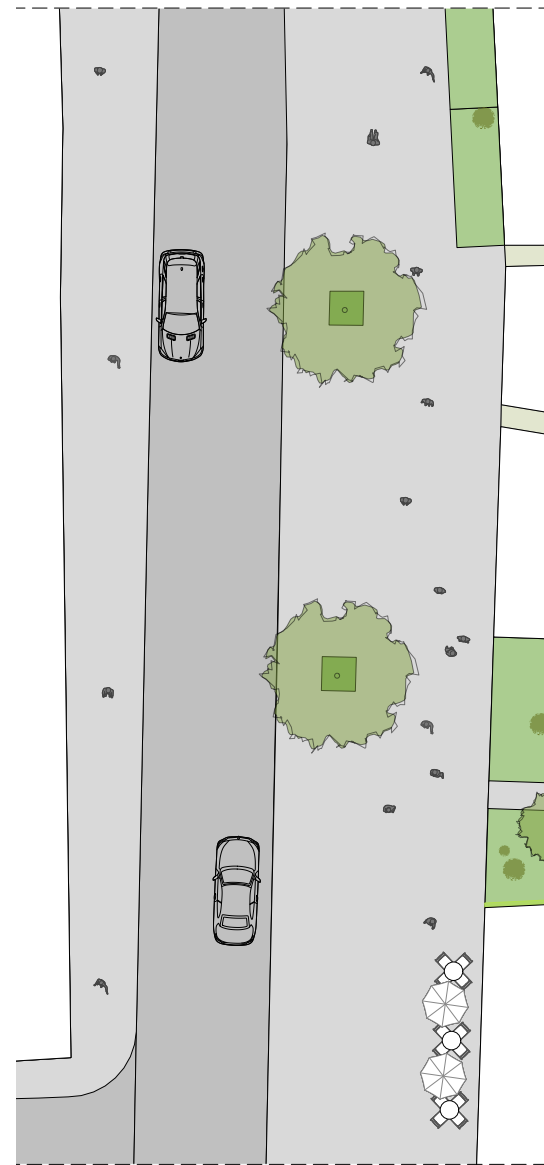

Mogelijke transformatie Venne over 5 tot 10 jaar

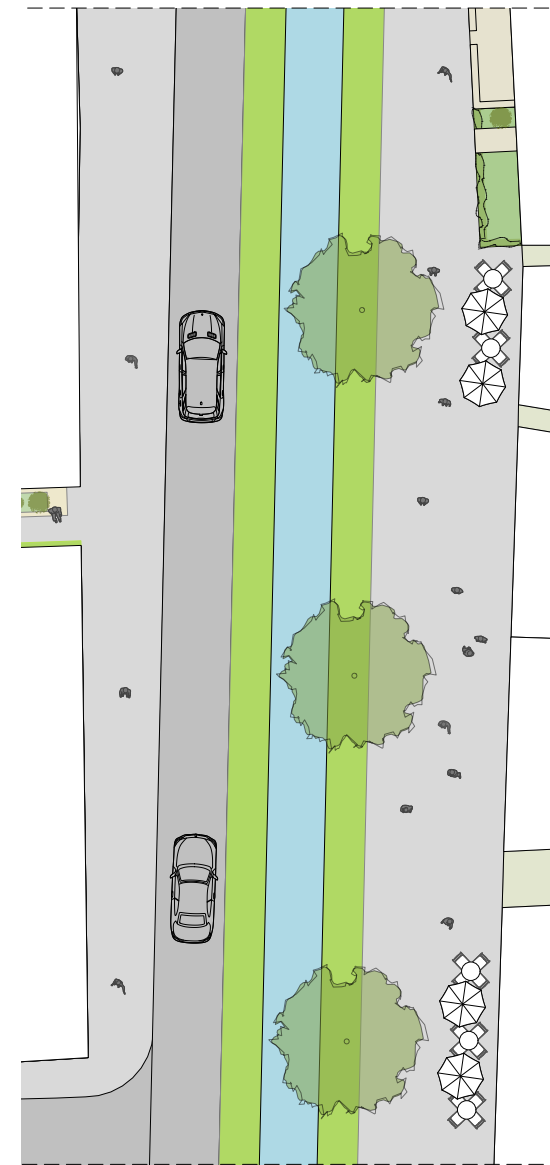

bestaande situatie

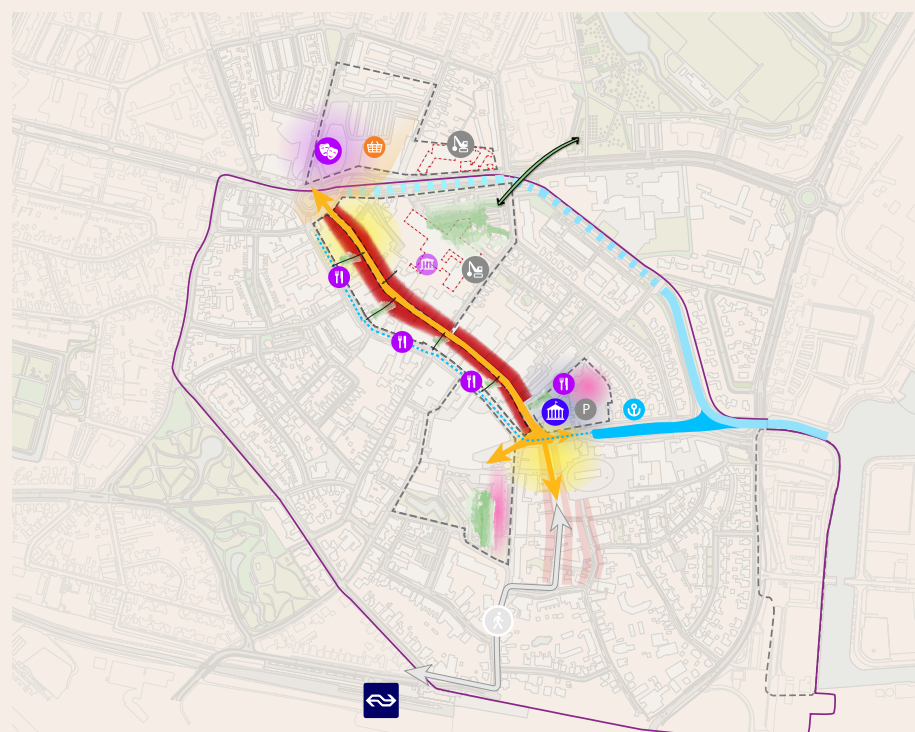
Mogelijke transformatie Venne in stappen

morgen

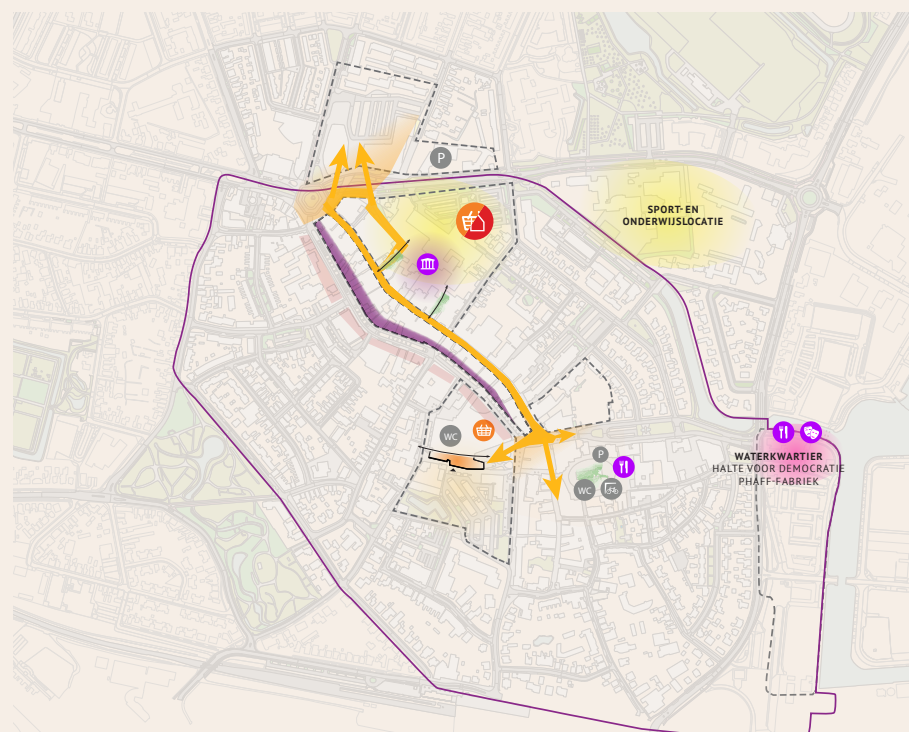

over 5 tot 10 jaar

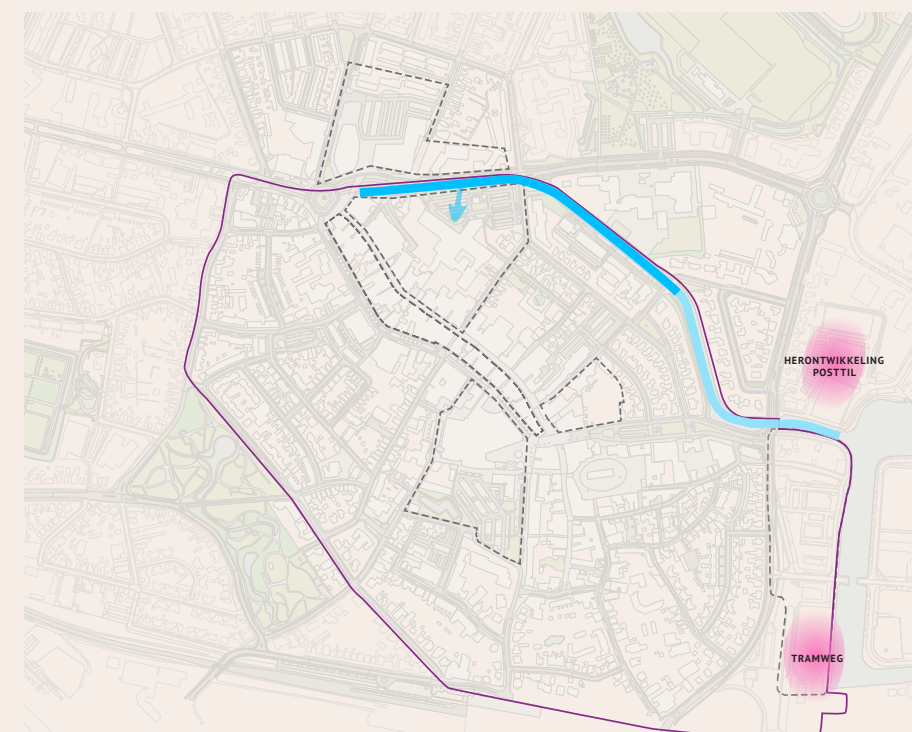

Stap 1

Ontwikkelstrategie in stappen

Stap 2

Stap 3

5. Ontwikkelstrategie

Er zijn veel opgaven en er moet veel gebeuren. Dat kan niet allemaal in één keer, onder meer vanwege de beschikbare capaciteit en financiële middelen. Tegelijkertijd hangen de projecten met elkaar samen en zij moeten dan ook integraal en in samenhang worden ontwikkeld. Er is bijvoorbeeld sprake van een gevoelige balans tussen de Noordpool en de Zuidpool. Die kunnen elkaar versterken als deze gelijkmatig en gelijktijdig worden opgepakt, maar ze kunnen ook elkaars concurrent worden als de ontwikkelingen niet zorgvuldig gebeuren. Er kan dus niet willekeurig een keuze worden gemaakt tussen de projecten. Dat kan wel in de tijd door op een logische en samenhangende wijze projecten achtereenvolgens aan te pakken. In een slimme volgtijdelijke aanpak kan een project voortbouwen op het succes van een voorgaand project. Zo kunnen we groeien in ambitie.

Om dit te kunnen doen is een ontwikkelstrategie nodig. De projecten en stappen in deze ontwikkelstrategie zijn niet in beton gegoten. Op veel terreinen veranderen de omstandigheden snel dus dat vraagt om flexibiliteit. De hier gepresenteerde ontwikkelstrategie biedt mogelijkheden over de wijze waarop de gemeente, met de overige betrokken partijen, haar ambities kan en wil realiseren.

In dit hoofdstuk werken wij per hoofdelement (zie ook hoofdstuk 4) uit welke projecten nodig zijn en in welke stappen we die kunnen nemen. Het hoofdelement ‘een compact kernwinkelgebied’ nemen we mee in Versterking van de Zuidpool en Versterking van de Noordpool. Verblijven en ontmoeten nemen we samen met de concrete verbetermaatregelen.

5.1. Versterking van de Noordpool

Het gaat hier hoofdzakelijk om de versterking van de Langestraat Noord en de ontwikkeling van de St. Lucas locatie.

De St. Lucas locatie is een grote en belangrijke ontwikkellocatie die, zeker op termijn, kan bijdragen aan de versterking van de Langestraat aan de noordzijde. Deze hangt direct samen met de aanpak Langestraat Noord. Als de voorgenomen transformatie van de Langestraat lukt, dan is een verdere versterking mogelijk door op het terrein van St. Lucas in te zetten op een combinatie van wonen en retail die bijdraagt aan de dynamiek van dit deel van het centrum. Hier ligt een uitdagende ontwerpogave om de combinatie van aantrekkelijk wonen, retail van voldoende omvang en de daarbij behorende parkeerbehoefte vorm te geven. Een aanvullende ambitie is om ook het water door te trekken

naar dit gebied. Het slopen van het grootste deel van het ziekenhuis is in alle gevallen aan de orde omdat hergebruik van het bestaande gebouw niet realistisch is. Ook is sloop van de gebouwen op de Blaauw-locatie direct aan de orde.

- Stap 1:
- Uitvoering project Langestraat Noord. We zetten leegstand om naar een hernieuwde Langestraat door een combinatie van verkleinen van winkels en toevoegen van woningen.
 - Sloop St. Lucas, realisatie (tijdelijk) park.
 - Aankoop en sloop van de Blaauw-locatie.
 - Uitvoeren van een verkennings- en haalbaarheidstudie naar het terugbrengen van het Omsnijdingskanaal.

- Stap 2:
- Herontwikkeling St. Lucas locatie met wonen en retail.
 - Aanpassing infrastructuur en parkeren.

- Stap 3:
- Doortrekken water Omsnijdingskanaal.

5.2. Versterking van de Zuidpool

De Zuidpool is te zien als een combinatie van een aantal projecten: Poort van Winschoten (gemeentehuis en omgeving en Liefkenshoek), afronding van ‘t Rond, aantrekkelijk maken van de openbare ruimte (onder meer vergroenen) met als extra ambitie het doortrekken van het water naar het Schönfeldplein. De transformatie en verbetering van het Marktpllein is daarbij ook aan de orde.

- Stap 1:
- Bouw gemeentehuis (lopende project).
 - Herontwikkeling Liefkenshoek.
 - Doortrekken van het water naar het Schönfeldplein.
 - Herinrichting Israëlplein met waterelementen en doortrekken water/waterelementen in de Venne.

- Stap 2:
- Doorontwikkeling ‘t Rond.
 - Transformatie en verbetering Marktpllein.

5.3. Kansen voor woningen

De woningmarkt trekt aan en er liggen kansen om woningen toe te voegen in het centrum. Zo kunnen we meer mensen en ook andere doelgroepen aantrekken, dynamiek en draagvlak voor voorzieningen realiseren, en open plekken en leegstand aanpakken. Door het aanbieden van verschillende woonproducten voor diverse doelgroepen kan een stevige kwaliteistimpuls gegeven worden.

Het recent uitgevoerde parkeeronderzoek is bij de uitwerking relevant.

- Stap 1:
- Nader uitwerken van de vastgestelde Woonvisie voor de Binnenstad: omvang, doelgroepen, woonproducten-, en ontwikkeling kwaliteitskader (beeldkwaliteit, prioriteringskaart en afsprakenkader ontwikkelende partijen).
 - Op locatieniveau uitwerken van plannen voor woningbouw mede in combinatie met parkeren.
 - Opstellen gebiedsvisie Waterkwartier.

- Stap 2:
- Transformatie Waterkwartier: locatie Halte voor Democratie en Phaff-fabriek naar wonen.
 - Transformatie onderwijs- en sportlocatie Stikkerlaan naar omnisport, onderwijs en wonen.
 - Realisatie Waterkwartier.

- Stap 3:
- Transformatie Tramweglocatie naar wonen.
 - Posttil-terrein transformeren naar woongebied.

5.4. Bevorderen verblijven en ontmoeten en concrete verbetermaatregelen

Er zijn op diverse locaties verbetermaatregelen aan de orde. Het gaat daarbij om verbetering van de openbare ruimte, vergroenen van de openbare ruimte,erschikking van de parkeervoorzieningen, aantrekkelijk maken van de driften, verbeteren en verfraaien van de gevels. Daarnaast zijn er verschillende suggesties voor gedaan voor het inrichten van een centrum waarin de geschiedenis van Oldambt en Winschoten zichtbaar wordt gemaakt.

- Stap 1:
- Plan en aanpak openbare ruimte (inrichting, vergroening,erschikking parkeervoorzieningen en verblijf- en ontmoetingsplekken).
 - Uitvoeren verkennings- en haalbaarheidsstudie naar museum of toeristisch informatiecentrum.
 - Plan en aanpak driften met name tussen Langestraat en de Venne.
 - Doorzetten en uitbreiden stimulering aanpak pui- en gevelverbeteringen.
 - Verkenning en realisatie parkeerverwijzingssyteem.
 - Groene verbinding Stadspark- Centrum.

- Stap 2:
- Realisatie van museum/toeristisch informatiecentrum.

5.5. Financiën

We hebben deze ambitie samen met de samenleving, ontwikkeld. Daarbij hebben we aan het begin van het traject met elkaar afgesproken dat we dat niet doen binnen bepaalde financiële kaders, maar dat de opgaven centraal staan. We hebben onderzocht wat het realiseren van het ambitiedocument zou kosten. Daarbij hebben we gekeken naar investeringen in de openbare ruimte en infrastructuur, naar gemeentelijke ontwikkellocaties voor woningbouw en naar commerciële ontwikkelingen. Het is in deze fase niet mogelijk om per project aan te geven wat dit precies gaat kosten. Sterker nog, dat zou ook een schijnzekerheid geven omdat er nog geen uitgewerkte projecten zijn en veel afhangt, zeker in deze tijd, van omstandigheden op dat moment. Dat moet in de fase hierna plaatsvinden. Wel hebben we op hoofdlijnen verkenningen uitgevoerd naar de financiële opgave. Voor de Poort van Winschoten (bouw nieuw gemeentehuis en ontwikkeling Liefkenshoek) zijn al financiële kaders door de gemeenteraad bepaald in 2019.

Het is de inschatting dat het realiseren van alle ambities en projecten die in dit Ambitiedocument zijn opgenomen 70-80 miljoen euro aan investeringen vragen. We houden daarbij geen rekening met de huidige inflatie. Voor de projecten in de eerste stappen van het proces bedraagt deze inschatting 30-35 miljoen euro. Dit betreffen investeringen in de infrastructuur en openbare ruimte en afdekken van onrendabele toppen van relevante commerciële ontwikkelingen. Wat betreft woningbouw is in dit stadium niet aan te geven wat hiervan het resultaat kan zijn. Daar zijn keuzes te maken over verdeling van het woningbouwprogramma en kwaliteitsaspecten zoals het parkeren. Het project Bouw gemeentehuis is buiten deze verkenning gehouden omdat daar al financiële afspraken over bestaan.

5.6 Aanpak voor het vervolg

Het ambitiedocument schetst de ambitie voor het centrum voor de komende jaren uitgewerkt in een stapsgewijze aanpak van een groot aantal samenhangende interventies. Het behouden van samenhang is essentieel en tevens de kracht van deze aanpak. Het betekent dat de programmatische aanpak van de centrumontwikkeling noodzakelijk is voor het vervolg. Verder heeft het participatieproces laten zien dat velen uit de samenleving heel betrokken zijn en ook betrokken willen blijven. Dat betekent dat de uitwerking van de projecten ten alle tijde in een proces met de direct betrokkenen moet worden aangepakt.

Stap 01

legenda:

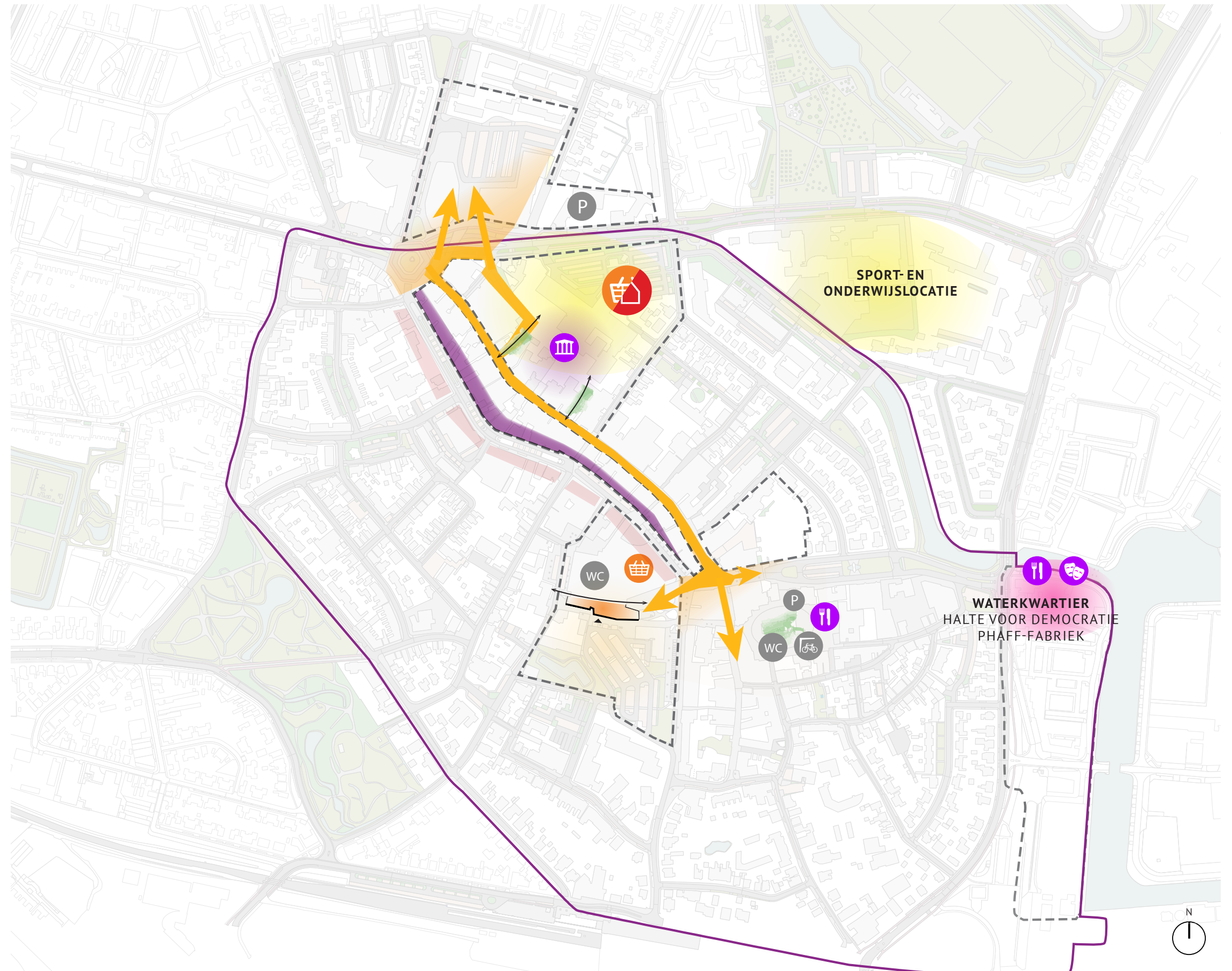
- plangebied
- ontwikkelingsgebieden
- winkelzone
- winkelkern
- cultuur/ontspanning
- museum
- verblijven & ontmoeten
- bouw gemeentehuis
- wonen en retail
- winkels en wonen
- horeca en wonen
- versterken woonklimaat
- ontwikkelingsgebied wonen
- ontwikkelingsgebied uitwerking
- parkeren
- toiletten
- fietsenstalling
- sloop
- haventje
- vergroenen
- groene verbinding Stadspark-Centrum
- driften (stegen)
- introductie water
- versterken waterelementen

Stap 02

legenda:

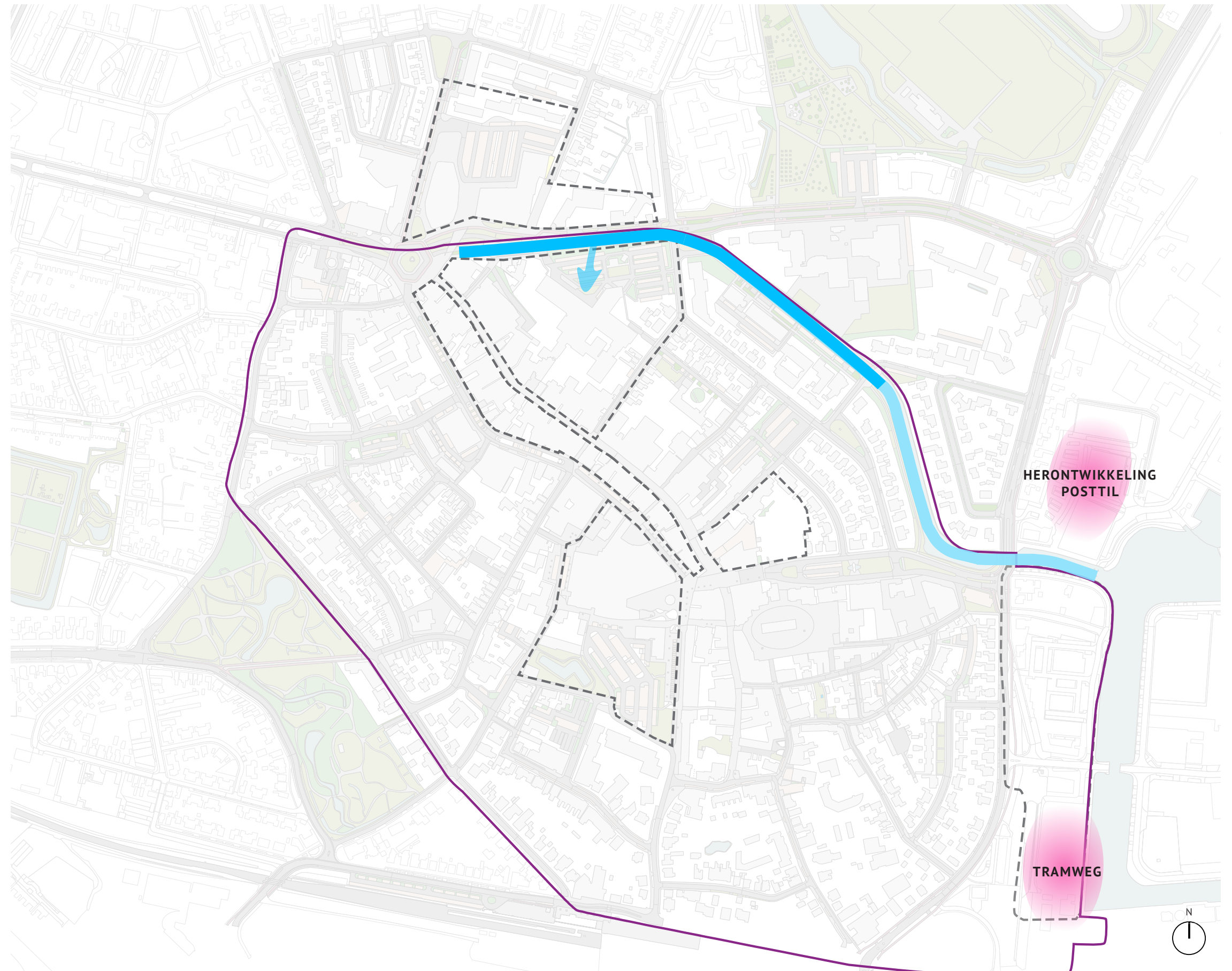
- plangebied
- ontwikkelingsgebieden
- winkelzone
- winkelkern
- cultuur/ontspanning
- museum
- verblijven & ontmoeten
- bouw gemeentehuis
- wonen en retail
- winkels en wonen
- horeca en wonen
- versterken woonklimaat
- ontwikkelingsgebied wonen
- ontwikkelingsgebied uitwerking
- parkeren
- toiletten
- fietsenstalling
- sloop
- haventje
- vergroenen
- groene verbinding Stadspark-Centrum
- driften (stegen)
- introductie water
- versterken waterelementen

Stap 03

legenda:

- plangebied
- ontwikkelingsgebieden
- winkelzone
- winkelkern
- cultuur/ontspanning
- museum
- verblijven & ontmoeten
- bouw gemeentehuis
- wonen en retail
- winkels en wonen
- horeca en wonen
- versterken woonklimaat
- ontwikkelingsgebied wonen
- ontwikkelingsgebied uitwerking
- P parkeren
- WC toiletten
- fietsenstalling
- sloop
- haventje
- vergroenen
- groene verbinding Stadspark-Centrum
- driften (stegen)
- introductie water
- versterken waterelementen

Colofon

Ambitiedocument Centrum Oldambt

g e m e e n t e
o l d a m b t

Gemeente Oldambt

ly:ias
ADVIES

Lysias Advies B.V.

BRDG Advies
Ruimtelijk Economisch Advies
& Procesmanagement

Broekhuis Rijs & De Gier Advisering

DA
AD

DAAD Architecten BV

voor een aantal afbeeldingen is er gebruikt gemaakt van:

- 'Winschoten - Verkenning ruimtelijke scenario's binnenstand' van MVRDV November 2021
 - Beeldbank Oldambt
 - Google maps
- Beeld gemaakt door DP6

Datum:

Vastgesteld door de gemeenteraad van Oldambt op 26 oktober 2022.

> Retouradres: Postbus 93144, 2509 AC Den Haag

Gemeente Oldambt
t.a.v. de heer M.P.F. De Gier
Johan Modestraat 6
9671CD WINSCHOTEN

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Prinses Beatrixlaan 2
2595 AL Den Haag
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
www.rvo.nl

Contactpersoon
Klantcontact RVO
T 088 042 42 42

Datum 1 september 2022
Betreft Beschikking regeling Specifieke uitkering impulsaanpak winkelgebieden
(Spuk iw 2022)

Onze referentie
SPUKIW22-1-03126228

Geachte heer De Gier,

Op 30 mei 2022 heb ik uw aanvraag ontvangen voor SPUKIW22-1-03126228 van de regeling Specifieke uitkering impulsaanpak winkelgebieden (Spuk iw 2022).

In deze brief leest u mijn beslissing. Verder leg ik u uit welke voorwaarden er gelden voor de besteding van de uitkering.

Beslissing

De adviescommissie heeft uw project 6,8 punten toegekend en daarmee is uw aanvraag op positie 7 van 16 op de rangschikking gekomen. Het uitkeringsplafond voor de eerste tranche biedt ruimte voor toekenning van posities nummer 1 tot en met nummer 11 (mits voldaan aan de voorwaarden zoals gesteld in de Regeling).

Ik heb besloten u een specifieke uitkering te verlenen ter hoogte van

Bedrag € 2.993.456

Ik verleen u een eerste voorschot van 25% van het uitkeringsbedrag, zijnde € 748.364.

U kunt het volledige betaalschema vinden in de bijlage.

Het toegekende bedrag is gebaseerd op de aanvraag die bovenaan deze brief staat en bevat de volgende projectgegevens:

Projectnaam Langestraat-Noord

Dit bedrag zal binnen twee weken na verzending van dit besluit worden overgemaakt naar

IBAN

NL41BNGH0285144502

ten name van

Gemeente Oldambt

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Dit bedrag is exclusief btw omdat u voor de vergoeding van de btw gebruik kan maken van het btw-compensatiefonds.

Onze referentie
SPUKIW22-1-03126228

Datum
1 september 2022

De activiteiten dienen conform uw aanvraag te worden uitgevoerd in de periode van
project startdatum: 1 september 2022

tot en met
project einddatum: 1 juli 2029

Motivatatie en opmerkingen van de commissie

Naar aanleiding van de inhoudelijke beoordeling en rangschikking willen wij het volgende aan u meegeven:

- De commissie ziet dit als een goede impuls, de verkleining van het te ruime winkelaanbod combineerd met een structuurverbetering in het winkelcircuit. De locatie van het nieuwe parkeerbrongpunt gaat hierbij helpen. De commissie vraagt zich wel af of de ondergrondse parkeeroplossing kosteneffectief de juiste oplossing is, mede met het oog op de demografische ontwikkeling (vergrijzing, krimp). Het splitsen van panden in kleinere winkels en wonen ziet de commissie als een gedurfde oplossing. Bij gebleken succes zou dit voorbeeld-stellend kunnen zijn.
- De in het spreadsheet opgevoerde sloopkosten liggen fors boven de gebruikelijke bandbreedte en zijn vermoedelijk aan de hoge kant. De specifieke uitkering wordt na afronding vastgesteld op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten. Indien deze lager blijken dan opgevoerd in het spreadsheet, zou deze kostenpost kunnen leiden tot het lager vaststellen en deels terugvorderen van de uitkering.
- Ten aanzien van de toerekenbaarheid van de kosten voor bouw- en woonrijp maken, geeft u aan dat dit percentage voor het ziekenhuisterrein in dit stadium nog niet vast te stellen is. Tijdens uw eerste voortgangsgesprek zal dit aan de orde komen en wij stellen hierbij de voorwaarde dat u tijdens dat gesprek het percentage kunt onderbouwen (op basis van de criteria Plausibiliteit, Profijt en Toerekenbaarheid). Deze onderbouwing kan leiden tot het lager vaststellen en deels terugvorderen van de uitkering.

Beleidsdoelstelling

Uit artikel 2 van de Regeling volgt dat een specifieke uitkering wordt verstrekt aan een gemeente ten behoeve van de uitvoering van een project in samenwerking met rechtspersonen en natuurlijke personen dat zich richt op de herstructurering van een projectgebied tot vitaal, toekomstbestendig en sociaaleconomisch gezond gebied ten behoeve van renovatie, transformatie,

sloop-nieuwbouw en de aanleg van openbare voorzieningen in centrale winkelgebieden en binnenstedelijke winkelstraten in ondersteunende winkelgebieden.

Verplichtingen

Ik verwijs u voor de verplichtingen naar artikel 11 van de Regeling.

Verantwoording uitkering

U dient over de besteding van deze specifieke uitkering uiterlijk op 15 juli van elk jaar verantwoording af te leggen op grond van artikel 17a van de Financiële-verhoudingswet.

U verantwoordt via het systeem van single information, single audit (SiSa), zoals bepaald in de Regeling informatieverstrekking SiSa van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het indicatornummer in de SiSa verantwoording waaronder u de kosten dient te verantwoorden is:

F20

U dient hierbij het nummer dat bovenaan deze brief is opgenomen te vermelden als het beschikkingnummer.

Op grond van de Regeling worden de volgende indicatoren uitgevraagd:

- * Beschikkingnummer – aard van de controle n.v.t.
- * Projectnaam – aard van de controle n.v.t.
- * Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) – aard van de controle R
- * Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan – aard van de controle n.v.t.
- * Cumulatieve bestedingen tot en met jaar T – aard van de controle n.v.t.
- * Cofinanciering (jaar T) – aard van de controle R
- * Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) – aard van de controle n.v.t.
- * Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (ja/nee) – aard van de controle D1
- * Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T) – aard van de controle n.v.t.
- * Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (ja/nee) – aard van de controle D1
- * Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T) – aard van de controle n.v.t.
- * Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee) – aard van de controle D1

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie

SPUKIW22-1-03126228

Datum

1 september 2022

* Bij nee, toelichting (als bij realisatie fasering verloopt conform aanvraag nee is ingevuld) – aard van de controle n.v.t.

* Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee) – aard van de controle D2

* Eindverantwoording (ja/nee) – aard van de controle n.v.t.

Wij vergelijken de bovenstaande indicatoren met de volgende bedragen, zoals u deze in het financiële indieningsspreadsheet heeft ingevuld:

jaar kosten opbrengsten

2022 € 205.000 € 0

2023 € 1.110.833 € 0

2024 € 1.711.834 € 0

2025 € 4.580.195 € 0

2026 € 4.826.869 € 0

2027 € 4.715.725 € 11.852.872

2028 € 4.651.407 € 3.962.080

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
SPUKIW22-1-03126228

Datum
1 september 2022

Bij niet tijdig indienen van de verantwoordingsinformatie, treedt het maatregelenbeleid van het ministerie van BZK in werking. Er volgt opschorting van uitbetaling van de algemene uitkering totdat de verantwoordingsinformatie is ontvangen, tot een maximum van 26 weken.

Ik vorder terug:

- a. voor zover er geen (volledige) of onjuiste verantwoordingsinformatie is verstrekt;
- b. indien de verantwoordingsinformatie te laat is ontvangen;
- c. voor zover de daadwerkelijke kosten lager zijn dan de kosten op basis waarvan de uitkering is bepaald;
- d. voor zover de uitkering niet rechtmatig is besteed;
- e. voor zover de rechtmatigheid van de besteding volgens de controlerende accountant onzeker is.

Indien de verantwoordingsinformatie te laat, niet of niet volledig wordt verstrekt, stel ik de uitkering op een lager bedrag vast als volledige terugvordering tot een onbillijkheid van overwegende aard zou leiden.

Voor vragen over de verantwoordingsprocedure kunt u contact opnemen via postbusibi@minbzk.nl

Jaarlijkse voortgangsrapportage aan RVO

U dient, naast deze financiële verantwoording, jaarlijks (uiterlijk op 1 maart) te rapporteren over de inhoudelijke voortgang van het project waarvoor u deze uitkering ontvangt. Deze rapportage bevat, conform artikel 13, 3e lid van de regeling in elk geval:

- a. een schriftelijk verslag omtrent de uitvoering van het project met inbegrip van een vergelijking van de daadwerkelijke uitvoering met de beschrijving van het project in het projectplan, zowel in materiële als financiële zin;
- b. een overzicht van de activiteiten en doelen voor het eerstvolgende jaar inclusief een beschrijving van de inhoudelijke en financiële risico's voor de verdere uitvoering van het project.
- c. een beschrijving van de wijze waarop de gemeente zorg draagt voor monitoring van het project conform het projectplan. De gemeente maakt hiertoe afspraken met de overige partijen in het samenwerkingsverband zodat uniforme, cumulatieve informatie wordt verzameld en gerapporteerd over het programmaverloop.

Vaststelling uitkering

De specifieke uitkering wordt binnen 26 weken na ontvangst van de laatste SiSa verantwoordingsinformatie vastgesteld. Het is mogelijk dat wij voor de vaststelling van de definitieve hoogte van de uitkering op het eind van uw project, naast de verantwoording in SiSa, extra informatie van u nodig hebben. U ontvangt hiervoor dan schriftelijk bericht van ons.

Toelichting

De specifieke uitkering is hoger dan in eerste instantie aangevraagd is. Naar aanleiding van toelichtende vragen en de indiening van een nieuw indieningsspreadsheet is het bedrag gewijzigd.

Als u bezwaar wilt maken

Bent u het niet eens met deze beslissing? U kunt binnen zes weken na de datum bovenaan deze brief bezwaar maken. Ga naar www.rvo.nl/bezwaar om uw bezwaar digitaal te versturen. Kies voor 'Uw bezwaar regelen via eLoket'.

Wilt u liever schriftelijk bezwaar maken? Stuur uw bezwaarschrift dan naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Noem hierin het referentienummer en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt de referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Wilt u uw zaak bekijken of wijzigingen doorgeven?

1. Ga naar <https://mijn.rvo.nl/impulsaanpak-winkelgebieden>.
2. Klik bij 'Direct regelen' op Beheren.
3. Log in met e-Herkenning. U kunt nu uw zaken inzien en beheren.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.rvo.nl. Of neem telefonisch contact op: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie

SPUKIW22-1-03126228

Datum

1 september 2022

Met vriendelijke groet,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

Mirjam Breekelmans
Directeur Kernprocessen NL en Juridische Zaken

Dit bericht is automatisch gegenereerd en bevat daarom geen handtekening.

Bijlagen:

1. Betaalschema van de voorschotten

Bijlage 1. Betaalschema van de voorschotten

RVO zal de voorschotten uitbetalen volgens onderstaand betaalschema, eventueel geldende opschortende voorwaarden zijn hierin verwerkt. Elk voorschotbedrag zal binnen twee weken na de genoemde betaaldatum worden overgemaakt.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
SPUKIW22-1-03126228

Datum
1 september 2022

Gemeente Oldambt; Rekeningnummer: NL41BNGH0285144502

Datum	Bedrag
1 september 2022	€ 748.364
1 oktober 2022	€ 80.181
1 januari 2023	€ 80.181
1 april 2023	€ 80.181
1 juli 2023	€ 80.181
1 oktober 2023	€ 80.181
1 januari 2024	€ 80.181
1 april 2024	€ 80.181
1 juli 2024	€ 80.181
1 oktober 2024	€ 80.181
1 januari 2025	€ 80.181
1 april 2025	€ 80.181
1 juli 2025	€ 80.181
1 oktober 2025	€ 80.181
1 januari 2026	€ 80.181
1 april 2026	€ 80.181
1 juli 2026	€ 80.181
1 oktober 2026	€ 80.181
1 januari 2027	€ 80.181
1 april 2027	€ 80.181
1 juli 2027	€ 80.181
1 oktober 2027	€ 80.181
1 januari 2028	€ 80.181
1 april 2028	€ 80.181
1 juli 2028	€ 80.181
1 oktober 2028	€ 80.181
1 januari 2029	€ 80.181
1 april 2029	€ 80.181
1 juli 2029	€ 80.205
Totaal	€ 2.993.456

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie

SPUKIW22-1-03126228

Datum

1 september 2022

Raadsvoorstel

Onderwerp	Nota positieve gezondheid en sport 2023-2026
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 januari 2023
Datum raadsvergadering	1 februari 2023
Zaaknummer	82131-2022:585779
Steller	Angela Schulingkamp
Portefeuillehouder(s)	Erich Wücker
Medeverantwoordelijke(n)	Steven de Boer; Maurice Dijk

Eerdere besluitvorming en/of vastgesteld beleid	Positief gezondheidsbeleid 2017-2020
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: 1.De nota Positieve Gezondheid & Sport Oldambt 2023-2026 vast te stellen.
Samenvatting	In de nota Positieve Gezondheid & Sport Oldambt 2023-2026 staat Positieve Gezondheid centraal. Dit concept biedt een brede blik op gezondheid waarin fysieke gezondheid, veerkracht en eigen regie van inwoners samengaan. <i>We gunnen alle inwoners een lang leven, maar bovenal een leven wat zo lang mogelijk in goede gezondheid verloopt.</i> Landelijk zijn er ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en zorg. In september 2022 is het integraal zorgakkoord (IZA) vastgesteld. Met IZA wordt beoogd de zorg goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Dit heeft tot gevolg dat gemeenten een nadrukkelijker rol krijgen op preventie. Deze rol voor gemeenten wordt uitgewerkt in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Vanaf 2023 worden alle geldstromen gericht op preventie, gebundeld in een 'brede SPUK bewegen en preventie'. Dit resulteert in een gezondheidsnota waarin preventie de boventoon voert. Dit sluit aan bij de al eerder ingezette koers naar het beter inzetten van het voorliggend veld uit het regenboogmodel. Daarbinnen zien we voor bewegen en sport een belangrijke rol.

	In paragraaf 3.2.2 van de nota staat de visie op bewegen en sport beschreven: - In onze visie zien we bewegen en sport als instrumenten (in het voorliggend veld) om de gezondheid van onze inwoners te verbeteren, maar ook als middel om op allerlei andere beleidsterreinen winst te boeken. - Dit vereist een sterke sportinfrastructuur: “een netwerk van beweeg en sportaanbieders dat voorziet in de beweeg- en ontmoetbehoefte van inwoners” - Streven we naar beweeg en sportaanbod in alle dorpen en kernen. Dat vereist niet persé sportaccommodaties; ook de openbare ruimte kan daar een rol in spelen. Met deze visie geven we richting aan verdere uitwerking van het ambitiedocument sport.
Bijlage(n)	1. Nota Positieve Gezondheid & Sport Oldambt 2023-2026 2. Samenvatting Integraal Zorgakkoord 3. SPUK-regeling (kamerbrief)
AVG	ja

TOELICHTING

Inleiding

De Wet Publieke Gezondheid (WPG) geeft gemeenten de taak om de gezondheid van haar inwoners te bevorderen. Door middel van een lokale nota gezondheidsbeleid leggen gemeenten iedere vier jaar hun doelen vast. Dit doen we middels de nota die voorligt. In deze nota is een belangrijke rol weggelegd voor sport en onze visie op sport is tevens in deze nota geïntegreerd.

Motivatie

Positieve gezondheid is goed ingebed in de landelijke gezondheidsbenadering en vormt de basis voor het landelijke gezondheidsbeleid. Ook lokaal sluit de brede benadering van gezondheid aan bij de vraagstukken die in Oldambt leven en die daarmee integraal benaderd kunnen worden vanuit één verbindend beleid.

Uitgangspunten

De huidige landelijke gezondheidsnota ‘gezondheid breed op de agenda’ vraagt aandacht voor een viertal gezondheidsvraagstukken:

1. Gezondheid in de sociale en fysieke leefomgeving
2. Gezondheidsachterstanden verkleinen
3. Druk op het dagelijks leven bij jongeren en jongvolwassenen
4. Vitaal ouder worden

In september 2022 is het integraal zorgakkoord (IZA) gesloten. Hierin is afgesproken dat het preventief gezondheidsbeleid zal worden versterkt. Dit wordt verder uitgewerkt in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA, doel december 2022) om daarmee de gezondheid van de samenleving te bevorderen en de druk op de curatieve zorg waar mogelijk te verlagen.

De doelen van het GALA zijn ontleend aan het Nationaal Preventieakkoord en de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid en daarmee wordt van gemeenten gevraagd om de vier gezondheidsvraagstukken en positieve gezondheid te positioneren in hun beleid zodat zij meer dan nu een integraal preventief gezondheidsbeleid kunnen gaan voeren.

De middelen voor preventief gezondheidsbeleid zijn begin 2023 middels een brede SPUK-regeling door gemeenten is aan te vragen. Een deel van deze middelen ontvangt gemeente Oldambt reeds via

verschillende geldstromen. Deze en nieuwe regelingen, in totaal 13, komen straks samen in één regeling. Dit vereist van gemeenten dat zij in 2023 een integraal preventieplan opstellen, welke regionaal wordt afgestemd. Hiertoe moet een regionale preventie-infrastructuur worden opgericht en een gezamenlijke visie.

In provincie Groningen zijn hierin zeer recent grote stappen gezet met het vaststellen van de Regiovisie 'Gezonde Groningers, Gezonde Zorg' op 8 december 2022.

In de nota positieve gezondheid en sport 2023-2026 sorteren we voor op deze ontwikkeling en willen we dit tezamen met de vier vraagstukken in beleid brengen met de volgende lokale speerpunten:

1. Integrale preventieve aanpak

We zien de Brede SPUK als kans om een doorlopende levenslijn op leefstijl te ontwikkelen. Daarbij is aandacht voor mentale en fysieke gezondheid binnen alle leeftijden. We bundelen onze inzet op preventie; van het organiseren van een kansrijke start voor kinderen of mensen die gebruik maken van een gemeentelijke uitkering actief laten zijn bij onze sportverenigingen tot het vitaliseren van ouderen. Het integraal preventieplan richt op het verbeteren van de positieve gezondheid en actieve sport- en beweegdeelname van de Oldambtster inwoners.

2. Bewegen en sport als middel om aanpalend beleid te realiseren

Bewegen en sport kan op alle zes dimensies van Positieve Gezondheid een grote verbeterende impact hebben en zo in het sociaal domein bijdragen aan veerkrachtiger en gezondere inwoners. We zetten in op het versterken van de sportinfrastructuur en dagen hen uit om te helpen maatschappelijke vraagstukken op te lossen. We zien de sportinfrastructuur als een voorliggende voorziening die binnen het regenboogmodel voor alle leeftijden kan worden ingezet om op de andere drie grote wetten (WMO, Jeugd- en Participatiewet) kosten te besparen.

3. Voorliggend waar mogelijk

- a. Voor veelvoorkomende problemen hebben we goed beschikbare (voorliggende) voorzieningen

Gemeente Oldambt gebruikt het regenboogmodel in het jeugdbeleid om goede, passende en betaalbare alternatieven voor de dure hulp te ontwikkelen of toegankelijk te maken. Dit model willen we in het hele sociaal domein inzetten voor alle veelvoorkomende problemen. Soms bestaan deze algemene voorzieningen al, maar zijn ze onvoldoende bekend. Maar soms zijn er ook nog geen voorzieningen in het aanbod en loont het om te kijken of deze ontwikkeld kunnen worden.

- b. We verkennen de samenhang tussen positieve gezondheid, het regenboogmodel en de zelfredzaamheidsmatrix om zo beleid en uitvoering dicht bij elkaar te brengen.

In de uitvoeringsteams van maatschappelijke zaken gebruikt gemeente Oldambt de Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM). Dit model gaat uit van tien leefgebieden en is gangbaar in de zorg. Hoewel de leefgebieden overeenkomsten hebben met de zes pijlers van positieve gezondheid zijn ze niet inwisselbaar. De zelfredzaamheidsmatrix gaat uit van zorg en derhalve cliënten; positieve gezondheid gaat uit van preventie en inwoners. Aanvullend op de zelfredzaamheidsmatrix kan Positieve gezondheid een geschikt instrument zijn voor gespreksvoering.

4. Samenwerken met interne en externe partners

Gemeente Oldambt werkt samen met maatschappelijke partners die elk vanuit hun eigen specialisme bijdragen aan de gezondheidsbevordering en gezondheidsondersteuning. We hebben hen nodig om samen de vertaalslag te maken van zorg naar preventie, en naar voorliggend waar het kan. De ondersteuningsvraag van inwoners dreigt in de komende jaren groter te worden. De beschikbaarheid van werknemers staat in alle sectoren onder druk, dus we zullen met minder mensen de ondersteuningsvraag moeten beantwoorden. Dit lukt alleen als we

het samen met externe partners een sluitende aanpak kunnen vormgeven.

Betrokkenheid (externe) partners

De nota positieve gezondheid en sport 2023-2026 is in beginsel het Oldambtster antwoord op de oproep van partijen uit de zorg (o.a. ziekenhuizen, verzekeraars, geestelijke gezondheidszorg, huisartsen) die het integraal zorgakkoord ondertekend hebben. Daarmee sluit de focus van dit beleid aan op wat er uit een zorgvuldig participatietraject is ontstaan.

De Regiovisie 'Gezonde Groningers, Gezonde Zorg' is opgesteld door kennis- zorg- en welzijnspartners uit de provincie Groningen, deels actief in Oldambt. Gemeente Oldambt participeert in deze regiovisie door binnen het Preventie Overleg Groningen af te stemmen met deze partners.

In samenspraak met collega's MZ en communicatie zal, zodra in 2023 intern de inventarisatie voor het integrale preventieplan gereed is, ook lokaal een participatietraject gestart worden. Hierbij zullen relevante partners waarmee we nu samenwerken in divers beleid, het sport- en preventieakkoord worden betrokken.

Consequenties

Financieel

- Voor de brede SPUK is landelijk tot en met 2026 jaarlijks circa €250 miljoen beschikbaar. Daarmee worden de beschikbare middelen voor preventie voorlopig fors verhoogd. Voor Oldambt is nu nog onduidelijk om welk bedrag dit exact zal gaan. In een eerste indicatie gaat het om een bedrag van ruim 800.000 euro wat gemeente Oldambt maximaal kan aanvragen. Dit is 2,5 maal meer dan we nu ontvangen.

- De SPUK-middelen zullen jaarlijks moeten worden verantwoord. Maximaal aanvragen betekent dat er meer inzet kan én moet plaatsvinden. Hiervoor is ambtelijke capaciteit nodig die mogelijk binnen de interventies al bestaat en waar nodig uit deze middelen wordt aangetrokken. Indien de inzet niet plaatsvindt, zullen middelen deels moeten worden terugbetaald.

- Het is de bedoeling dat vanaf 2026 de middelen voor preventief gezondheidsbeleid weer via het gemeentefonds komen.

Vervolg

Zodra de regeling bekend is, het maximaal aan te vragen bedrag bekend is zal de raad worden geïnformeerd. Vervolgens zullen de SPUK-middelen zo spoedig mogelijk, maximaal, worden aangevraagd. Vervolgens stellen we het integraal preventieplan op met interne en externe input, we stemmen deze tussentijds regionaal af zodat we in september een gedragen plan kunnen indienen. Dit plan zal met een toelichting worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Winschoten, 20 december 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 december 2022

Besluit

De nota Positieve Gezondheid & Sport Oldambt 2023-2026 vast te stellen.

Winschoten, 1 februari 2023

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Datum raadsvergadering

1 februari 2023

Onderwerp

Nota positieve gezondheid en sport 2023-2026

Agendapunt

Zaaknummer

82131-2022

Positieve Gezondheid

Sport Oldambt

2023-2026

Samenvatting

De huidige landelijk gezondheidsnota 'Gezondheid breed op de agenda' geeft met wettelijke kaders, trends en ontwikkelingen, zoals het Integraal Zorg Akkoord (IZA), richting aan onze 'Nota Positieve Gezondheid & Sport Oldambt 2023-2026'.

In deze gezondheidsnota gaan we uit van het concept Positieve Gezondheid. Dit concept biedt een brede blik op gezondheid waarin fysieke gezondheid, veerkracht en eigen regie van inwoners samengaan. We gunnen alle inwoners een lang leven, maar vooral ook een leven dat zo lang mogelijk in goede gezondheid verloopt. We willen inwoners stimuleren tot een gezonde leefstijl en hen, waar nodig, ondersteunen om veerkrachtig met problemen om te gaan. Daarbij is in beginsel niet elke hulpvraag een probleem, want moeilijkheden horen bij het leven. Het is daarom belangrijk dat inwoners over instrumenten beschikken waarmee zij zelf regie kunnen nemen over hun gezondheid en hun veerkracht.

De landelijke gezondheidsnota vraagt aandacht voor vier gezondheidsvraagstukken:

1. Gezondheid in de sociale en fysieke leefomgeving.
2. Gezondheidsachterstanden verkleinen.
3. Druk op het dagelijks leven bij jongeren en jongvolwassenen.
4. Vitaal ouder worden.

Het Integraal zorgakkoord zet in op toegankelijke, goede en betaalbare zorg. Omdat deze vraagstukken in Oldambt ook relevant zijn, willen we deze aanpakken met de volgende speerpunten:

1. Integrale preventieve aanpak.
2. Sport als middel om aanpalend beleid te realiseren.
3. Voorliggend waar mogelijk:
Voor veelvoorkomende problemen hebben we goed beschikbare (voorliggende) voorzieningen.
We verkennen de samenhang tussen positieve gezondheid, het regenboogmodel en de zelfredzaamheidsmatrix om zo beleid en uitvoering dichter bij elkaar te brengen.
4. Samenwerken met interne en externe partners.

Vanuit het Rijk wordt actief gestuurd op preventief beleid om deze vier vraagstukken aan te pakken. Vanaf 2023 is sprake van een brede SPUK-regeling (specifieke uitkering) die alle preventieve inzet bundelt. De gemeente moet daarvoor een integraal preventieplan opstellen dat mede het uitvoeringsplan vormt van dit gezondheid- en sportbeleid. Daarbij verbinden we bestaande landelijke en lokale programma's, zoals het Preventieakkoord, Sportakkoord, OKO (opgroeien in kansrijke omgeving), Kansrijke Start, Omgevingsvisie en GIDS.

Deze nota combineert gezondheidsbeleid en sport. Dit zijn twee samenhangende beleidsterreinen. Immers de invloed van bewegen en sport op gezondheid en de verbinding tussen sport en gezondheid is onmiskenbaar groot. Bewegen en sport zijn instrumenten om de gezondheid van onze inwoners te verbeteren; niet alleen op het gebied van leefstijl, maar ook vanwege sociale ontmoeting en mentaal welbevinden.

We willen bewegen en sport in de komende jaren gericht inzetten op het snijvlak van gezondheid, leefbaarheid en de andere grote wetten in het sociaal domein. We zetten in op een sterke en vitale sportinfrastructuur zodat inwoners van de gemeente Oldambt worden voorzien in hun sport-, beweeg- en ontmoetbehoefte. Met de term sportinfrastructuur bedoelen we het netwerk van beweeg- en sportaanbieders dat in deze behoeften voorziet.

Door de beweeg- en sportsector in te zetten als voorliggende voorziening dragen we bij aan het betaalbaar houden van de zorg en bieden we onze inwoners in alle leeftijden een integraal programma gezondheidsbevordering en gezondheidsondersteuning.

Dit kunnen we niet alleen; hiervoor is integraal, intern en extern, samenwerken nodig.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
1. Inleiding	5
1.1 Wettelijk kader	5
1.2 Landelijk kader	6
1.3 Lokaal kader	7
2. Situatie Oldambt en vooruitblik	9
2.1 Huidige gezondheidssituatie inwoners	9
2.2 Preventie en Brede-SPUK	10
3. Integraal gezondheidsbeleid	11
3.1 Wat willen we bereiken?	11
3.2 Speerpunten en uitvoering	10
3.2.1 Integrale preventieve aanpak: de brede-SPUK	10
3.2.2 De visie op sport	12
3.2.3 Voorliggend als het kan.....	14
3.2.3 Samenwerken met interne en externe partners.....	15
Bijlage 1	19
Terugblik	
beleidsperiode 2017-2020	
Corona	
Bijlage 2	21
Wettelijke taken gemeente vanuit Wet Publieke Gezondheid	

1. Inleiding

De nota Positieve Gezondheid 2023-2026 is opgesteld binnen de kaders die wet- en regelgeving, landelijke én lokale overheid stellen aan het gezondheidsbeleid van de gemeente. Dit hoofdstuk beschrijft deze kaders en de samenhang met het Integraal Zorgakkoord worden in dit hoofdstuk omschreven. In hoofdstuk twee kijken we naar de Oldambtster situatie en leggen we deze naast de Brede-SPUK voor preventie. In hoofdstuk drie brengen we alles bij elkaar en schetsen we het lokale gezondheidsbeleid voor de komende jaren.

1.1 Wettelijk kader

Gemeenten hebben wettelijke taken op het gebied van gezondheid en preventie. Deze taken staan in verschillende wetten: Wet publieke gezondheid (Wpg), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet (JW), Wet langdurige zorg (Wlz) en per 1 juli 2023 de omgevingswet.

- De Wpg regelt het lokale gezondheidsbeleid, de jeugdgezondheidszorg, ouderengezondheidszorg, infectieziektenbestrijding en gezondheidsbevordering. Het college heeft hierin als taak om de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg te bevorderen en af te stemmen met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongelukken en rampen. Ook heeft het college de taak om gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen te bewaken en bij te dragen aan de opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's. Een aantal taken is bij wet verplicht ondergebracht bij de GGD.
- De Wmo heeft als doel om het mogelijk te maken dat mensen kunnen meedoen en zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Gemeenten ondersteunen hier op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang.
- De Jeugdwet beschrijft de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.
- De Wlz regelt zware, intensieve zorg voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap en mensen met een psychische aandoening.
- Op 1 juli 2023 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Gemeenten zijn met de Omgevingswet verplicht om een integrale visie op de leefomgeving vast te stellen. Dat moet leiden tot een verbeterde verbinding tussen het ruimtelijke en het sociale domein. Positieve Gezondheid gaat dus deel uitmaken van die visie.

Bovenstaande wetten maken samen een sluitende keten mogelijk van zorg, hulp en preventie voor diverse doelgroepen.

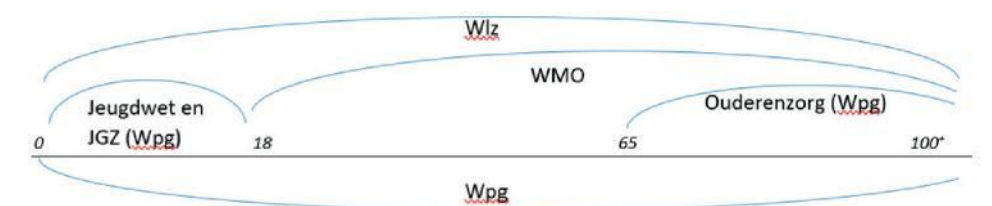

Fig. 2. Tijdlijn leeftijd gekoppeld aan wetten

2. Situatie Oldambt en vooruitblik

In dit hoofdstuk bekijken we de gezondheidssituatie van inwoners in Oldambt in relatie tot de vier gezondheidsvraagstukken uit de landelijke nota. Daarbij gebruiken we cijfers uit de GGD Gezondheidsmonitor. Verder blikken we vooruit op de brede SPUK-regeling, welke tot 2026 het middel is om preventie integraal aan te pakken.

2.1 Huidige gezondheidssituatie inwoners

Gezondheidsachterstanden verkleinen

In de gemeente Oldambt wonen veel mensen met een laag inkomen en een lage opleiding (lage sociaaleconomische status, SES). Het is bekend dat mensen met een lage SES gemiddeld 7 jaar korter leven waarvan 19 jaar in minder goede gezondheid dan hoger opgeleiden. De gemiddelde leeftijd waarop mensen overlijden is 80 jaar (mannen 79 jaar, vrouwen 82,5 jaar). Als we daar 'die' 19 jaar aftrekken betekent dit, dat inwoners met een lage SES gemiddeld vanaf hun zestigste een minder goede gezondheid ervaren. Voor hen betekent dit een verlies van kwaliteit van leven. Voor de gemeente Oldambt betekent dit meer mensen een beroep doen op de gezondheidszorg en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). In ons beleid is inzet op gezondheidsbevordering voor deze groep inwoners van belang.

Gezondheid inwoners Oldambt

Algemeen geldt dat 56 procent van de volwassen inwoners in Oldambt 1 of meer chronische aandoeningen hebben. Hiermee staan we landelijk gezien helaas in de top van Nederland. Tevens geeft 31 procent onze inwoners aan geen goede ervaren gezondheid en/of gezondheidsbeleving te hebben. Dit percentage is sinds 2012 stijgende. Steeds meer van onze inwoners ervaren hun gezondheid als 'niet goed'. Diezelfde trend zien we bij onze jongeren, al ligt het percentage daar (nog) wel iets lager. Het is dus zaak om in de periode van deze gezondheidsnota (2023-2026) te werken aan het verminderen van de gezondheidsachterstanden bij onze inwoners.

Druk op het dagelijks leven bij jongeren en jongvolwassenen

Voor jongeren geldt dat de druk op het dagelijks leven bij hen en jongvolwassenen is toegenomen. 40 Procent van de jongeren in Oldambt voelt zich (zeer) vaak gestrest, en ook 42 procent van de volwassenen heeft een verhoogd risico op angst- of depressiestoornissen. Corona en de ontwikkelingen op het gebied van prijsstijgingen brengen voor een hele grote groep inwoners spanningen mee. Het is nodig om samen te werken met andere beleidsterreinen om oorzaken aan te pakken en hier preventief beleid te voeren. Zo is in het actieplan voorliggend veld en de uitvoeringsagenda jeugd veel aandacht voor mentale druk en voor de volwassenen is de samenwerking met SWO (Sociaal Werk Oldambt) in het programma 'Sowieso' en de taskforce voorliggend veld.

Vitaal ouder worden

De gemeente Oldambt is een van de meest vergrijsde gemeenten in Nederland. Cijfers laten zien dat dit de komende jaren verder toeneemt. Het aantal 65-plussers in de gemeente groeit richting 2026 met 8 procent en volgens de bevolkingsprognose zet deze groei tot ongeveer 2040. De verwachting is dat meer dan 30 procent van de bevolking van gemeente Oldambt in 2040 ouder is dan 65 jaar. De totale groei

ten opzichte van 2022 is dan bijna 20 procent. Deze 'grijze druk' zorgt ervoor dat dat de (financiële) druk op de beroepsbevolking groter wordt. Voor gemeente Oldambt betekent dit dat de verwachte uitgaven voor de Wmo fors toenemen. Daarom is het vitaliseren van (aanstaande) ouderen een opgave die binnen Oldambt veel aandacht nodig heeft. Hiervoor zien we een grote rol voor bewegen en sport als middel op het snijvlak van Wmo en gezondheidsbeleid.

Gezondheid in de sociale en fysieke leefomgeving

Als we kijken naar de sociale en fysieke leefomgeving van onze inwoners geeft 20 procent van de volwassenen aan dat de eigen woonomgeving de afgelopen jaren achteruit is gegaan. Tevens geeft 51 procent van de inwoners aan zich matig tot (zeer) ernstig eenzaam te voelen. Deze cijfers laten zien dat ook in Oldambt gezondheid in de sociale en fysieke leefomgeving een plaats van aandacht verdient in de omgevingsvisie.

Conclusies lokale situatie

Bovengenoemde cijfers, trends en ontwikkelingen tonen een beeld van kwetsbaarheid. Dit is precies de samenhang die het model positieve gezondheid laat zien. Wie laag scoort op één van de pijlers, loopt groot risico om ook op andere pijlers laag te scoren. Om gezondheid van inwoners te verbeteren moeten we kijken met en brede blik. Health In All Policies of wel integraal beleid!

2.2 Preventie en brede-SPUK

De roep om preventie klinkt al meerdere jaren vanuit de gezondheidszorg. Hieraan wordt nu gevolg gegeven met het Integraal Zorgakkoord (IZA) én het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het IZA focust op de zorg. In het GALA maken het rijk, gemeenten en verzekeraars afspraken over preventie, versterking van de sociale basis, en sport & bewegen. Dit akkoord richt zich op preventie. Beide akkoorden leiden tot bindende afspraken tussen zorg en overheid. Gemeenten krijgen daarmee expliciet taken op het verkleinen van gezondheidsachterstanden, leefstijlbevordering en het versterken van de sociale basis van alle inwoners. Deze akkoorden zijn basis voor een veranderende financieringsstroom. Deze worden gebundeld in de Brede SPUK-regeling 'bewegen en preventie'. Voor gemeente Oldambt betekent dit dat we lokaal onze activiteiten op het gebied van preventie in een overkoepelend en integraal plan van aanpak samenbrengen en regionaal hierover afstemmen en samenwerken. Mede op basis van dit preventieplan geven we vervolgens uitvoering aan de uitgangspunten van deze gezondheidsnota.

Samenwerking

In Oldambt is in de afgelopen periode met lokale organisaties uit de sport, onderwijs, zorg en welzijn zowel een Oldambtster Preventieakkoord, als Sportakkoord opgezet. In deze akkoorden slaan we de handen ineen om meer te bewegen en het roken, alcohol- en middelengebruik en overgewicht onder jongeren tegen te gaan. Regionaal is de samenwerking met andere gemeenten en zorgpartijen vormgegeven in overlegstructuren zoals het Preventie Overleg Groningen (POG) en de Menzis Regiotafel. Binnen deze structuren is op 8 december 2022 de regiovisie 'Gezonde Groningers, Gezonde Zorg' vastgesteld. Deze visie is de eerste stap naar de regionale aanpak op preventie. Lokaal & regionaal weten we elkaars belangen en verwachtingen. Samen staan we voor de uitdaging om plannen en intenties naar acties te vertalen.

3. Integraal gezondheidsbeleid

De kaders van wet- en regelgeving, landelijke gezondheidsnota, het coalitieakkoord van de gemeente Oldambt én de huidige lokale situatie op het gebied van gezondheid onderstrepen het belang van integraal gezondheidsbeleid. In dit hoofdstuk leggen we uit wat we willen bereiken en hoe we dat gaan doen.

3.1 Wat willen we bereiken?

Wie een goede gezondheid heeft, heeft meer kansen in het leven. Kans op een goede toekomst, kans om oud te worden en ook kans op een lang leven in goede gezondheid. Dit gunnen wij onze inwoners. Een gezond leven is een gelukkig(er) leven.

Met de nota positieve gezondheid Oldambt 2023-2026 willen we bereiken dat inwoners mentaal en fysiek gezonder worden. Concreet willen we dat meer inwoners voldoen aan de beweegnorm, dat overgewicht in Oldambt afneemt en dat minder jongeren stress ervaren.

En we zetten daarbij in op de volgende speerpunten:

1. Integrale preventieve aanpak.
2. Sport als middel om aanpalend beleid te realiseren.
3. Voorliggend als het kan, specialistisch als het moet:
 - a. Voor veelvoorkomende problemen hebben we goed beschikbare (voorliggende) voorzieningen
 - b. We verkennen de samenhang tussen positieve gezondheid, het regenboogmodel en de zelfredzaamheidsmatrix om zo beleid en uitvoering dichter bij elkaar te brengen.
4. Samenwerken met interne en externe partners.

3.2 Speerpunten en uitvoering

3.2.1 Integrale preventieve aanpak: de Brede-SPUK

In 2023 worden verschillende regelingen ten behoeve gezondheidsbevordering, sport- en beweegstimulering, het verkleinen van gezondheidsachterstanden, bevordering van cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis gebundeld in een brede specifieke uitkering (SPUK). Hierdoor worden we als gemeente gedwongen om meer samenhang tussen de verschillende onderdelen aan te brengen en na te denken over een integrale en preventieve aanpak op gezondheid.

Passend bij de ambitie van dit beleid zien we deze SPUK als kans om een doorlopende levenslijn op leefstijl te ontwikkelen. De focus die in de lokale akkoorden op jeugd ligt, verbreden we nu naar alle leeftijden en alle BRAVO-factoren (bewegen, roken, alcohol, voeding en ontspanning). We bundelen onze inzet op preventie; van het organiseren van een kansrijke start voor kinderen of mensen die gebruik maken van een gemeentelijke uitkering actief laten zijn bij onze sportverenigingen tot het vitaliseren van ouderen. Het integraal preventieplan richt op het verbeteren van de positieve gezondheid en actieve sport- en beweegdeelname van de Oldambtster inwoners.

Uitvoering

Preventieplan

De Brede SPUK-regeling 'Bewegen en preventie' wordt begin 2023 bekend gemaakt en kan vanaf januari 2023 worden aangevraagd. In september 2023 dient het uitvoeringsplan gezondheid en preventie gereed te zijn. In dit preventieplan schetsen we een doorlopende preventieve levenslijn. Daarbij zetten we in op de meest voorkomende problemen of risico's én gedraggerelateerde leefstijlfactoren. (BRAVO, bewegen, roken, alcohol, **voeding en ontspanning**). Dit doen we samen met collega's op andere beleidsterreinen en maatschappelijke partners en benutten we stukken die er al zijn.

Zo bieden bijvoorbeeld het actieplan 'Voorliggend veld jeugd' en het preventieakkoord al een heleboel handvaten. Deze zijn beide gericht op jeugd, maar deze lijn trekken we door naar alle leeftijdsgroepen.

Gezondheid in de omgevingsvisie

Een van de belangrijkste doelen die de Omgevingswet stelt is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving. Dit sluit aan op de taak van het college om gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen te bewaken. We maken expliciet de koppeling tussen gezondheid en ruimtelijke ontwikkeling. Denk hierbij aan het begrenzen van fastfoodaanbod in Oldambt. Via de 'werkgroep omgevingsvisie' positioneren we maatschappelijke aspecten als leefstijl en gezondheidsbevordering in de omgevingsvisie.

3.2.2 De visie op bewegen en sport

Met de inzet op preventie willen we een transitie van zorg naar gezondheid bewerkstelligen. In de Oldambtster visie op bewegen en sport zien we deze als instrumenten om de gezondheid van onze inwoners te verbeteren, maar ook als middel om op allerlei andere beleidsterreinen winst te boeken. Denk daarbij aan het bijdragen aan leefbaarheid in de wijken en dorpen, terugdringen van kansenongelijkheid of het inzetten van sport- en beweegaanbieders als voorliggende voorziening in Wmo- of Jeugdbeleid.

Bewegen en sport kan op alle zes dimensies van Positieve Gezondheid een grote verbeterende impact hebben. Het sociale aspect van bewegen en sporten in groepsverband, zoals bij een vereniging, versterkt deze impact. Dit maakt dat bewegen en sporten in groepsverband een voorliggende voorziening is die benut kan worden. In dat voorliggend veld is de beweeg- en sportsector een krachtig en betaalbaar instrument in het Regenboogmodel.

De sportinfrastructuur in Nederland en ook in Oldambt kenmerkt zich door een unieke verenigingsstructuur. Om voor alle inwoners passend voorliggend beweeg- en sportaanbod te organiseren, ondersteunend aan de drie grote wetten, is een sterke en vitale sportinfrastructuur nodig. Door deze te versterken, versterken we ook de leefbaarheid en saamhorigheid. Met de term sportinfrastructuur bedoelen we hier **een netwerk van beweeg en sportaanbieders dat voorziet in de beweeg- en ontmoetbehoefte van inwoners**. Dat vereist niet persé sportaccommodaties; ook de openbare ruimte kan daar een rol in spelen.

Het beleid op bewegen en sport focust op het realiseren van de vitale, sterke sportinfrastructuur. Door verenigingen en andere sport- en beweegaanbieders te versterken, kunnen zij bijdragen in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Op die manier kan de uitvoering van het beleid in de toekomst belegd worden bij de lokale sportinfrastructuur met ondersteuning van professionals. De inzet van buurtsportcoaches, welzijnscoaches en de gezondheidscoach leidt inwoners naar de sportinfrastructuur die passend aanbod heeft. Een belangrijk aspect is dat een inwoner in een sportomgeving zich geen patiënt voelt, maar juist de regie naar zich toe trekt. Los daarvan zorgt een sterke sportinfrastructuur, met gezonde verenigingen die beschikken over goed opgeleid vrijwillig kader ervoor dat inwoners langer blijven bewegen en sporten.

De sportinfrastructuur kenmerkt zich door een hoge dichtheid in Winschoten en een lage dichtheid in de dorpen. De mogelijkheid tot bewegen en sporten is overal gewenst, omdat we weten dat de reisbereidheid beperkt is⁵. Het versterken van de sportinfrastructuur richt zich daarom ook op de bereikbaarheid en toegankelijkheid van bewegen en sporten. We streven naar beweeg en sportaanbod in alle dorpen en kernen van de gemeente Oldambt.

Bewegen en sporten is hét middel om gezondheid in alle aspecten te verbeteren. Dit vereist een sterke sportinfrastructuur die voorziet in de behoefte van - en uitnodigend is voor - onze inwoners.

Uitvoering

Vitaliseren van de beweeg- en sportinfrastructuur

Om sport als middel in te kunnen zetten, doorlopen we een aantal stappen. Allereerst inventariseren we op welke vlakken de Oldambtster sportsector moeilijkheden ervaart. Zo ontstaat een duidelijk beeld van sport- en beweegaanbieders die direct ingezet kunnen worden als maatschappelijk partner en aanbieders waarbij nog versterking nodig is om ze daar ook klaar voor te stomen.

Ten tweede ondernemen we actie om de lokale infrastructuur te vitaliseren. Oldambt kent sportaanbieders die het zwaarder hebben, het gevolg daarvan is dat deze partijen erg naar binnen gericht zijn om hun eigen problematiek op te lossen. Voor dit segment van de sportinfrastructuur is meer versterking nodig. Op welke vlakken dat is, zal blijken uit de inventarisatie. Tenslotte stimuleren we verenigingen en andere beweeg- en sportaanbieders die als krachtig beschouwd kunnen worden om hun maatschappelijke rol in te vullen.

Verbinding sport en zorg

De vergrijzing in Oldambt leidt tot de prognose dat 30% van de inwoners in 2040 ouder is dan 65 jaar. We willen voorkomen dat deze groep door een ongezonde leefstijl de uitgaven op WMO onbeheersbaar maakt. Samen met de sportinfrastructuur ontwikkelen we passend beweegaanbod voor deze doelgroep. Gelijktijdig leiden we inwoners daarnaartoe, te beginnen met deelnemers aan de GLI. Dit doen we vanuit het Oldambtster Sportakkoord middels inzet van een Gezondheidscoach. Deze geeft invulling aan de Sportakkoord-ambitie om een betere verbinding tussen de sport- en zorgsector te realiseren.

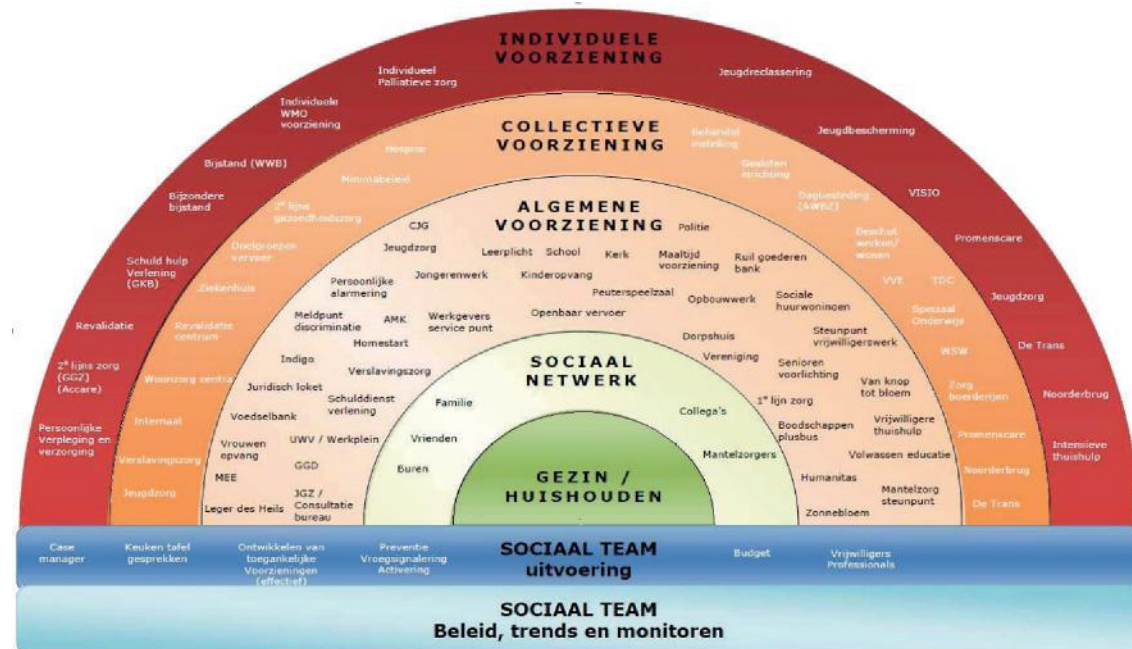
Stimulerende communicatie

In alle communicatie rondom bewegen en sport proberen we inwoners én partners te enthousiasmeren om een actieve rol te pakken. Daarbij wordt uitgegaan van een positieve benadering en veel zichtbaarheid van alle mogelijkheden die er rondom sport en bewegen zijn. Concreet wordt er een aparte website voor de sport gerealiseerd, zorgen we voor een duidelijke doorverwijsstructuur vanuit de zorg en van het zwemdiploma naar de sportvereniging.

3.2.3 Voorliggend als het kan

a. Voor veelvoorkomende problemen hebben we goed beschikbare (voorliggende) voorzieningen

Gemeente Oldambt gebruikt het regenboogmodel. Hierin staat een inwoner of gezin centraal en daaromheen staan in verschillende lagen de instrumenten en vormen van hulp die een inwoner kan inzetten om gezond en gelukkig te leven. Een zelfredzame inwoner vindt daarvoor voldoende mogelijkheden in de eerste lagen: zijn sociale netwerk, de voor iedereen toegankelijke preventieve zorg en de eerstelijnszorg. Zelfredzaamheid is het vermogen van mensen om zichzelf te redden op alle levensterreinen met zo min mogelijk professionele ondersteuning en zorg.⁶

Door inwoners vroegtijdig bij te staan bij hun problemen, kunnen deze in de binnenste cirkels worden geholpen met lagere uitgaven tot gevolg. De gemeente Oldambt gebruikt het regenboogmodel in het Jeugdbeleid om goede, passende en betaalbare alternatieven voor de dure hulp te ontwikkelen of toegankelijk te maken. Deze algemene voorzieningen bevinden zich in de middelste boog. Soms bestaan deze algemene voorzieningen al, maar zijn ze onvoldoende bekend. Soms zijn er ook nog geen voorzieningen in het aanbod en loont het om te kijken of dit ontwikkeld kan worden. Het nog op te stellen preventieplan richt zich op deze laag en ontwikkelt hierin de preventieve levenslijn. In de groene binnenringen waarin het gezin en het sociale netwerk zich bevinden, kan een inwoner dan zelf het verschil maken met een gezonde leefstijl, betekenisvol bijdragen, meedoen en een goede mentale gezondheid.

b. Samenhang tussen Positieve Gezondheid, het regenboogmodel en de Zelfredzaamheidsmatrix

Positieve Gezondheid

Positieve gezondheid is een concept waarbij gezondheid meer is dan niet-ziek zijn. Dit concept heeft oog voor het fysiek, geestelijk en sociaal welbevinden en de kwaliteit van leven. Gezondheid wordt onderverdeeld in zes pijlers, gevisualiseerd in het spinnenweb.

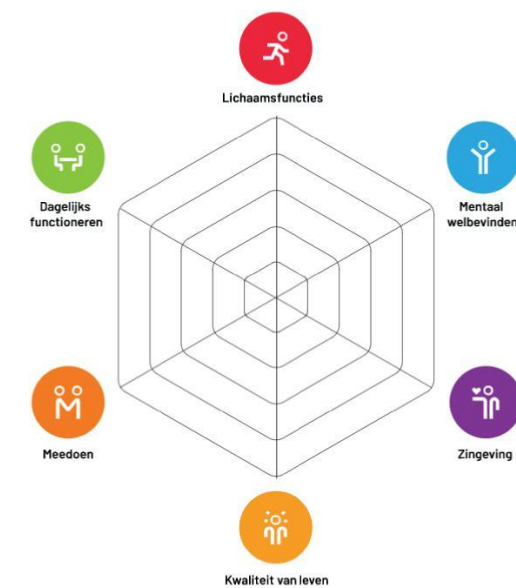

Fig. 1. Model Machteld Huber, Positieve gezondheid

Binnen deze pijlers, die nauw met elkaar in verbinding staan, vinden we veel beleidsterreinen terug uit het sociaal en ruimtelijk domein. Die hebben daardoor allemaal een plek binnen het concept van positieve gezondheid. Daarnaast is opvallend dat positieve gezondheid nauwelijks professionele zorg verwoordt, maar juist veel aspecten die in eigen beïnvloedingssfeer liggen. Daardoor is dit model geschikt om integraal beleid te maken op het vergroten van de veerkracht en gezondheid van onze inwoners.

In de uitvoeringsteams van maatschappelijke zaken gebruikt de gemeente Oldambt de Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM). Dit model gaat uit van tien leefgebieden en is gangbaar in de zorg. Hoewel de leefgebieden overeenkomsten hebben met de zes pijlers van positieve gezondheid zijn ze niet inwisselbaar.

Aanvullend op de zelfredzaamheidsmatrix kan Positieve Gezondheid een geschikt instrument zijn

voor gespreksvoering. Het geeft de inwoner namelijk zelfinzicht, motivatie en de mogelijkheid tot eigen regie. Met behulp van een vragenlijst, ziet een inwoner in één oogopslag in het spinnenwebdiagram op welke pijlers van gezondheid hij of zij kwetsbaar of juist heel gezond is. Het leidt tot een gesprek met de professional over de oorzaak van problemen, over oplossingen die in eigen bereik liggen en oplossingen waar mogelijk hulp voor nodig is. Hierdoor wordt vaker de juiste ondersteuning ingezet. Een inwoner kan aangeven wat voor hem echt belangrijk is. Hierdoor is de motivatie groter om hier zelf aan bij te dragen. Het is een manier om in een ondersteuningstraject eigen participatie van de inwoner mogelijk te maken.

De oplossingen die in eigen bereik liggen, bevinden zich in de binnenringen van het regenboogmodel; de ringen waarin zelfzorg- en leefstijlvoorzieningen zitten. Een inwoner kan zo meehelpen in het zo voorliggend mogelijk aanpakken van de hulpvraag. Het model kan naast de Zelfredzaamheidsmatrix gebruikt worden ter bevordering van het nemen van eigen regie op een gezonde leefstijl.

Uitvoering

De komende jaren willen samen met uitvoeringsteams en samenwerkingspartners verkennen wat de meerwaarde is van positieve gezondheid als gesprekstoel worden gebruikt.

Door ook het regenboogmodel erin te betrekken, kan dan de uitkomst van het gesprek leiden tot het betaalbaar aanpakken van oorzaken van problemen.

Dit vergt een intern- en extern traject met verkenning van kansen, draagvlak, werkwijzen en knelpunten.

3.2.4 Samenwerken met interne en externe partners

In de vorige paragraaf werden naast de uitvoeringsteams onze samenwerkingspartners genoemd. Gemeente Oldambt werkt samen met maatschappelijke partners die elk vanuit hun eigen specialisme bijdragen aan de gezondheidsbevordering en -ondersteuning. We hebben hen nodig om samen de vertaalslag te maken van zorg naar preventie en naar voorliggend als het kan.

De ondersteuningsvraag van inwoners dreigt in de komende jaren groter te worden. De beschikbaarheid van werknemers staat in alle sectoren onder druk. We moeten met minder mensen de ondersteuningsvraag beantwoorden. Dit lukt alleen als we het samen een sluitende aanpak kunnen vormgeven.

Uitvoering

We betrekken interne en externe partners bij het opstellen van het preventieplan om samen de levenslijn voorliggend en zo goed mogelijk sluitend te laten zijn. We houden hen aangehaakt bij het door ontwikkelen van de samenhang in de modellen.

Bijlagen

Bijlage 1: Terugblik

Met de eerste Nota Positieve Gezondheid in 2017 heeft gezondheid gaandeweg de afgelopen beleidsperiode een steeds hogere plek op de maatschappelijke agenda gekregen. Tevens hadden we in diezelfde periode te maken met corona en alle gevolgen van dien, onder meer voor de gezondheid van onze inwoners. Middels deze terugblik wordt geschetst waar de afgelopen jaren op is ingezet, wat er daadwerkelijk is gedaan én wat de impact van corona op de samenleving is geweest.

Beleidsperiode 2017-2020

In 2017 is in gemeente Oldambt een eerste nota Positieve Gezondheid vastgesteld. Dit toen nog nieuwe gedachtengoed is anno 2023 goed ingebed in de landelijke gezondheidsbenadering en vormt de basis voor het landelijke gezondheidsbeleid. Ook lokaal sluit de brede benadering van gezondheid aan bij de vraagstukken die in Oldambt leven en die daarmee integraal benaderd kunnen worden vanuit één verbindend beleid. Niet voor niets is Positieve Gezondheid in het coalitieakkoord 'Zaaien en Oogsten' genoemd als verbindend beleidsinstrument. Met het Gezondheidsbeleid 2017-2020 zette de gemeente in op vijf thema's: Oldambt in beweging, gezonde voeding, sociale cohesie in dorpen en wijken, ouderen langer thuis en een gezonde fysieke leefomgeving.

1. **Oldambt in beweging.** In onze gemeente hebben we ons gezamenlijk ingezet om mensen mogelijkheden tot voldoende bewegen te bieden. Samen met sportverenigingen, Huis voor de Sport Groningen en Sociaal Werk Oldambt (SWO) zijn er activiteiten geweest om inwoners in alle leeftijden te stimuleren om te bewegen. Buurtsportcoaches zijn voornamelijk ingezet in het onderwijs. Zij verzorgden voor de jongste inwoners het Nijntje beweegdiploma. Daarnaast is het naschools sportaanbod georganiseerd in nauwe samenwerking met de verenigingen.
2. **Aanbod gezonde voeding.** Er viel winst te behalen op gezonde voeding voor mensen in de Oldambtster samenleving. In de gemeente streefden we naar een toegankelijkheidsverhoging van het aanbod, zodat dit mensen stimuleerde bewust gezond te eten. Sinds 2019 is de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) opgenomen in de basiszorgverzekering. In dat jaar startte de gemeente Oldambt met een proef om inwoners met een laag inkomen te stimuleren om hieraan deel te nemen. Ondanks dat corona de effecten voor de deelnemers remde, leverde deze proef een positief resultaat op. Er zijn in Oldambt inmiddels verschillende aanbieders die in gezamenlijkheid de GLI kunnen aanbieden. Huisartsen verwijzen vaker door en er is toenemende bekendheid onder inwoners. Tot slot is er in Oldambt een actieve samenwerking ontstaan tussen diëtisten en fysiotherapeuten. Vanuit het sportakkoord wordt hierop ingespeeld door ook de sportaanbieders hieraan te verbinden.
3. **Sociale cohesie in dorpen en wijken.** De verwachting was dat eigenwaarde, zelfregie en voldoende toekomstperspectief voor inwoners zouden toenemen wanneer ze deel konden nemen aan activiteiten op sociaal- en maatschappelijk vlak. Hierdoor wilden we ontmoetingen tussen mensen stimuleren om eenzaamheid tegen

te gaan. Het welzijnswerk van gemeente Oldambt, SWO, speelde hierbij een belangrijke rol. SWO voerde van 2017 tot 2020 activiteiten uit in dorpen en wijken op het gebied van ouderenwerk, jongerenwerk, eenzaamheidsbestrijding, mantelzorgondersteuning, bewegen en lotgenotencontact.

Ook de buurtsportcoaches van Huis voor de Sport hadden bij de sociale cohesie in dorpen en wijken een rol. Zij werken sinds 2019 gebiedsgericht, waardoor zij per gebied in contact staan met de gebiedsregisseur en kunnen inspelen op vragen op het gebied van sportieve omgeving en activiteiten. Ook ondersteunen zij de verenigingen per gebied. Waar mogelijk en relevant, is de lokale samenwerking tussen verenigingen gestimuleerd.

4. **Ouderen langer thuis.** In Oldambt is met behulp van een beweegcoach getracht om passend bij de vraag vanuit ouderen beweegaanbod te organiseren. Dit resulteerde in beweegaanbod vanuit het Ommelander Ziekenhuis Groningen in Scheemda waarin ouderen vanuit de zorg gestimuleerd werden om met laagdrempelig bewegen langer gezond te blijven. Stimulering van laagdrempelig preventief bewegen is vervolgens vanuit het sportakkoord gestart. Met verenigingen en leefstijlcoaches hebben we ons ingezet om ouderen en inwoners met gezondheid gerelateerde klachten laagdrempelig te laten bewegen.
5. **Gezonde fysieke omgeving.** Gezondheid in de leefomgeving heeft in de afgelopen beleidsperiode vaker aandacht gekregen. In Oldambt zijn op enkele plekken beweegtuinen aangelegd. Dit is veelal op verzoek van betrokken inwoners geweest en met behulp van dorpsverenigingen, de gebiedsregisseur en de gebiedsbuurtsportcoach vormgegeven. Ook in de plannen voor de binnenstad van Winschoten is veel informatie van inwoners opgehaald op het gebied van gezondheid en bewegen. Binnen de omgevingsvisie moet de rol van gezondheid nog concreter worden gemaakt.

Corona

Naast de inzet op de speerpunten hierboven zijn er ook ontwikkelingen geweest die bij het opstellen van de vorige nota niet waren voorzien. De coronapandemie had sinds begin 2020 invloed op het aanbod en de uitvoering van activiteiten. Met name in het eerste coronajaar is de voortgang van initiatieven vertraagd of gingen activiteiten helemaal niet door vanwege de coronamaatregelen. De gezondheid werd door corona (landelijk) verslechterd bij de mensen. Corona heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat er aandacht moet zijn voor een gezonde leefstijl en mentale gezondheid bij inwoners. Uit verschillende studies blijkt dat met name voor jongeren de coronacrisis een negatieve invloed heeft gehad op de fysieke en mentale gezondheid en ontwikkeling. Veel jongeren zijn minder gaan bewegen, ongezond gaan eten en hadden vaker last van klachten als depressie, angsten en eenzaamheid. Corona heeft duidelijk gemaakt dat er meer blijvende aandacht nodig is voor preventie om gezondheidsproblemen te voorkomen en onze jeugd veerkrachtig te maken en houden”.⁷

<https://www.rivm.nl/publicaties/gevolgen-coronapandemie-voor-de-gezondheid-en-welzijn-van-de-jeugd>

Bijlage 2: Wettelijke taken gemeente vanuit Wet Publieke Gezondheid (WPG)

Wettelijke taken

In de WPG zijn de taken van de individuele gemeenten rondom publieke gezondheid vastgelegd. Daarnaast zijn er taken of onderdelen van taken die de gemeente mag overlaten aan andere partijen dan de GGD (artikel 2, lid 2h en artikel 5, lid 2a tot en met 2d).

Algemene taken (artikel 2, WPG)

1. Bevorderen totstandkoming en continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
2. Ter uitvoering van de taak bij lid 1, zorgdragen voor:
 - a. Inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking.
 - b. Elke vier jaar voorafgaand aan de opstelling van de nota 'Gemeentelijke Gezondheidsbeleid' verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie.
 - c. Bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.
 - d. Bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's (inclusief programma's voor de gezondheidsbevordering).
 - e. Bevorderen medische milieukundige zorg.
 - f. Bevorderen technische hygiënezorg.
 - g. Bevorderen van psychosociale hulp bij rampen.
 - h. Geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders.

Jeugdgezondheidszorg (art. 5, WPG)

1. Uitvoering jeugdgezondheidszorg.
2. Ter uitvoering van de taak bij lid 1, zorgdragen voor:
 - a. Systematisch volgen en signaleren van ontwikkelingen in gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren.
 - b. Ramen behoeften aan zorg.
 - c. Vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, met uitzondering van het perinatale onderzoek op phenylketonurie (PKU), congenitale hypothyroïdie (CHT) en adrenogenitaal syndroom (AGS) en het aanbieden van vaccinaties voorkomend uit het Rijksvaccinatieprogramma.
 - d. Geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding.
 - e. Formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Ouderengezondheidszorg (art. 5a, WPG)

1. Uitvoering ouderengezondheidszorg.
2. Ter uitvoering van de taak bij lid 1, zorgdragen voor:
 - Systematisch volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheid bevorderende en -bedreigende factoren.
 - Ramen behoeften aan zorg.
 - Vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen als co morbiditeit.
 - Geven voorlichting, advies, instructie en begeleiding.
 - Formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Infectieziektenbestrijding (art. 6, WPG)

1. Zorgdragen voor uitvoering algemene infectieziektebestrijding. Ter uitvoering hiervan in ieder geval zorgdragen voor:

- Nemen van algemene preventieve maatregelen op dit gebied.
- Bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen, inclusief bron- en contactopsporing.
- Bron- en contactopsporing bij meldingen als bedoeld in de artikelen 21, 22, 25 en 26.
- GGD Groningen is ook verantwoordelijk voor de voorbereiding van deze 4 processen bij de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure (GRIP)-opschaling (Veiligheidsregio). De afspraken over de verantwoordelijkheidsverdeling GHOR/GGD ten tijde van een GRIP-situatie (eventueel tegelijkertijd met opschaling bij GGD Groningen) zijn vastgelegd in het hoofdstuk 'Geneeskundige zorg van het Regionaal Crisisplan'.
- Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS): Het adviseren van de bevolking over risico's, inclusief gezondheidskundig advies over gevaarlijke stoffen, in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen.
- Arts Infectieziektebestrijding: Op basis van de Wet Publieke Gezondheid, artikel 17, moet een arts infectieziektebestrijding beschikbaar zijn voor het geven van advies over infectieziektebestrijding bij een ramp of grootschalige uitbraak. Een ramp of grootschalige uitbraak is een GRIP-situatie en kan ook de Veiligheidsregio overstijgen. De arts infectieziektebestrijding heeft in dit kader dus een bovenregionale functie.
- Samenwerkingsafspraken GGD 'en Drenthe, Friesland en Groningen. De drie noordelijke GGD 'en hebben een samenwerkingsovereenkomst, waarin onder meer staat dat in Noord-Nederland op passende wijze kan worden opgeschaald wanneer dit in een crisis noodzakelijk is. Er kan dan snel en adequaat worden teruggevallen op elkaars expertise en capaciteit.

O g e m e e n t e
O l d a m b t

bijlage

Het Integraal Zorgakkoord: samen werken aan gezonde zorg

De zorg staat onder druk

Goede, toegankelijke en betaalbare zorg. Dat vinden we in Nederland belangrijk. Voor onszelf, voor onze naasten en voor de samenleving als geheel. De zorg staat echter onder druk. Als we niets doen dreigt de zorg vast te lopen. We moeten dus met elkaar aan de slag om de zorg toekomstbestendig te maken. We nemen deze verantwoordelijkheid samen: de zorgsector, de politiek en de maatschappij.

Onze zorgprofessionals zijn kundig, goed opgeleid en gemotiveerd. Maar ze werken onder steeds zwaardere omstandigheden. Dat werd nog eens extra duidelijk tijdens de coronacrisis. De werkdruk is hoog en zorgprofessionals hebben te maken met veel administratieve rompslomp. Ook ervaren ze vaak te weinig autonomie in het dagelijkse werk. Dit leidt tot een relatief hoog ziekteverzuim en zorgprofessionals die vroegtijdig bij hun werkgever vertrekken. Hierdoor nemen de arbeidsmarktkrapte en de werkdruk nog meer toe.

Kortom, toegankelijke, goede en betaalbare zorg vraagt om actie. In het Integraal Zorgakkoord buigen de zorgsector en het kabinet zich over de opgaven en de antwoorden:

- **De toegankelijkheid van de zorg staat onder druk**

De vraag naar zorg blijft stijgen. Er is technisch steeds meer mogelijk. We leven langer en er zijn steeds meer ouderen ten opzichte van het aantal werkenden. Veel ziektes waar je vroeger aan overleed, zijn overgegaan in chronische aandoeningen. Ook neemt het aantal mensen met meerdere aandoeningen toe. Er is nu al een tekort aan mensen in de zorg. We zien deze tekorten bijna overal: bij huisartsen, specialisten en in de geestelijke gezondheidszorg. Maar ook in de wijkverpleging en op de spoedeisende-hulpafdelingen is het gewoonweg te druk. Daarnaast hebben gemeenten grote uitdagingen in het bieden van passende hulp aan kwetsbare mensen. Hierdoor krijgen mensen niet altijd op tijd de zorg die ze nodig hebben. Dit heeft een negatieve invloed op de (ervaren) kwaliteit van leven.

Zorg en ondersteuning zijn bovendien niet voor alle Nederlanders even toegankelijk. Het maakt in het welvarende Nederland nog steeds uit waar je wieg heeft gestaan en waar je woont. Mensen in een kwetsbare sociaaleconomische positie of mensen met een (verstandelijke) beperking hebben vaak te maken met een stapeling van problematiek en kennen niet altijd de weg in ons ingewikkelde zorglandschap. Gezondheid, kwaliteit van leven en levensverwachting zijn daardoor ongelijk verdeeld.

- **De *kwaliteit* van de zorg staat onder druk**

De zorg in Nederland is van hoge kwaliteit. Het aanbod is breed en onze betrokken zorgprofessionals zijn uitstekend gekwalificeerd. Toch dreigen we internationaal gezien naar de middenmoot af te zakken. Niet alle zorg die geleverd wordt is aantoonbaar effectief, wat niet goed is voor de patiënt.

Niet alle problemen vragen om een *medisch* antwoord. Het Nederlandse systeem rondom zorg en ondersteuning is versnipperd. Medische, verpleegkundige en gemeentelijke professionals moeten meer met elkaar samenwerken en hebben wetten en systemen nodig die hen helpen in hun samenwerking. Er is een omslag nodig van 'zorgen voor mensen' naar 'zorgen met mensen'.

- **De *betaalbaarheid* van de zorg staat onder druk**

Als we niet in actie komen verdrievoudigen de zorgkosten tussen nu en 2060. Dat kan niet én dat willen we niet. We hebben als samenleving immers ook nog andere grote opgaven zoals klimaat, wonen, veiligheid en onderwijs. Wel blijven we de komende jaren meer geld aan de zorg besteden. Dat komt onder andere door de toenemende vraag naar zorg en het gebruik van dure medicijnen, bijvoorbeeld bij de behandeling van kanker. De kosten blijven dus stijgen, maar die stijging moet minder snel gaan dan de huidige trend.

Meer geld lost ook niet vanzelf de arbeidstekorten in de zorg op. Op dit moment werkt 1 op de 6 werknemers in Nederland in de zorg. Als we doorgaan zoals nu, zou in 2040 1 op de 4 werknemers in de zorg moeten werken. Dat is niet haalbaar. De krapte op de arbeidsmarkt en de betaalbaarheid van de zorg vragen dus om hervormingen.

Wat zijn de opgaven

Het is onze ambitie om de zorg voor alle Nederlanders toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Wat is hiervoor nodig:

- Zorgen voor gelijke toegang tot zorg, van goede kwaliteit, voor alle groepen in de samenleving. Daarbij houden we rekening met de diversiteit van de bevolking.
- Inzetten op gezondheid en welzijn door middel van preventie en ondersteuning, zodat zorgvragen voorkomen worden of minder zwaar worden. Dit betekent het bevorderen van een gezonde leefstijl en het versterken van de zelfredzaamheid van mensen. Gemeenten en andere niet-medische partijen spelen hierin een essentiële rol.
- Afremmen van medicalisering. Niet bij alle zorgvragen past een medisch antwoord. Zorg *kán* een antwoord zijn, maar ook hulp in het sociale domein, ondersteuning door lotgenoten, beweegaanbod of een combinatie.
- Optimaal inzetten van de beschikbare capaciteit die we hebben, zonder verspilling van tijd, energie en geld.
- Verminderen van administratieve lasten.
- Behouden van de professionals in de zorg. Zorgen voor werkplezier, een veilige werkomgeving en de fysieke en mentale gezondheid van zorgprofessionals. Werken vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen.
- Gegevensuitwisseling als essentiële randvoorwaarde voor goede en veilige zorg.
- Bewezen innovaties snel en effectief verspreiden en zorg die niet (meer) passend is afschalen.

Directie Communicatie

Datum

14 september 2022

- Gericht ondersteunen van (schaarse) zorgmedewerkers door technologische toepassingen (eHealth).
- Inzetten op zorg met een minimale impact op klimaat, milieu en leefomgeving. Dat vraagt om groene en klimaatneutrale zorg, met spaarzaam en circulair gebruik van grondstoffen en materialen.

Directie Communicatie

Datum

14 september 2022

In het Integraal Zorgakkoord willen de ondertekenaars antwoorden formuleren en afspraken maken die fundamenteel bijdragen aan deze opgaven. De focus ligt hierbij op de curatieve zorg, maar waar relevant worden ook de langdurige zorg, publieke gezondheid en het sociale domein betrokken. Passende zorg is daarbij het uitgangspunt: "In 2040 draagt de zorg optimaal bij aan het gezond (samen)leven van alle mensen in Nederland, in het besef dat daarvoor niet meer mensen en middelen beschikbaar zijn dan nu en dat dit gepaard moet gaan met de laagst mogelijke impact op klimaat en milieu."¹

Kiezen voor passende zorg vraagt om fundamentele veranderingen. Die verandering is niet binnen een paar jaar gerealiseerd. Maar de urgentie is hoog en dus beginnen we vandaag. Dat vraagt om politieke keuzes en concrete acties, die ondergebracht zijn in de onderstaande thema's.

Een overzicht van alle afspraken staat in de werkagenda. Daarnaast stellen gemeenten samen met de andere partijen een werkprogramma op, waarin ze uitwerken hoe gemeenten de afspraken concreet gaan invullen.

Wat gaan we veranderen

Passende zorg en ondersteuning, samen met de patiënt, op de juiste plek en met nadruk op gezondheid.

Voor het Integraal Zorgakkoord gelden de volgende uitgangspunten:

- Passende zorg is waardegedreven. Zorg is aantoonbaar effectief en heeft meerwaarde voor de patiënt. Mensen, middelen en materialen worden doelmatig ingezet.
- Passende zorg komt samen met en rondom de patiënt tot stand.
- Passende zorg is de juiste zorg op de juiste plek.
- Passende zorg gaat over gezondheid in plaats van over ziekte.
- Passende zorg wordt geleverd in een prettige werkomgeving.

Deze vijf uitgangspunten zijn leidend voor de acht verschillende onderdelen van de werkagenda:

1. **Passende zorg: waardegedreven – samen met de patiënt, pakket en kwaliteit**

Om de zorg met elkaar in de toekomst ook toegankelijk te houden is een echte transformatie nodig waar alle partijen vanuit ieders taak of verantwoordelijkheid vol op inzetten. Dat gaat onder andere over pakketbeheer en kwaliteit: hoe zorgen we ervoor dat voorbeelden van passende zorg breed worden ingezet en dat niet-passende zorg ook

¹ [Kader Passende Zorg | Rapport | Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passende-zorg/publicaties/rapporten/2022/09/14/kader-passende-zorg)

daadwerkelijk niet meer wordt geleverd. Het gaat ook over continu leren en verbeteren door zorgprofessionals en patiënten. En over uitkomst informatie die er voor de patiënt toe doet, zodat deze kan kiezen voor de behandelaar en behandeling die het beste bij zijn of haar situatie past.

Directie Communicatie

Datum

14 september 2022

2. Regionale samenwerking

Om passende zorg te realiseren is regionale en lokale samenwerking nodig, en samenwerking met arbeidsmarktregio's. Regionale partijen maken regiobeelden en concrete regioplannen, waarin staat beschreven hoe partijen gaan samenwerken. Zorgpartijen en de overheid spreken af hierbij verder te kijken dan het eigen belang. We versnellen de concentratie en spreiding van medisch specialistische zorg; dichtbij huis waar het kan, verder van huis voor hooggespecialiseerde complexe zorg. Ook zetten we in op het versterken van de samenwerking in de acute zorg, waarbij specifiek maatregelen zijn opgenomen om de continuïteit en kwaliteit van de avond-, nacht- en weekendzorg te waarborgen.

3. Versterking organisatie eerstelijnszorg

Mensen worden ouder en blijven langer thuis wonen, met vaak complexe zorgvragen. Dit vraagt veel van huisartsen en de wijkverpleging. Patiënten hebben dikwijls te maken met meerdere zorgverleners. Met de afspraken willen we toewerken naar eerstelijnszorg die blijvend beschikbaar is voor iedereen. Laagdrempelig, dichtbij en minder versnipperd. Zorgaanbieders en zorgverzekeraars maken onder andere afspraken over het verlichten van de werkdruk door inzet van digitale (zelf)zorg en 'Meer tijd voor de patiënt' bij de huisarts. Daarnaast is er veel aandacht voor de samenwerking tussen alle zorgprofessionals in de eerste lijn, en voor samenwerking van de eerste lijn met ander domeinen (sociaal domein, medisch-specialistische zorg en langdurige zorg).

4. Samenwerking sociaal domein, huisartsenzorg en ggz

De toenemende vraag naar hulp bij psychische klachten zet de ggz, huisartsenzorg en het sociaal domein onder grote druk. De toegankelijkheid van de ggz-zorg staat onder druk, vanwege wachttijden en knelpunten in het aanbod van cruciale en complexe zorg. Huisartsen zijn lang verantwoordelijk voor mensen met een complexe ggz-vraag. Dit vraagt om samenwerking en een betere organisatie van zorg en ondersteuning: dichtbij, digitaal en via zelfhulpmodules waar het kan, zo vroeg mogelijk en in samenhang. Deze maatregelen zijn bedoeld om mensen eerder de juiste ondersteuning en zorg te bieden, de zorgkwaliteit verder te verbeteren en de wachtlijsten terug te dringen.

5. Gezond leven en preventie

Gezondheid is een breed begrip. Het gaat om het fysieke, mentale en maatschappelijke welzijn van mensen. Een gezonde leefstijl zal onderdeel moeten gaan uitmaken van ons dagelijks leven. Ondersteuning daarbij komt allereerst vanuit het publieke of sociale domein. Preventie die betaald wordt

uit de Zorgverzekeringswet wordt vooral ingezet bij zieke mensen of mensen met een verhoogd risico op ziekte.

Directie Communicatie

6. Arbeidsmarkt en ontzorgen zorgprofessionals

Datum

14 september 2022

De zorg moet een aantrekkelijke sector zijn om in te werken en om in te blijven werken. In de zorg werken bevlogen medewerkers, maar het werkplezier moet beter. We willen daarom inzetten op het tegengaan van de grote administratieve rompslomp, het verbeteren van de ontwikkelkansen, meer invloed van zorgprofessionals op beleid en uitvoering en meer tijd en ruimte voor opleiding en ontplooiing. Daarnaast moet werken in loondienst aantrekkelijker worden.

7. Digitalisering en gegevensuitwisseling

Gegevensuitwisseling is essentieel om de doelen in het Integraal Zorgakkoord te halen. En om goede en veilige zorg te bieden. Elektronische gegevensuitwisseling is de standaard in de zorg. Alle inwoners van Nederland hebben in 2025 digitaal toegang tot hun eigen zorggegevens via een Persoonlijke gezondheidsomgeving. We hebben daarbij oog voor het belang van privacy en gegevensbescherming.

Passende zorg is ook steeds vaker hybride zorg: een mix van digitaal en fysiek. Uitgangspunten hierbij zijn: *zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan*.

8. Contractering

De Zorgverzekeringswet is gebaseerd op concurrentiële en individuele contracten. Dat blijft zo. Wel gaan we kijken naar het proces en de prikkels rondom contractering. En passende zorg vraagt soms om gelijkgerichte contracten. Zorgverzekeraars gaan scherper letten op de inkoop van passende zorg.

Algemene financiële afspraken

We blijven de komende jaren meer uitgeven aan de zorg, maar de stijging moet minder snel gaan om de zorg ook in de toekomst betaalbaar te houden. De uitgangspunten bij de financiële afspraken zijn:

- i. De beschikbare groei per sector sluit aan bij het beleid en de doelen uit dit akkoord. Dit leidt tot minder groei in de tweedelijnszorg (medisch-specialistische zorg en ggz) en meer groei in de eerstelijnszorg (huisartsenzorg, wijkverpleging, multidisciplinaire zorg en eerstelijnsverblijf/geriatrische revalidatiezorg).
- ii. In het Coalitieakkoord is vastgelegd dat er € 2,8 miljard beschikbaar is voor de transformatie, naast specifieke investeringsmiddelen.
- iii. De zorg vraagt om een marktconforme loonontwikkeling. Alle partijen vinden dat zorgaanbieders aan zorgverleners een marktconforme loonontwikkeling moeten kunnen betalen. Binnen de gestelde financiële kaders is de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (OVA) hierbij leidend. Partijen hebben

afspraken gemaakt over het doorvertalen van de OVA in de afspraken tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders.

Directie Communicatie

Monitoring

Met het Integraal Zorg Akkoord willen we een waardevolle impact hebben op de toekomst van de zorg, en merkbare resultaten halen voor alle inwoners van Nederland. Daarom monitoren we de voortgang van de afspraken en leggen we verantwoording af aan de samenleving. Acties worden getoetst op duurzaamheid. Partijen spreken af gezamenlijk te leren en verbeteren tijdens de uitvoering van de plannen.

Datum

14 september 2022

Voor iedereen

Met de afspraken die we maken in dit akkoord, werken we samen aan de kwaliteit, de toegankelijkheid en betaalbaarheid van onze zorg. Nu en in de toekomst. We beseffen dat we alle zeilen bij moeten zetten. Dit doen we voor al die miljoenen (toekomstige) zorggebruikers en zorgprofessionals in Nederland. Voor iedereen dus. Met dit akkoord beloven partijen zich hier de komende jaren vol voor in te zetten.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

College B&W

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
Ondersteuningsteam VNG en
VSG

Datum

Betreft

Bundeling en oormerken van middelen richting
gemeenten ten behoeve van het bevorderen van de
gezondheid, sport- en beweegstimulering,
cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis

Kenmerk

1032893

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geacht College,

Met deze brief willen wij u informeren over de bundeling van een aantal uitkeringen op het gebied van gezondheidsbevordering, sport- en beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie, en het versterken van de sociale basis in een specifieke uitkering.

Er is in de afgelopen jaren lokaal een goede basis gelegd voor de verbetering van de gezondheid van Nederland en we willen gemeenten daarbij een compliment geven voor de inspanning die zij hierop leveren. Het Nationaal Preventieakkoord en Sportakkoord, hebben geïnspireerd tot meer lokale samenwerking. We zien steeds meer rookvrije sportverenigingen, gezonde scholen en bijna alle gemeenten hebben een buurtsport- of cultuurcoach in dienst die belangrijk werk levert bij het verbinden van sectoren aan elkaar. Via GIDS werken gemeenten aan een wijkgerichte aanpak op gezondheidsachterstanden en vanuit Kansrijke Start worden jonge gezinnen in een kwetsbare positie ondersteunt bij de eerste duizend dagen van een kind. En met het programma Één tegen eenzaamheid hebben de lokale coalities zich vol ingezet voor het terugdringen van eenzaamheid. Gemeente organiseren een groot aanbod van brede laagdrempelige voorzieningen die hulp kunnen bieden aan zij die dit nodig hebben. Daarbij moet er breder gekeken worden naar gezondheid: onderwijs, sport, huisvesting, bestaanszekerheid en leefomgeving dragen allemaal bij. Health in all policies.

Er gebeurt veel, maar we beseffen ons ook dat er nog grote uitdagingen zijn. We willen daarom meer samenhang faciliteren tussen de verschillende onderdelen in het gezondheidsbeleid, sport, bewegen en de sociale basis (een integrale aanpak) en stellen hier gerichte middelen voor ter beschikking. Hierbij gaat het natuurlijk om maatwerk, afhankelijk van het lokale vraagstuk. Daarvoor zijn we aan het bekijken of we hiervoor een **specifieke uitkering** beschikbaar kunnen stellen, **waarbij gemeenten gelijktijdig een aanvraag kunnen indienen rondom meerdere thema's**. Hiermee hopen we gemeenten beter in staat te stellen met de hierboven genoemde opgaves aan de slag te gaan. Deze brief is een vooraankondiging van de ideeën hieromtrent.

Proces

Het ministerie van VWS heeft de afgelopen maanden samen met de VNG en VSG gezocht naar een manier om de beschikbare middelen rondom preventie, sport en bewegen meer te bundelen. Hierbij is ook een klankbordgroep van gemeenten geraadpleegd. Ook is in de afgelopen periode met meerdere gemeenten gesproken over de herziening van de Brede Regeling Combinatiefuncties en worden onder andere gemeenten, maar ook andere stakeholders betrokken bij de doorontwikkeling van het Sportakkoord via de 'Festival Sportakkoorden'. Rekening houdend met bovenstaande aandachtspunten werken we op dit moment aan een specifieke uitkering (SPUK), waarbij gemeenten gelijktijdig een aanvraag kunnen indienen rondom meerdere thema's. Randvoorwaarde bij deze vormgeving is dat aan gemeenten de relevante bestedingseisen en verantwoordingseisen kunnen worden gesteld. De ondersteuningsteams van de VNG en VSG vanuit het preventieakkoord en sportakkoord kunnen te zijner tijd helpen bij de aanvraag en u kunt bij hen terecht met vragen. We verwachten de regeling eind 2022 te kunnen publiceren.

NB: De nieuwe middelen beschikbaar gesteld uit het coalitieakkoord voor 2023 e.v. maken onderdeel uit van de zomerbesluitvorming over de rijksbegroting. Dit betekent dat het vooralsnog om voornemens gaat. Verplichtingen kunnen pas worden aangegaan na goedkeuring door de Eerste en Tweede Kamer die na Prinsjesdag zal plaatsvinden. Dan kunnen we u definitief informeren over de reikwijdte van de regeling, de hoogte van de bedragen en welke programma's uit onderstaande lijst hier definitief onder geplaatst kunnen worden.

Reikwijdte specifieke uitkering ten behoeve van het bevorderen van de gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en sociale basis

De intentie van deze brede SPUK is het bundelen van de middelen rondom programma's en interventies met overlappende doelstellingen, zonder afbreuk te doen aan bestedings- en verantwoordingseisen. De regeling richt zich op thema's en programma's die voor *alle* gemeenten ter beschikking komen. We bekijken daarbij vooralsnog de mogelijkheden voor de volgende programma's:

Sport & Bewegen

1. Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC)
2. Lokale uitvoering sportakkoorden

Gezondheid

3. Terugdringen gezondheidsachterstanden (voorheen Gezond In De Stad)
4. Kansrijke Start
5. Aanpak Overgewicht
6. Aanpak Valpreventie
7. Lokale en regionale aanpak preventie (o.a. coördinerende werkzaamheden)
8. Mentale Gezondheid
9. Leefomgeving
10. Alcoholpreventie

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk
1032893

Sociale Basis

11. Versterken sociale basis
12. Mantelzorg
13. Één tegen Eenzaamheid
14. Welzijn op Recept

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk
1032893

Type uitkering bestaande regelingen en programma's

Voor sommige bestaande regelingen en programma's betekent dit een wijziging van het type uitkering, namelijk van een decentralisatie uitkering, naar een specifieke uitkering. Ook kunnen wij ons voorstellen dat u graag vroegtijdig op de hoogte wordt gebracht rondom programma's die nu al lopen en of deze in 2023 voortgang zullen vinden. Hieronder vindt u omtrent deze programma's een korte toelichting van de beoogde plannen.

Brede Regeling Combinatiefunctionarissen

Buurtsportcoaches, combinatiefunctionarissen en cultuurcoaches maken onderdeel uit van de Brede Regeling Combinatiefuncties. De Brede Regeling Combinatiefunctionarissen wordt doorgezet, maar moet worden herzien vanaf 2023. We zijn voornemens de Brede Regeling Combinatiefuncties, van een decentralisatie uitkering naar een specifieke uitkering om te zetten per 2023. Vooralsnog worden de huidige middelen doorgezet.

Lokale Uitvoering Sportakkoorden

Om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen hebben we het voornemen om voort te bouwen op het Sportakkoord en het versterken van de lokale sportakkoorden. In eerdere Kamerbrieven ter voorbereiding op het Wetgevingsoverleg van 2021 en het commissiedebat van juli 2022 is dit ook aangegeven. VWS is voornemens om het uitvoeringsbudget op te nemen in de brede specifieke uitkering ten behoeve van het bevorderen van gezondheid, sport- en beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis.

Gezond in de Stad – Aanpak Gezondheidsachterstanden

Om gezondheidsachterstanden terug te dringen is er de afgelopen jaren in 155 gemeenten gewerkt aan een lokale aanpak (GIDS). We willen de gezondheidsachterstanden in *alle* gemeenten terugdringen. Het voornemen is om het bijbehorende Stimuleringsprogramma dat door Pharos en Platform 31 wordt uitgevoerd voort te zetten, de vorm is dan nog afhankelijk van hoe de specifieke uitkering er precies uit komt te zien. De Aanpak Gezondheidsachterstanden is een van de programma's waarvan de middelen per 2023 onder deze specifieke uitkering komt te vallen.

Kansrijke Start

In het kader van het actieprogramma Kansrijke Start zijn de afgelopen jaren middelen via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld aan gemeenten. Gemeenten die zich eerder hebben aangemeld om een lokale coalitie Kansrijke Start te vormen, versterken of behouden rondom de eerste 1000 dagen van kinderen hebben inmiddels voor het 4^e jaar middelen ontvangen per meicirculaire 2022. In het coalitieakkoord is aangegeven dat Kansrijke Start in *alle* gemeenten van Nederland wordt ingezet. Daartoe zijn structureel middelen beschikbaar. Per septembercirculaire 2022 ontvangen alle overgebleven gemeenten via de

decentralisatie-uitkering eveneens middelen om lokale coalities te vormen, versterken of behouden. Daarnaast ontvangen alle gemeenten per decembercirculaire 2022 via deze decentralisatie-uitkering middelen om interventies in te zetten. Zowel de middelen voor de lokale coalities als de middelen voor interventies en regionale samenwerking, willen we vanaf 2023 gebundeld beschikbaar stellen samen met andere programma's via deze brede SPUK.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk
1032893

Overige (en nieuwe) programma's uit het regeerakkoord

Naast bovenstaande 4 programma's is in het regeerakkoord aangegeven dat er ook op andere thema's wordt ingezet. Zo blijven we ons inzetten op de aanpak tegen overgewicht, roken en alcohol en zijn we voornemens om dit aan te vullen met een inzet op de mentale gezondheid van inwoners en een groene en beweegvriendelijke leefomgeving.

Verder willen we de sociale basis versterken. Het is belangrijk dat er een samenhangend, laagdrempelig en breed aanbod aan voorzieningen in de wijk aanwezig is, waar mensen kunnen samenkomen en elkaar en zichzelf kunnen helpen. Dit wordt onder andere gedaan door de voortzetting van het programma Één tegen eenzaamheid. Daarnaast wordt er gewerkt aan het versterken en faciliteren van mantelzorg en informele zorg.

Ten slotte zijn in het coalitieakkoord middelen voorzien voor de kosten van de opzet en coördinatie van de aanpak, opsporing en screening en het aanbieden van valpreventieprogramma's. Het voornemen is om de onderdelen waar de gemeenten een rol hebben eveneens op te nemen in de brede regeling. Onderdelen van de aanpak zullen ook worden vergoed vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw). Het Zorginstituut heeft in april van dit jaar een zogenaamde duiding uitgebracht, waarin wordt aangegeven welke onderdelen dit betreft. Er zijn ook besparingen voorzien in Wlz, Zvw en Wmo. Om de implementatie van de maatregel te ondersteunen komt er een Landelijk Programmaplan Valpreventie.

Meer energie en daadkracht op preventie

Met deze gebundelde inzet van een aantal uitkeringen op het gebied van gezondheidsbevordering, sport- en beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie, en sociale basis in één specifieke uitkering, hopen wij op deze thema's een stevige impuls te geven op lokaal niveau! Zodat dit uiteindelijk leidt tot het verbeteren van de gezondheid in brede zin, actieve deelname aan cultuur en het sport- en beweeggedrag van alle inwoners in Nederland, in het bijzonder mensen met gezondheidsachterstanden, sport- en beweegachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie.

Eind 2022 zal ik u informeren over de definitieve regeling en deze aansluitend na publicatie openstellen voor aanvragen.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Hoogachtend,

de minister voor Langdurige Zorg
en Sport,

Connie Helder

Kenmerk
1032893

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Maarten van Ooijen

Raadsvoorstel

Onderwerp	Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 januari 2023
Datum raadsvergadering	1 februari 2023
Zaaknummer	92113-2022:199935
Steller	Steven de Boer
Portefeuillehouder(s)	Gert Engelkens en Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/of vastgesteld beleid	Momenteel zijn er twee adviesorganen actief binnen het sociaal domein, te weten de Wmo-raad en het cliëntenpanel participatiewet.
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: 1. De Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 vast te stellen.
Samenvatting	De twee adviesraden binnen het sociaal domein van Oldambt, de Wmo-raad en het cliëntenpanel hebben besloten om meer af te stemmen en samen te werken. Na goed overleg tussen de Wmo-raad, het cliëntenpanel en ambtelijke afvaardiging, is er met wederzijds goedvinden besloten dat de adviesraden verder willen gaan als één adviesorgaan, te weten de participatieraad Oldambt. Om deze samenwerking te formaliseren is de verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 opgesteld.
Bijlage(n)	1. Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 2. Positief advies participatieraad io op de verordening
AVG	ja

TOELICHTING

Inleiding

Iedere gemeente is bij wet verplicht om cliënten of hun vertegenwoordigers te betrekken bij het beleidsproces. Cliënten en hun vertegenwoordigers moeten de ruimte krijgen om mee te denken en advies te geven over zaken die het sociaal domein raken. In Oldambt doen de Wmo-raad en het cliëntenpanel dit. Vanaf 2019 is er ambtelijk overleg met de huidige Wmo-raad en het cliëntenpanel om meer samen te werken en af te stemmen. Deze constructieve overleggen en werksessies hebben geleid tot een gezamenlijke zienswijze dat het aan te bevelen is om gezamenlijk af te stemmen om tot eenduidige advisering te komen richting de gemeente. Daartoe zullen de adviesraden overgaan tot één nieuwe adviesraad in de gemeente Oldambt, genaamd de participatieraad Oldambt. Om dit te formaliseren is in gezamenlijkheid, na goed overleg tussen Wmo-raad, cliëntenpanel en ambtelijke afvaardiging, de verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 opgesteld. Hierin zijn de taken, bevoegdheden en werkwijze van de participatieraad opgenomen.

Motivatie

- *Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022*

Om efficiënter te kunnen werken en om een kwaliteitsimpuls te geven aan cliëntenparticipatie in Oldambt, kiezen we ervoor om tot een nieuwe raad te komen, waarin Wmo-raad en cliëntenpanel worden samengevoegd tot één orgaan, de participatieraad Oldambt. Taken, bevoegdheden en werkwijze zijn opgenomen in de Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022.

- *Aanstellen onafhankelijk voorzitter*

Het college stelt een profielschets op voor de onafhankelijke voorzitter. Door middel van werving en selectie wordt er een onafhankelijk voorzitter aangesteld voor de participatieraad. Het college draagt de onafhankelijk voorzitter voor aan de leden van de participatieraad. Om de onafhankelijkheid van de voorzitter te kunnen waarborgen, heeft hij of zij geen politieke achtergrond of binding in Oldambt. De onafhankelijk voorzitter heeft tevens geen stemrecht.

- *Aanstellen ambtelijk contactpersoon*

De ambtelijk contactpersoon is een door het college aangewezen ambtenaar die ervoor zorgt dat de participatieraad voldoende informatie krijgt vanuit de gemeente en tijdig betrokken wordt bij de ontwikkeling en/of wijziging van beleid. Regelmatige communicatie en goede afstemming met de contactambtenaar is hierbij van belang. De contactambtenaar is tevens aanspreekpunt voor de leden bij vragen en opmerkingen, maar maakt geen deel uit van de participatieraad.

- *Aanstellen ambtelijk secretaris*

De ambtelijk secretaris, aangewezen door het college, zal de participatieraad ondersteunen, daar waar nodig. Denk hierbij aan het delen van informatie met de leden, mede-opstellen en rondsturen van de agenda en reserveren van de vergaderlocatie. De ambtelijk secretaris maakt geen deel uit van de participatieraad.

- *Onkostenvergoeding leden participatieraad*

Leden van de participatieraad ontvangen per kalenderjaar een onkostenvergoeding voor hun inzet. Deze onkostenvergoeding valt aan te merken als een vrijwilligersvergoeding.

- *Werkbudget participatieraad*

Er is een structureel werkbudget nodig, waar de participatieraad zelf over kan beschikken. De ambtelijk contactpersoon wordt budgethouder van dit werkbudget. In de opstartfase van de participatieraad, tijdens het eerste jaar, zal dit budget hoger uitvallen in verband met opstartkosten, bijvoorbeeld teambuildingactiviteiten en scholing. Voorgesteld wordt om voor het eerste jaar een bedrag beschikbaar te stellen van €6.000,-. Na het eerste jaar functioneren van de participatieraad evalueren we dit bedrag en kan na overleg met de participatieraad een nog nader te bepalen werkbudget in de begroting worden opgenomen.

- *Procedure huidige leden Wmo-raad en cliëntenpanel*

Huidige leden van de Wmo-raad en het cliëntenpanel krijgen de kans om plaats te nemen in de participatieraad, mits gemotiveerd en cliënt of vertegenwoordiger van een van de domeinen of doelgroepen, genoemd in de verordening.

- **Procedure nieuwe leden participatieraad**

Nieuwe leden worden geworven door middel van werving en selectie. Een afvaardiging van de leden die doorgaan en plaats zullen nemen in de participatieraad, samen met de onafhankelijk voorzitter, bepalen deze selectie.

- **Onafhankelijkheid leden**

De participatieraad en leden van de participatieraad dienen hun taken onafhankelijk van college en gemeente uit te voeren. Daarom is in de verordening opgenomen dat het lidmaatschap van de participatieraad onverenigbaar is met:

1. het verrichten van bezoldigde activiteiten voor de gemeente, tenzij tegenover die activiteiten slechts een onkostenvergoeding staat;
2. het lidmaatschap van een andere adviesraad van de gemeente;
3. het lidmaatschap van de raad, het college alsmede een vertegenwoordigende functie namens een politieke partij in de gemeente.

Onder een vertegenwoordigende functie, zoals hierboven omschreven bij 3 verstaan we ook: de fractieondersteuner of het commissielid, actief namens een politieke partij in de gemeente. Het lidmaatschap van de participatieraad Oldambt is onverenigbaar met deze functies.

Betrokkenheid (externe) partners

Wmo-raad Oldambt, cliëntenpanel Oldambt

Consequenties

Nadat de verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad start de participatieraad Oldambt. De verordening treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking, onder gelijktijdige intrekking van de verordening cliëntenparticipatie gemeente Oldambt 2015 en de verordening Wmo Raad gemeente Oldambt.

Financiën

Voor de onkostenvergoeding van de leden van de participatieraad is structureel per jaar € 10.000,- nodig. Voor de Wmo-raad en het cliëntenpanel is er momenteel jaarlijks structureel € 8.000,- begroot. Dit budget kan worden ingezet voor de vergoeding van de leden van de participatieraad. Er is dus structureel € 2.000,- extra nodig voor de vergoeding van de leden van de participatieraad. Deze € 2.000 kunnen gedekt worden uit het budget Wmo, overige uitgaven.

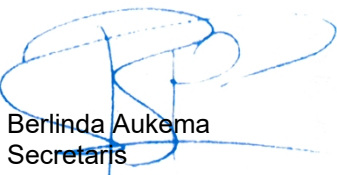
Het incidentele werkbudget van € 6.000,- kan eveneens gedekt worden uit het budget Wmo, overige uitgaven.

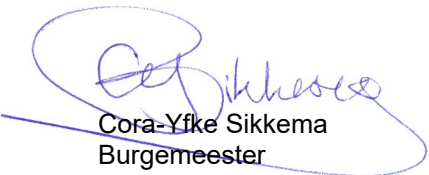
Vervolg

Na vaststelling van de verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022, zal door het college worden gestart met de werving en selectie van de onafhankelijke voorzitter voor de participatieraad.

Winschoten, 13 december 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 december 2022

Besluit

1. De Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 vast te stellen.

Datum raadsvergadering

1 februari 2023

Onderwerp

Verordening participatieraad
gemeente Oldambt 2022

Agendapunt

Zaaknummer

92113-2022

Winschoten, 1 februari 2023

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van ...

gelet op artikel 2.1.3 Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.10 Jeugdwet, artikel 47 Participatiewet, artikel 84 en 150 Gemeentewet, artikel 42 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en artikel 42 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen en artikel 3:50 Algemene wet bestuursrecht

besluit vast te stellen:

de Verordening Participatieraad gemeente Oldambt 2022

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begrippen

1. De begripsomschrijvingen in de wet en de daarop berustende regelingen zijn van toepassing op de begrippen die in deze verordening worden gebruikt.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. de raad: de gemeenteraad van de gemeente Oldambt;
 - b. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt;
 - c. de wet : Participatiewet, IOAZ, IOAW, Wmo 2015 en Jeugdwet;
 - d. belanghebbende: de ingezetene van de gemeente Oldambt die een uitkering ontvangt op grond van de Participatiewet, IOAZ of IOAW alsmede de ingezetene die behoort tot de personen als omschreven in artikel 7, eerste lid van de Participatiewet en de ingezetene die behoort tot één van de volgende doelgroepen:
 - i. mensen met een lichamelijke handicap;
 - ii. mensen met een verstandelijke handicap;
 - iii. geestelijke gezondheidszorg/maatschappelijk opvang;
 - iv. jeugd;
 - v. ouderen;
 - vi. minima;
 - vii. mantelzorgers/vrijwilligers.
 - e. bestuurlijk overleg: een overleg op uitnodiging van de participatieraad met een lid van het college;

- f. het beleid: de vorming, uitvoering en evaluatie van het beleid aangaande de wet;
- g. de participatieraad: een onafhankelijk adviesorgaan voor het college en de raad, bestaande uit belanghebbenden en vertegenwoordigers woonachtig in de gemeente die op grond van de wet betrokken wordt bij de uitvoering van deze wetten;

Artikel 2 Taken en bevoegdheden

1. De participatieraad geeft invulling aan de wettelijk voorgeschreven cliëntenparticipatie op de domeinen Wmo, Jeugd en Participatie.
2. De participatieraad inventariseert en bespreekt landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein.
3. De participatieraad toetst of het beleid van de gemeente in voldoende mate tegemoet komt aan de behoeften van de ingezetenen die aangewezen zijn op een gemeentelijke uitkering, voorziening of regeling.
4. De participatieraad beoordeelt het gemeentelijk beleid en de effecten van dit beleid op de rechten en plichten van de ingezetenen op grond van de Participatiewet, het gezond en veilig opgroeien en het groeien naar zelfstandigheid op grond van de Jeugdwet en het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie van de ingezetenen op grond van de Jeugdwet en de Wmo 2015.
5. De participatieraad adviseert gevraagd en ongevraagd het college en de raad in aangelegenheden als genoemd in het vierde lid.

Artikel 3 Advies

1. Het college betreft de participatieraad tijdig bij de besluitvorming in het kader van de uitvoering van de wet en voorziet de participatieraad van informatie zodat hij naar behoren zijn taken kan uitvoeren.
2. Het college vraagt de participatieraad tijdig om advies zodat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming.
3. De participatieraad brengt binnen vier weken na ontvangst van de adviesaanvraag schriftelijk advies uit aan het college. Op verzoek van de participatieraad kan het college de adviestermijn als bedoeld in het tweede lid verlengen.
4. De adviezen van de participatieraad worden gegeven in overeenstemming met de standpunten van de meerderheid van de leden.

5. Het college betreft het advies van de participatieraad expliciet bij desbetreffende onderwerpen en voorstellen. Als het college een beslissing neemt die afwijkt van het advies van de participatieraad, dan brengt zij dit gemotiveerd schriftelijk ter kennis aan de participatieraad.
6. Het college informeert bij raadsvoorstellen de raad over de zienswijze van de participatieraad op het betreffende raadsvoorstel.
7. Indien de participatieraad kennis neemt van een voorstel aan of van het college, waarover door de participatieraad geen adviesvraag is ontvangen, maar waarover de participatieraad niettemin wenst te adviseren, geeft de participatieraad hiervan terstond kennis aan het college. Het advies wordt dan binnen vier weken na de desbetreffende kennisgeving uitgebracht.

Artikel 4 Vergadering

1. De participatieraad vergadert zo dikwijls als de participatieraad nodig acht.
2. De vergaderingen van de participatieraad zijn openbaar, tenzij de participatieraad bij meerderheid van stemmen besluit een besloten vergadering te houden.
3. Er worden geen besluiten genomen of adviezen geformuleerd als niet tenminste de helft van het aantal leden aanwezig is.

Artikel 5 Bestuurlijk overleg

1. Op uitnodiging van de participatieraad vindt per kalenderjaar tenminste één keer bestuurlijke overleg plaats.
2. Het bestuurlijk overleg wordt voorgezeten door de voorzitter van de participatieraad.

Artikel 6 Samenstelling

1. De participatieraad is qua samenstelling een afspiegeling van de wetsgebieden van het sociaal domein.
2. De voorzitter heeft geen stemrecht.
3. De participatieraad telt naast de voorzitter minimaal vijf en maximaal elf leden.
4. Het aantal leden is oneven.
5. De participatieraad kiest uit zijn midden een secretaris en een plaatsvervangend voorzitter.

Artikel 7 Zittingsduur

1. De zittingsduur voor leden bedraagt vier jaar. De leden kunnen maximaal eenmaal worden herbenoemd.
2. Het lidmaatschap eindigt tussentijds door:

- a. aftreden op eigen schriftelijk verzoek;
- b. ondercuratelestelling;
- c. verhuizing naar buiten de gemeente;
- d. opzegging van het vertrouwen door de meerderheid van de leden bij ernstig en langdurig disfunctioneren van een lid;
- e. ontslag door het college op grond van zwaarwegende redenen. Een dergelijk besluit wordt door het college schriftelijk gemotiveerd.

Artikel 8 Benoeming, schorsing, ontslag en verenigbaarheid met andere activiteiten en functies

1. Het college benoemt, schorst en ontslaat leden van de participatieraad.
2. De participatieraad en het college zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de werving en selectie van nieuwe leden.
3. Het benoemen van nieuwe leden door het college geschiedt op voordracht van de participatieraad.
4. De leden hebben zitting in de participatieraad op persoonlijke titel. De leden verrichten hun werkzaamheden zonder last.
5. Het college draagt een onafhankelijk voorzitter voor aan de leden van de participatieraad.
6. Het lidmaatschap van de participatieraad is onverenigbaar met:
 - a. het verrichten van bezoldigde activiteiten voor de gemeente, tenzij tegenover die activiteiten slechts een onkostenvergoeding staat;
 - b. het lidmaatschap van een andere adviesraad van de gemeente;
 - c. het lidmaatschap van de raad, het college alsmede een vertegenwoordigende functie namens een politieke partij in de gemeente.

Hoofdstuk 2 Overige bepalingen

Artikel 9 Faciliteiten

1. Het college draagt kosteloos zorg voor beschikbaarheid van een vergaderruimte, inclusief vergaderfaciliteiten. Deze vergaderruimte is ook beschikbaar ten behoeve van de overige activiteiten van de participatieraad.
2. De participatieraad dient jaarlijks voor 1 mei een begroting in bij het college voor het daaropvolgende jaar.
3. Het college faciliteert de participatieraad zodanig, dat de participatieraad zijn werk naar behoren kan uitvoeren.
4. Het college wijst in zijn organisatie een ambtenaar aan als contactpersoon voor de participatieraad.

5. Het college wijst een ambtelijk secretaris aan, die de participatieraad administratief ondersteunt.
6. De gemeente evalueert elk jaar ten minste één keer met de participatieraad hoe de samenwerking gaat. Dan wordt ook besproken of de samenwerking goed functioneert. De participatieraad stuurt na afloop van dit overleg een verslag aan het college en de gemeenteraad.
7. De participatieraad kan in voorkomende gevallen een beroep doen op externe ondersteuning. Ter uitvoering van haar werkzaamheden wordt de cliëntenraad jaarlijks een door de raad vastgesteld budget beschikbaar gesteld ter bestrijding van de ter uitvoering van haar taak te bestrijden kosten.

Artikel 10 Onkostenvergoeding

1. Voor het voorbereiden en bijwonen van vergaderingen en bijeenkomsten ontvangt een lid van de participatieraad een vergoeding voor de onkosten.
2. Het college stelt jaarlijks deze onkostenvergoeding vast voor de leden van de participatieraad.

Artikel 11 Geheimhoudingsplicht

1. De leden van de participatieraad, deskundigen en derden zijn verplicht tot vertrouwelijkheid ten aanzien van stukken en/of hetgeen ter zitting wordt behandeld.
2. De vertrouwelijkheidsplicht kan eveneens worden opgelegd door of namens het college en de raad, ten aanzien van stukken die zij aan de leden van de participatieraad, deskundigen of derden verstrekken.
3. De vertrouwelijkheidsplicht vervalt niet door de beëindiging van het lidmaatschap van de participatieraad of van het adviseurschap van externe deskundigen of derden.
4. De plicht tot vertrouwelijkheid wordt op de stukken aangegeven of voorafgaande aan de behandeling van de betreffende onderwerpen bekendgemaakt.
5. De duur van de vertrouwelijkheidsplicht wordt, voor zover mogelijk, vooraf aangegeven.

Hoofdstuk III Slotbepalingen

Artikel 12 Huishoudelijk reglement en geschillen

1. De participatieraad stelt een huishoudelijk reglement vast voor zijn werkwijze. Zodra het huishoudelijke reglement is vastgesteld wordt het ter kennisname voorgelegd aan het college.

2. In het huishoudelijk reglement wordt in ieder geval geregeld de procedure rond benoeming, schorsing en ontslag, alsmede de in deze verordening niet nader bepaalde werkwijze van de participatieraad.

Artikel 13 Functionerende participatieraad

Een goed functionerende participatieraad is voorwerp van aanhoudende zorg van het college.

Artikel 14 Inwerkingtreding, geschillen en citeertitel

1. De verordening treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking onder gelijktijdige intrekking van de verordening cliëntenparticipatie gemeente Oldambt 2015 en de verordening Wmo Raad gemeente Oldambt.
2. Over geschillen voorkomend uit toepassing van deze verordening beslist het college.
3. Deze verordening wordt aangehaald als "verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ... 2022.

De griffier,

De voorzitter,

J. van der Meer

C.Y. Sikkema

Toelichting verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022

Algemene toelichting

Met deze verordening wordt invulling gegeven aan de wettelijk voorgeschreven cliëntenparticipatie op de domeinen Wmo, Jeugd en Participatie. De wettelijke grondslag voor deze verordening is te vinden in:

1. artikel 2.1.3 Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
2. artikel 2.10 Jeugdwet
3. artikel 47 Participatiewet
4. artikel 84 en 149 Gemeentewet
5. artikel 42 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
6. artikel 42 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2 Taken en bevoegdheden

In lid 5 staat dat de participatieraad gevraagd en ongevraagd het college en de raad adviseert, over alle zaken die van belang zijn voor de zelfredzaamheid en sociale participatie van inwoners van de gemeente Oldambt. Onder zelfredzaamheid en sociale participatie vallen alle voorkomende zaken die in de domeinen Wmo, Jeugdwet en Participatiewet spelen en/of het sociaal domein raken.

Artikel 9 Faciliteiten

Met het in lid 3 genoemde "faciliteren van de participatieraad" wordt faciliteren in de meest brede zin van het woord bedoeld. Het college verleent die faciliteiten die redelijkerwijs nodig zijn voor het goed (laten en kunnen) functioneren van de participatieraad. Te denken valt aan materialen, vergaderfaciliteiten en het beschikbaar stellen van menskracht en kennis.

De in lid 4 genoemde contactpersoon is een door het college aangewezen contactambtenaar die ervoor zorgt dat de participatieraad voldoende informatie krijgt vanuit de gemeente en tijdig betrokken wordt bij de ontwikkeling en/of wijziging van beleid. Regelmatige communicatie en goede afstemming met de contactambtenaar is hierbij van belang. De contactambtenaar is tevens aanspreekpunt voor de leden bij vragen en opmerkingen, maar maakt geen deel uit van de participatieraad.

De in lid 5 genoemde ambtelijk secretaris, aangewezen door het college, zal de participatieraad ondersteunen, daar waar nodig. Denk hierbij aan het delen van

informatie met de leden, mede-opstellen en rondsturen van de agenda en dergelijke. Ambtelijk secretaris maakt geen deel uit van de participatieraad.

In lid 7 staat dat de participatieraad in voorkomende gevallen een beroep kan doen op externe ondersteuning. Onder “voorkomende gevallen” valt alle externe ondersteuning die redelijkerwijs nodig is om de participatieraad goed te laten functioneren. Denk hierbij aan training/scholing en het ter beschikking stellen van externe mensen en kennis.

Artikel 10 Onkostenvergoeding

De onkostenvergoeding in artikel 10 lid 1 en 2 valt aan te merken als een vrijwilligersvergoeding.

Aan College van B & W
Gemeente Oldambt,
Postbus 175, 9670 AD Winschoten

Betreft Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022

Datum 06-10-2022

Geacht College,

Aan de Participatieraad in oprichting (i.o.) is advies gevraagd over de Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022.

Hierbij treft u het advies aan van de Participatieraad i.o.

Ter beschikking gestelde informatie

Aan de Participatieraad i.o. is de volgende informatie verstrekt:

- Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022

Overwegingen

Bij het beoordelen van de adviesaanvraag heeft de Participatieraad i.o. een aantal overwegingen meegenomen.

- De vragen van de Participatieraad i.o. zijn door diverse beleidsmedewerkers op een duidelijke en verhelderende wijze beantwoord.
- De noodzaak voor een nieuwe verordening werd ingegeven door ontwikkelingen op het gebied van samenwerking tussen “het Cliëntenpanel” en de “Wmo-raad”.
- Er overeenstemming is bereikt met de afdeling Maatschappelijke zaken over inhoud en tekst.
- Er jarenlang overleg heeft plaatsgevonden met Wethouders, directeur Maatschappelijke zaken en de toegewezen beleidsmedewerker participatieraad en leden vanuit het Cliëntenpanel en de Wmo-raad.

Advies

De Participatieraad i.o. geeft een positief advies over deze verordening

Met vriendelijke groet

Ko Muller
Voorzitter a.i. Participatieraad i.o.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Benoeming leden Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit 2023
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 januari 2023
Datum raadsvergadering	1 februari 2023
Zaaknummer	101974-2022
Steller	Frederieke Kolthof
Portefeuillehouder(s)	Gert Engelkens en Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Op 31 januari 2022 is door de raad het besluit genomen om de gemeentelijke welstandscommissie en de monumentencommissie te integreren in de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit. Deze commissie bestaat uit een restauratiearchitect, architect, stedenbouwkundige/landschapsarchitect, bouw- en cultuurhistoricus, constructeur en de adviseurs van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) als toehoorder, aangevuld met deskundigen op het vlak van archeologie en duurzaamheid (afhankelijk van de opgave). Daarnaast is op 31 januari 2022 door de raad besloten om de benoemingsbesluiten van individuele leden van de adviescommissie te mandateren aan het college van burgemeester en wethouders, door opname hiervan in de vast te stellen "Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit". Deze verordening moet vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden vastgesteld. De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 juli 2023 in werking. Daarom wordt de verordening in het voorjaar van 2023 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Omdat deze verordening op dit moment nog niet is vastgesteld werken we nog volgens de Bouwverordening Oldambt 2013. Op grond van artikel 9.3 van de Bouwverordening Oldambt 2013 worden de leden van de monumentencommissie en de welstandscommissie voor de gemeente Oldambt benoemd door de gemeenteraad.
---	---

Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: Aan de raad wordt voorgesteld, met ingang van 1 januari 2023 de volgende leden van de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit te (her)benoemen: Vaste leden <table> <tr> <td>De heer K. Geijzendorffer</td><td>voorzitter</td></tr> <tr> <td>De heer M. Post</td><td>voorzitter</td></tr> <tr> <td>Mevrouw R. Pot</td><td>voorzitter</td></tr> <tr> <td>De heer D. de Boer</td><td>architectuur</td></tr> <tr> <td>De heer T. Mars</td><td>architectuur</td></tr> <tr> <td>De heer A. Venema</td><td>architectuur</td></tr> <tr> <td>De heer N. Visser</td><td>architectuur</td></tr> <tr> <td>De heer L. Dijkstra</td><td>stedenbouw en landschap</td></tr> <tr> <td>De heer K. Hofstee</td><td>stedenbouw en landschap</td></tr> <tr> <td>Mevrouw A. Ritsema</td><td>stedenbouw en landschap</td></tr> <tr> <td>Mevrouw A. Siemer</td><td>restauratiearchitectuur</td></tr> <tr> <td>Mevrouw J. Bosma – Heun</td><td>Bouw- en cultuurhistorie</td></tr> </table> Aanvullende leden <table> <tr> <td>De heer H. Groenendijk</td><td>Archeologie</td></tr> <tr> <td>De heer J. Pama</td><td>Constructies</td></tr> <tr> <td>De heer J. Frantzen</td><td>Duurzaamheid</td></tr> </table> Secretaris Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit De heer M. Hendriks De heer H. Waterbolk	De heer K. Geijzendorffer	voorzitter	De heer M. Post	voorzitter	Mevrouw R. Pot	voorzitter	De heer D. de Boer	architectuur	De heer T. Mars	architectuur	De heer A. Venema	architectuur	De heer N. Visser	architectuur	De heer L. Dijkstra	stedenbouw en landschap	De heer K. Hofstee	stedenbouw en landschap	Mevrouw A. Ritsema	stedenbouw en landschap	Mevrouw A. Siemer	restauratiearchitectuur	Mevrouw J. Bosma – Heun	Bouw- en cultuurhistorie	De heer H. Groenendijk	Archeologie	De heer J. Pama	Constructies	De heer J. Frantzen	Duurzaamheid
De heer K. Geijzendorffer	voorzitter																														
De heer M. Post	voorzitter																														
Mevrouw R. Pot	voorzitter																														
De heer D. de Boer	architectuur																														
De heer T. Mars	architectuur																														
De heer A. Venema	architectuur																														
De heer N. Visser	architectuur																														
De heer L. Dijkstra	stedenbouw en landschap																														
De heer K. Hofstee	stedenbouw en landschap																														
Mevrouw A. Ritsema	stedenbouw en landschap																														
Mevrouw A. Siemer	restauratiearchitectuur																														
Mevrouw J. Bosma – Heun	Bouw- en cultuurhistorie																														
De heer H. Groenendijk	Archeologie																														
De heer J. Pama	Constructies																														
De heer J. Frantzen	Duurzaamheid																														
Samenvatting	Periodiek worden door de raad leden van de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit benoemd. Door Libau is bij brief van 6 oktober 2022 een voorstel gedaan betreffende de (her)benoeming van leden voor de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit. Deze geïntegreerde adviescommissie is een samensmelting van de voormalige monumenten- en de welstandscommissie.																														
Bijlage(n)	1. Benoemingsvoorstel Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit Groningen 2023																														
AVG	ja																														

TOELICHTING

Inleiding

Op grond van artikel 9.3 van de Bouwverordening Oldambt 2013 worden de leden van de monumenten commissie en de welstandscommissie voor de gemeente Oldambt benoemd door de gemeenteraad. Deze commissies zijn nu samengevoegd tot een Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit. De "Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit", waarin het college gemandateerd wordt om de leden van de adviescommissie te benoemen, is nog niet vastgesteld. Tot die tijd ligt deze bevoegdheid bij de gemeenteraad.

Door Libau is bij brief van 6 oktober 2022 een voorstel gedaan betreffende de benoeming van leden voor de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit. Deze geïntegreerde adviescommissie is een samensmelting van de voormalige monumenten- en de welstandscommissie met een restauratiearchitect, architect, stedenbouwkundige/landschapsarchitect, bouw- en cultuurhistoricus, constructeur en de adviseurs van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) als toehoorder, aangevuld met deskundigen op het vlak van archeologie en duurzaamheid (afhankelijk van de opgave).

Voorgesteld wordt het advies van Libau te volgen en met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2023, de leden te benoemen.

Motivatie

Met de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit wordt uitdrukking gegeven aan het toenemend belang van cultureel erfgoed in de samenleving en de verduurzamingsopgave waar we als maatschappij voor staan. Bouwplannen worden op hun esthetische waarde, zowel op zichzelf als in verband met de directe omgeving, beoordeeld door een onafhankelijke commissie die is ondergebracht bij Libau. De leden van deze onafhankelijke commissie worden benoemd door de gemeenteraad op voorstel van burgemeester en wethouders. Libau doet daartoe de voordracht.

Betrokkenheid (externe) partners

Libau

Consequenties

Geen.

Vervolg

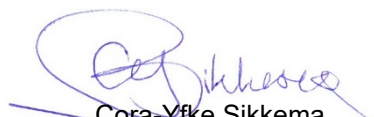
Het besluit wordt gecommuniceerd met Libau.

Winschoten, 13 december 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 december 2022

Besluit

Met ingang van 1 januari 2023 de volgende leden van de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit te (her)benoemen:

Vaste leden

De heer K. Geijzendorffer	voorzitter
De heer M. Post	voorzitter
Mevrouw R. Pot	voorzitter
De heer D. de Boer	architectuur
De heer T. Mars	architectuur
De heer A. Venema	architectuur
De heer N. Visser	architectuur
De heer L. Dijkstra	stedenbouw en landschap
De heer K. Hofstee	stedenbouw en landschap
Mevrouw A. Ritsema	stedenbouw en landschap
Mevrouw A. Siemer	restauratiearchitectuur
Mevrouw J. Bosma – Heun	Bouw- en cultuurhistorie

Aanvullende leden

De heer H. Groenendijk	Archeologie
De heer J. Pama	Constructies
De heer J. Frantzen	Duurzaamheid

Secretaris Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit

De heer M. Hendriks
De heer H. Waterbolk

Winschoten, 1 februari 2023

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Datum raadsvergadering
1 februari 2023

Onderwerp
Benoeming leden
Adviescommissie voor
Omgevingskwaliteit 2023

Agendapunt

Zaaknummer
10974-2022

ChristenUnie

Initiatiefvoorstel betreffende wijziging van het aanwijzingsbesluit van 19 december 2012 (categorieën gevallen waarin geen verklaring van geen bedenkingen is vereist)

De raad van Oldambt, in vergadering bijeen op [datum],

besluit:

het raadsbesluit van 19 december 2012 als volgt te wijzigen:

- I. onder het kopje 'Activiteiten binnen de bebouwde kom' wordt de tekst "activiteiten voor woonfuncties, mits niet gesitueerd op het bedrijventerrein" vervangen door: "activiteiten voor woonfuncties";
- II. onder het kopje 'Activiteiten buiten de bebouwde kom' wordt als punt i. toegevoegd: "activiteiten voor woonfuncties";
- III. onder het kopje 'Activiteiten buiten de bebouwde kom' wordt de tekst "c. activiteiten voor vernieuwen, veranderen of uitbreiden van bestaande dienst- en burgerwoningen en aan huis gebonden beroep- en bedrijfsactiviteiten" vervangen door: "c. activiteiten voor aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteiten".

Toelichting

In artikel 2.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zijn drie mogelijkheden opgenomen om van een bestemmingsplan af te wijken. In al deze gevallen geldt de voorwaarde dat de aangevraagde activiteit niet in strijd met een goede ruimtelijke ordening mag zijn.

Ten eerste kan het bestemmingsplan zelf een afwijkmogelijkheid bevatten (de zogenaamde binnenplanse afwijking). Ten tweede is het mogelijk om van een bestemmingsplan af te wijken in bij het Besluit omgevingsrecht (Bor) aangewezen gevallen (de zogenaamde kruimellijst). Ten derde kan in overige gevallen van een bestemmingsplan worden afgeweken, mits de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat.

Voor zover een aanvraag om omgevingsvergunning betrekking heeft op deze laatste categorie gevallen, kan het college de omgevingsvergunning niet verlenen dan nadat de raad heeft verklaard dat hij daartegen geen bedenkingen heeft. Dit is geregeld in artikel 6.5 van het Bor. Daarin is ook bepaald dat de raad categorieën gevallen kan aanwijzen waarin een verklaring van geen

bedenkingen (vvgb) niet is vereist. De gemeenteraad heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Zie hiervoor het aanwijzingsbesluit van 19 december 2012.

Op grond van het aanwijzingsbesluit is geen vvgb vereist als er binnen de bebouwde kom sprake is van activiteiten voor woonfuncties, mits niet gesitueerd op het bedrijventerrein. Buiten de bebouwde kom is geen vvgb vereist als de activiteit betrekking heeft op het vernieuwen, veranderen of uitbreiden van bestaande dienst- en burgerwoningen. Voor nieuwbouw buiten de bebouwde kom is dus wel een vvgb vereist.

Met dit initiatiefvoorstel – zie de besluitonderdelen I en II – wordt bereikt dat voor activiteiten voor woonfuncties (het bouwen van woningen) geen vvgb van de raad vereist is, ongeacht de locatie waar deze activiteiten plaatsvinden. De vergunningverleningsprocedure wordt hierdoor beduidend korter en er kan dus sneller gebouwd worden. Omdat “activiteiten voor woonfuncties” ook het vernieuwen, veranderen of uitbreiden van bestaande dienst- en burgerwoningen omvat, is dat deel van de bepaling overbodig en dient dat deel te worden geschrapt. Hierom is besluitonderdeel III in dit initiatiefvoorstel opgenomen.

Voor de goede orde: het niet vereist zijn van een vvgb laat onverlet dat de eisen van een goede ruimtelijke ordening en een goede ruimtelijke onderbouwing onverkort van toepassing zijn.

Fractie CDA

Fractie ChristenUnie

Fractie GBO

Fractie PvhN

Raadsvoorstel

Documentnummer	: 12.0040108	Portefeuillehouder	: J.M.M. Polman
		Programma	: Ruimte en Economie
Steller	: Jan Samberg	Raadsvergadering op	: 19 december 2012
Afdeling	: Ruimte en Economie	Volgnummer	: 12
Telefoonnummer	: (0597) 48 24 04		
Datum aanmaak	: 19 oktober 2012		

Onderwerp

Aanwijzing categorieën van gevallen bij verklaringen van geen bedenkingen van de gemeenteraad bij een aanvraag om omgevingsvergunning op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Beslispunten

Het aanwijzingsbesluit van 20 april 2011 te wijzigen door het schrappen van de maximum oppervlaktes voor bedrijfsmatige functies en de maximale aantallen voor woningen binnen de bebouwde kom.

Doel

Procedures voor aanvragen om omgevingsvergunningen, strijdigheid met een bestemmingsplan, te verkorten zodat economische ontwikkelingen sneller tot stand kunnen komen. Het gevolg mede is een vermindering van het aantal gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad nodig is.

Inleiding

Voor een aanvraag om omgevingsvergunning, die in strijd is met een bestemmingsplan, geeft de Wabo een aantal afwijkingsmogelijkheden voor medewerking. Er is een ontheffing mogelijk op grond van het bestemmingsplan (de zogenaamde binnenplanse) of voor de in de bij het Besluit omgevingsrecht (Bor) aangewezen gevallen (de zogenaamde kruimelgevallen). Zijn deze beide categorieën niet mogelijk, dan kan medewerking worden verleend, indien de activiteit niet in strijd is met de goede ruimtelijke ordening en de motivering een goede ruimtelijke onderbouwing bevat (de vroegere projectbesluiten).

Ons college is het bevoegde orgaan om op een aanvraag om een omgevingsvergunning te beschikken. In het geval van een aanvraag, vallend onder de laatst genoemde categorie (de vroegere projectbesluiten), moet uw gemeenteraad een verklaring van geen bedenkingen afgeven. Het Bor geeft uw gemeenteraad de mogelijkheid categorieën van gevallen aan te wijzen, waarin de aanvraag kan worden afgehandeld door het college.

Aanwijzing in de gemeente Oldambt.

Op 20 april 2011 heeft uw gemeenteraad een besluit genomen gevallen aan te wijzen, conform bijgaand besluit met het daartoe strekkende voorstel.

Evaluatie.

In het raadsvoorstel, leidende tot het besluit van 20 april 2011, heeft ons college jaarlijks een evaluatie toegezegd. Over 2011 is er geen evaluatie gehouden omdat het aantal gevallen, waarvoor door ons college gebruik is gemaakt van de aanwijzing, te beperkt was (1 of 2).

Tot nu toe zijn er twee gevallen in de bebouwde kom geweest, allebei in Winschoten, waarin de noodzaak was van een verklaring. Eén geval is in voorbereiding. Buiten de bebouwde kom is er sprake geweest van 4 gevallen, waarin voorstellen tot afgifte van een verklaring aan uw gemeenteraad zijn voorgelegd. Deze hadden alle betrekking op (uitbreiding van) intensieve veehouderijen.

Tijdsduur aanwijzingsbesluit.

Bij de behandeling van de gevallen, die zich hebben voorgedaan, is naar voren gekomen dat een afgifte van een verklaring extra tijd met zich meebrengt. In eerste instantie wordt de aanvraag voorgelegd voor een ontwerp van een verklaring; de behandeling daarvan duurt circa 8 weken. Zijn er zienswijzen ingediend, dan wordt de aanvraag nogmaals voorgelegd aan uw gemeenteraad, waarmee nogmaals circa 8 weken zijn gemoeid. Vooral voor ontwikkelingen in het centrum van Winschoten wordt deze extra tijd als nadeel ervaren, maar uiteraard geldt dit ook voor ontwikkelingen elders. De extra tijd heeft gevolgen voor gewenste economische ontwikkelingen, die snel tot stand moeten komen.

Argumenten

1. *Uitbreiding van de categorieën van gevallen leidt tot tijdswinst bij de afhandeling bij de betrokken aanvragen om omgevingsvergunning.*
De tijdswinst kan variëren van 8 tot 16 weken.
2. *Uitbreiding van de categorieën van gevallen kan alleen als het geval valt binnen het gemeentelijk beleid.*
Medewerking aan een aanvraag om omgevingsvergunning, die in strijd is met een bestemmingsplan, is in principe alleen gebruikelijk als de onderbouwing past in het gemeentelijk beleid. Dat beleid kan zijn vastgelegd in beleidsnota's of visies, waarop een bestemmingsplan nog niet is aangepast. In die gevallen is het logisch de afhandeling van de aanvraag over te laten aan uw college.
3. *Uitbreiding van de categorieën van gevallen dient beperkt te blijven tot gevallen binnen de bebouwde kom.*
Bij de aanvragen om een omgevingsvergunning in het buitengebied is sprake van op dit moment in ontwikkeling zijnd beleid, met name voor het onderdeel van de veehouderijen. Daarom is het niet gewenst daarvoor een wijziging aan te brengen.
4. *De argumenten leiden tot een voorstel aan uw gemeenteraad om een besluit te nemen tot wijziging van de categorieën van gevallen, waardoor er minder aanvragen voor een verklaring hoeven te worden voorgelegd.*
Het vorenstaande leidt tot een voorstel in de bebouwde kom de beperkingen in de aanwijzing van de categorieën te laten vervallen, mits de onderbouwing van de aanvraag past in vastgesteld gemeentelijk beleid. Het gaat dan om de de beperkingen ten aanzien van het aantal woningen (uitbreiding tot maximaal 3) de groottes van uitbreidingen en/of nieuwbouw (voor andere activiteiten dan wonen: uitbreidingen tot 500 m² op bedrijventerreinen en 200 m² elders). Dit is verwerkt in bijgaand ontwerp van een besluit.

Kanttekeningen

1. Aandacht blijft gewenst of de voorgestelde wijziging voldoet aan het doel, het versnellen van ontwikkeling. Hierop zal blijvend op worden gelet, zodat zonodig een nader voorstel volgt.
2. Met de fractiespecialisten van uw gemeenteraad is op 20 september 2012 de wijziging besproken. Er zijn geen bezwaren geuit.

Financiële, personele en juridische consequenties

--

Alternatieven

1. Geen aanpassing van het raadsbesluit betekent een minder snelle besluitvorming in zich voordoende gevallen, zoals enkele situaties hebben uitgewezen.
2. Mogelijke andere aanpassingen van het raadsbesluit zullen zich met name richten op het buitengebied, waar op dit moment rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid in ontwikkeling is voor specifiek de veehouderijen.

Communicatie

Het besluit wordt bekend gemaakt in het Streekblad en via de gemeentelijke website.

Aanpak/uitvoering

- Planning : Besluit in de vergadering van de gemeenteraad van 19 december 2012.
Bekendmaking zo spoedig mogelijk daarna.
- Evaluatie : Jaarlijks wordt er een evaluatie gedaan.

Overzicht van de bijlagen

--

Winschoten, 13 november 2012

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,
secretaris, burgemeester,

Herman Groothuis

Pieter Smit

Raadsbesluit

Documentnummer: 12.0040108

Nr.: 12

De raad van de gemeente Oldambt;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 november 2012;

gelet op het bepaalde in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, het Besluit omgevingsrecht, de Wet ruimtelijke ordening en de Algemene wet bestuursrecht;

besluit:

A. het besluit d.d. 20 april 2011 tot aanwijzing van categorieën van gevallen, waarin de verklaring van geen bedenkingen ingevolge het Besluit omgevingsrecht bij een omgevingsvergunning niet is vereist, als volgt te wijzigen:

1. in het eerste lid in de eerste zin toe te voegen: mits een onderbouwing bij de aanvraag om een omgevingsvergunning is gevoegd, waaruit blijkt dat de aanvraag past in vastgesteld gemeentelijk beleid.
2. in het eerste lid onder de Activiteiten binnen de bebouwde kom de volgende passages te schrappen:
 - onder a: en in geval van toevoeging van woningen tot een maximum van drie per aanvraag om omgevingsvergunning;
 - onder b: en in het geval van uitbreiding gemaximaliseerd tot een oppervlakte van 200 m² voor het totaal van de omgevingsvergunning;
 - onder c: en in het geval van uitbreiding gemaximaliseerd tot een oppervlakte van 200 m² voor het totaal van de omgevingsvergunning;
 - onder d: en in het geval van uitbreiding gemaximaliseerd tot een oppervlakte van 500 m² voor het totaal van de omgevingsvergunning.
3. Dit besluit treedt in werking de dag na publicatie.
4. Reeds ingediende aanvragen om een omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12, eerste lid onder a, onder 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, waarover het college van burgemeester en wethouders nog geen ontwerp van een besluit heeft genomen, vallen onder de werking van dit besluit.

B. Het aanwijzingsbesluit komt dan als volgt te luiden.:

1. besluit de volgende gevallen aan te wijzen waarin geen verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 6.5, derde lid, van het Besluit omgevingsrecht is vereist, mits een onderbouwing bij de aanvraag om omgevingsvergunning is gevoegd, waaruit blijkt dat de aanvraag past in vastgesteld gemeentelijk beleid. In het geval de aangewezen activiteit maatschappelijke consequenties met zich mee kan brengen, zal het college van burgemeester alsnog het ontwerp van het besluit van de omgevingsverordening aan de raad voor leggen voor een verklaring.

Activiteiten binnen de bebouwde kom:

- a. activiteiten voor woonfuncties, mits niet gesitueerd op het bedrijventerrein;
- b. activiteiten voor recreatieve doeleinden, maatschappelijke doeleinden, culturele doeleinden, sport, mits niet gesitueerd op bedrijventerreinen;
- c. activiteiten voor werkfuncties (zoals detailhandel, horeca, dienstverlening, beroep- en bedrijfsfuncties) tot maximaal milieucategorie 2, mits niet gesitueerd op een bedrijventerrein;
- d. activiteiten voor bedrijfsfuncties op een bedrijventerrein, mits er geen overschrijding van de toegestane milieucategorie plaatsvindt;
- e. activiteiten voor nutsvoorzieningen;
- f. activiteiten voor infrastructurele werken, waaronder die voor verkeer en vervoer, water en parkeren, groen en natuur;
- g. activiteiten voor evenementen;
- h. bouwwerken geen gebouw zijnde;
- i. combinaties van de onder a tot en met g genoemde functies en de onder h genoemde bouwwerken.

Activiteiten buiten de bebouwde kom:

- a. activiteiten voor uitbreiding van agrarische bedrijven met uitzondering van bedrijven voor intensieve veehouderij;
- b. activiteiten voor niet-agrarische functies in bestaande gebouwen met voorheen een agrarische functie;
- c. activiteiten voor vernieuwen, veranderen of uitbreiden van bestaande dienst- en burgerwoningen en aan huis gebonden beroep- en bedrijfsactiviteiten;
- d. activiteiten voor behoud en ontwikkeling van natuur;
- e. activiteiten voor evenementen;
- f. activiteiten voor het aanpassen van bestaande infrastructuur;
- g. activiteiten voor openbare nutsvoorzieningen;
- h. activiteiten voor bouwwerken, geen gebouw zijnde.

Weigering.

Voor zover de activiteit onder de bovenstaande is opgenomen, kunnen burgemeester en wethouders de verklaring ook weigeren in het belang van een goede ruimtelijke ordening.

- 2. Overeenkomstig het 3^e lid van artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening de bevoegdheid tot het vaststellen van een exploitatieplan ex artikel 6.12, 1^e en 2^e lid, middels de artikelen van afdeling 10.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders bij besluiten tot het verlenen van een omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12, eerste lid onder a, onder 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, tenzij er alsnog een verklaring van geen bedenkingen door de gemeenteraad is vereist.
- 3. Elk geval als bedoeld onder 1, waarin het college een verklaring afgeeft, en elke vaststelling van een exploitatieplan, zoals bedoeld onder 2, wordt gemeld aan gemeenteraad in de eerstvolgende vergadering.

Winschoten, 19 december 2012

De raad van de gemeente Oldambt,
plv. griffier,

CM I Kramer

Ine Kramer

voorzitter

Pieter Smit